

در گفت‌وگوی اختصاصی با مشاور رئیس‌جمهور و دبیر شورایی عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مطرح شد:

برون‌رفت از وضعیت دوگانه مناطق آزاد نیازمند تصمیم قاطع نظام

هفته‌نامه اقتصادی، اجتماعی

اخبار آزاد
مناطق

شماره ۱۷۱ - سه شنبه
۱۷ اسفند ماه ۱۴۰۰
سال چهارم
۷۰۰۰ تومان

صفحه ۶۶ از ۷۰۰

سرمقاله

مرزیه حسینی
صاحب امتیاز و مدیرمسئول

زمستان امسال نیز گذشت و روسیاهی ماند به آنان...

بی‌اغراق و بدون اغماض، سال ۱۴۰۰ یکی از بدترین سال‌های تاریخ سه دهه‌ای مناطق آزاد بود؛ سالی که این مناطق فراز و نشیب‌های بسیاری را پست سر گذاشتند و در انتها نیز همان شد که از ابتدا رقم خورده بود!

پارادوکس عجیب در رویکرد مسئولین بلندپایه کشور نسبت به مناطق آزاد در طول این حدود ۳۵۰ روز طی شده از سال، به حدی بوده که توان تجزیه و تحلیل را از کارشناسان، مسئولین و همچنین فعالین اقتصادی مناطق آزاد سلب کرده است؛ از تصویب هفت منطقه آزاد جدید در بهار سال جاری در کنار حذف معافیت مالیات بر ارزش افزوده در همان روزهای سال؛ از پیشنهاد دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۱ مبنی بر انتقال دبیرخانه شورایی عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به ذیل نهاد ریاست جمهوری تا پیشنهاد همین دولت در همان لایحه بودجه جهت حذف معافیت مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در پایان سال جاری!!! در این شرایط فقط این ضرب‌المثل مصداق پیدا می‌کند: سالی که نکوست، از بهارش پیداست؛ وقتی بهار و تابستان را با چنان تضادی آغاز و طی کنی، بی‌تردید باید پاییز و زمستان را نیز این‌گونه به آخر برسانی...

اما متأسفانه و یا شاید خوشبختانه مسئولین دولتی و بهارستان‌نشینان سابق و کنونی، شرایط را به سمت و سویی سوق داده‌اند که دیگر نمی‌توان با لاف‌گویی سخن به میان آورد؛ چراکه این روزها (با احترام به همه مخاطبین) شعور و درک مناطق آزادی‌ها، بازیچه دست دستان سیاسی‌کاران قرار گرفته و با تمام توان سعی در انحراف افکار عمومی و اجرای بازی‌های منسوخ شده باز هم سیاسی دارند؛ به عبارتی: نمایش آدم خوب و آدم بد ماجرا...

در همین‌جا باید صراحتاً ادعان داشت که مناطق آزاد از همان بدو شکل‌گیری، مورد

تهاجمات و اتهامات گروه‌های مختلف سیاسی بوده‌اند؛ افرادی که با دولت سازندگی در مخالفت بودند و تمامی افراد آن دولت را تکنوکرات‌های توأم با رفتارهای فسادزا می‌دانستند؛ همان دولتی که چه خوشمان بیاید و چه نیاید، خالق و سازنده مناطق آزاد بوده و هست؛ البته که همان دولت هم که در ابتدا جزیره کیش را به عنوان اولین منطقه آزاد ایران معرفی کرد و بعدها مدیران همان دولت نیز از تلاش‌ها و اهتمام خود در جهت ایجاد زیرساخت‌های هرگز نبوده کیش سخن به میان می‌آوردند و خود را خالق بی‌چون و چرای کیش نمی‌نامیدند و بعدها هر کدام با نوعی از تخلفات، سر از زندان‌ها درآوردند، فراموش کردند که: بله، تحریف تاریخ داریم، آن هم از نوع خویش، اما نه در یک بازه دو الی سه دهه‌ای بزرگواران؛ هنوز آنقدر روزگار طی نشده است که حداقل پدران و مادران و دوستانمان فراموش کرده باشند که شما صرفاً همان زیرساخت‌های پیش از انقلاب اسلامی را هم تخریب کردید و توان حفاظت و توسعه آن را نداشتید؛ فرودگاه بین‌المللی کیش یکی از شاهدان توسعه نیافته همین تحریفات است.

بگذریم... و اما پس از آن دولت همیشه مقبولیت نیافته، یکی پس از دیگری روسای جمهور آمدند و رفتند و هر یک ضربه‌ای کارساز بر ریشه و بدنه مناطق آزاد کوفتند؛ اما به‌واقع تنزل جایگاه حقیقی مناطق آزاد از دولت‌های نهم و دهم آغاز و در دولت‌های یازدهم و دوازدهم این درخت حدوداً دوده و اندی که نزدیک به بار و سایه دادن بود، تمامی شاخ و برگ‌هایش قطع شد؛ که عمده این زحمات و اقدامات با اهتمام مثال‌زدنی نمایندگان مجلس شورای اسلامی به ثمر نشست؛ از تغییر جایگاه دبیرخانه شورایی تا ابطال مواد و آیین‌نامه‌های قانون مناطق آزاد، تا لزوم ثبت سفارش، استقرار گمرک جمهوری اسلامی ایران در ورودی‌های مناطق آزاد تا لغو و حذف مشوق‌های مالیاتی و گمرکی و ده‌ها مورد تعدی و تحدید قانونی که به صورت غیرقانونی رقم خورد.

این مثنوی هفتاد من تعرضات؛ فعالین اقتصادی، سرمایه‌گذاران و به طور کلی اهالی مناطق آزاد را به جایی رساند تا تسبیح به دست و با سرانگشتان، دعاکنان و روزشماران، تمام شدن آن دولت و رسیدن این دولت (سیزدهم) را جشن بگیرند؛ غافل از اینکه درب همیشه بر یک پاشنه می‌چرخد و اصل، همان اصل است و مخالف با بنیاد تغییری نخواهد کرد؛ همانی که دیروز در مجلس بر طبل بصدای می‌کوبید، امروز با قدرت و توان مضاعف از سمت وزارت اقتصاد و اتفاقی بی‌صدا بر سر مناطق آزاد می‌کوبد و احتمالاً انتظار می‌رود

در قامت قهرمان از وی قدرانی کنیم!

جناب آقای وزیر؛ در سرمقاله شماره قبل نشریه خدمت حضرت‌عالی اعلام داشتیم ما (مناطق آزادی‌ها) و شما به روز واقعه نزدیک می‌شویم؛ امروز از سوی دانایان و صاحب‌نظران و بزرگان مناطق آزاد خدمت شما عرض می‌کنم دوران سناریوهای پوپولیستی خیلی وقت است که به پایان رسیده، اما شما به سبب تجربه قلیل و جوانی سرشار، ظاهراً هنوز خبردار نشده‌اید...

نامه‌های سراسر محبت و عنایت شما بزرگوار به روسای مجلس و سازمان برنامه و بودجه به رویت فعالین اقتصادی مناطق آزاد رسید و همگان برای تداوم حضورتان در کابینه دولت سیزدهم همان تسبیح معروف را به دست گرفته‌اند و دعاگوی شما هستند؛ شامی که نعمات حضورتان در مرکز پژوهش‌های مجلس و کمیسیون متأسفانه در کیفیت و کمیت تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران در مناطق آزاد؛ این زمستان، اقتصادی خانه ملت، بر پیکر نحیف مناطق آزاد لمس شد؛ البته دوستان همیشه در صحنه شما، اگر بیشتر نباشد، کمتر از شما هم به مناطق آزاد التفات نداشته‌اند و امروز نیز شاهد مساعی این عزیزان در فراکسیون مناطق آزاد هستیم.

شوربختانه بازی در دولت جدید با سرعت در مناطق آزاد شروع و شکل گرفت، اما سال ۱۴۰۱ قطعاً سال پوست‌اندازی خواهد بود، هم در مجلس، هم در دولت و هم متأسفانه در کیفیت و کمیت تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران در مناطق آزاد؛ این زمستان، سده‌دهه است که می‌آید و می‌رود و روی سیاه فقط به دغال می‌ماند؛ باشد که این اتفاقات درس عبرت بزرگی برای فعالین اقتصادی مناطق آزاد باشد که اولاً اتحاد و همیاری را در اولویت امور خود قرار دهند، دوماً و مهم‌تر از همه، به هر سویی که به ظاهر آواز خوشی می‌شنوند، رهسپار نشوند؛ چراکه حرکت در مسیر اشتباه حتی از سوی اقلیت؛ برای اکثریت در مناطق آزاد مصیبت به ارمغان خواهد آورد.

در پایان به رسم ادب، از همه عزیزان، بزرگواران و سروران گرمی که در طول یک‌سال گذشته به هر شکل و صورتی حامی، همراه و یاور این نشریه بوده‌اند، کمال قدرانی و سپاسگزاری را ابراز می‌داریم و دست‌تک‌تک شما عزیزان را به گرمی می‌فشاریم و از اینکه به تیم رسانه‌ای نشریه اعتماد داشته‌اید، سر تعظیم فرود می‌آوریم. امید که با دعای خیر شما دوستان و همراهان، در ادامه رسالت رسانه‌ای خود سربلند باشیم.

گزارشی از اقدامات و عملکرد سازمان منطقه آزاد کیش در دولت سیزدهم:

اهتمام بر توسعه زیرساخت‌ها، توأم با تسهیل فرآیندها در سازمان منطقه آزاد کیش

گزارش:

روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان منطقه آزاد کیش

جزیره کیش در ایران بیشتر به عنوان منطقه‌ای جهت تفریح و گردشگری شناخته می‌شود. این جزیره علاوه‌بر جذب بیش از دو میلیون گردشگر داخلی و خارجی در طول سال، صنایع فعالی در حوزه‌های تجهیزات برقی، الکترونیک، پوشاک، مواد غذایی و دارویی، تولیدات شیمیایی و سلولزی و حفاری فراساحلی را در خود جای داده است.

دسترسی آسان کیش به بازارهای سرزمین اصلی و بازارهای کشورهای همسایه، خصوصا کشورهای حاشیه خلیج فارس، در کنار موقعیت استراتژیک و دسترسی‌های ویژه این جزیره به مسیرهای بازرگانی بین‌المللی و زیرساخت حمل‌ونقلی پیشرفته، باعث شد در سال ۱۳۲۲ اولین منطقه آزاد تجاری-صنعتی ایران در این منطقه تشکیل گردد که در جزایر هندورابی، فارور بزرگ و فارور کوچک، تحت نظارت و زیرمجموعه سازمان منطقه آزاد کیش قرار دارند.

مهم‌ترین ماموریت‌ها و اهداف منطقه آزاد تجاری-صنعتی کیش، گسترش صنعت گردشگری، امور بانکداری، خدمات فرهنگی و رفاهی، توسعه صنایع پیشرفته، خدمات پزشکی فرامرزی، صنایع الکترونیکی، خدمات پشتیبان نفت و همچنین ایجاد بورس‌های خدمات تجاری نفت و کالاهای نفتی و مرکزیت یافتن در زمینه نمایشگاه‌ها و همایش‌های بین‌المللی و منطقه‌ای است.

در دولت جدید اقدامات قابل توجهی در منطقه آزاد کیش در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و عمرانی صورت گرفت که به اختصار مهم‌ترین این اقدامات در گزارش ذیل بیان شده است.

حوزه فرهنگی و اجتماعی منطقه آزاد کیش

در حوزه فرهنگی و اجتماعی منطقه آزاد کیش برنامه‌ریزی در جهت توسعه فرهنگی و نهادینه کردن فرهنگ شهروندی در جامعه، برنامه‌ریزی و اجرای اقدامات لازم به منظور توسعه آموزش عمومی، فنی و حرفه‌ای و آموزش عالی در راستای سیاست‌ها و اهداف سازمان منطقه آزاد کیش، نظارت بر مدارس دولتی و غیرانتفاعی و آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای به منظور بهبود و ارتقای مستمر عملکرد و فعالیت‌های آنها، برنامه‌ریزی و اجرای اقدامات لازم در جهت توسعه و راهبری فرهنگسراها و کتابخانه‌ها به منظور تأمین امکانات و تسهیلات لازم برای گذران مطلوب وثمربخش اوقات فراغت شهروندان به‌ویژه جوانان و خانواده‌ها، برنامه‌ریزی و انجام اقدامات لازم در جهت توسعه و ترویج فرهنگ قرآن و عترت در جامعه و جلب مشارکت‌های مردمی در این زمینه و اتخاذ تمهیدات لازم جهت برگزاری مراسم و سخنرانی‌های فرهنگی، جشن‌ها و مناسبت‌های ملی و مذهبی با هماهنگی با نهادهای و حوزه های ذیربط از جمله اقدامات انجام شده در منطقه آزاد کیش است که چند نمونه آن در باده زمانی شروع به‌کار دولت سیزدهم و سپردن امر حوزه فرهنگی و اجتماعی این منطقه به معاون مربوطه بیان شده است. افتتاحیه نمایشگاه «بانوی ایران زمین» در کیش از اقدامات حوزه زنان در منطقه آزاد کیش در آذرماه و در شروع فعالیت دوره جدید بوده است. همچنین جشنواره ملی عروس کیش با شعار ایران، از خزر تا خلیج فارس نیز در این ماه برگزار شد.

اما سرپرست سابق سازمان منطقه آزاد کیش در شروع فعالیت خود، از احداث مسکن استیجاری با متراژی‌های کوچک و متوسط برای زوج‌های جوان و خانواده‌های ساکن در جزیره خبر داد. محمدرضانویایی‌لواسانی‌تاکیدداشت‌که‌فهرست‌قراردادهای این طرح به زودی تکمیل شده و در قالب BOT و به صورت استیجاری تعداد قابل‌توجهی واحد مسکونی با متراژی‌های کوچک و متوسط برای زوج‌ها و خانواده‌های ساکن در کیش احداث می‌شود و به زودی خبرهای خوشی از این طرح به اطلاع عموم رسانده خواهد شد.

وی مشکل مسکن را به عنوان نخستین دغدغه مردم کیش عنوان کرد و بحرانی‌ترین موضوع در جزیره کیش را مشکل مسکن دانست که این موضوع مهم در دستورکار سازمان قرار داد. اما برگزاری سومین کنگره بین‌المللی شعر خاتم سلیمانی در کیش، اجرای برنامه های متنوع فرهنگی در جزیره و برگزاری نخستین کارگاه توسعه فردی و مهارت‌های زندگی از دیگر برنامه‌های حوزه فرهنگی و اجتماعی این سازمان بوده است.

همچنین کارگاه «عبور» برای نخستین‌بار به همت موسسه علوم‌وفنون کیش و موسسه فرهنگی اطلس‌پیدایش، باهدف توسعه فردی و مهارت‌های زندگی در کیش برگزار شد. اما تحقق «شعار کیش، بهشت کارآفرینان» با آماده‌سازی بسترهای لازم برای رونق کسب و کارها به‌ویژه کارآفرینی از سوی سازمان منطقه آزاد کیش در دستورکار قرار گرفت. این نشست تخصصی آشنایی با رویه‌های قضایی دیوان عدالت اداری در روابط کاری-کارفرمایی مناطق آزاد تجاری، در سالن رازی مرکز همایش‌های بین‌المللی کیش برگزار شد. کارآفرینان در این نشست با قوانین مربوط به این حوزه آشنا شدند تا در آینده با مشکلات کمتری مواجه گردند.

برگزاری دومین دوره مسابقات موت کورت حقوق مناطق آزاد در کیش و ارائه آموزش‌های تخصصی توسط دانشگاه علامه طباطبائی در کیش، از دیگر اقدامات معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان منطقه آزاد کیش بوده است.

لازم به ذکر است، نماینده و سفیر دانشگاه علامه طباطبائی از افتتاح مرکز آموزش‌های آزاد، تخصص و مهارت‌افزایی به عنوان اولین گام برای به ارمغان آوردن نام علامه به کیش خبر داد.

نماینده دانشگاه علامه با تأکید بر تمرکز این مرکز بر دوره‌های مدیریت، تصریح کرد: دوره‌های مدیریت کسب‌وکار، مدیریت عالی کسب‌وکار، مدیریت ارشد کسب‌کار دوره‌های MBA و DBA، دوره‌های آموزش هتلداری و گردشگری، دوره‌های روانشناسی، دوره‌های آموزش زبان و مانند آنها با ارائه حضوری و مجازی برای آموزش در این مرکز انتخاب و برنامه‌ریزی شده‌اند. اما ویژه‌برنامه دومین سالگرد شهادت سردار قاسم سلیمانی در دی‌ماه و بذل توجه ویژه به برگزاری این مراسم در منطقه کیش و مسابقات ذیل مجموعه آن نیز قابل توجه بود.

بازدید از اولین موسسه کاراییی توسط مسئولان نیز از اقدامات سازمان منطقه آزاد کیش بود. آغاز فعالیت این موسسه از ابتدای آبان‌ماه، از تعداد ۱۲۰ثبت‌نام کارفرما جهت شناسایی نیروی کار و بیش از ۳۴۰ نفر جهت کاراییی بود که از این تعداد، ۱۲ نفر جهت اشتغال معرفی شده و فعال شده‌اند. سیاست موسسه بر گسترش این مراکز می‌باشد و در برنامه‌های شش‌ماهه، رویدادهای معرفی مشاغل تعریف شده‌اند که هم افراد جویای کار و هم جویای نیروی کار، در تقابل با یکدیگر، به تعامل و شناخت مشترک دست یابند.

طبق گفته مسئولان مربوطه، مجموعه فیاک می‌تواند به محلی جهت اسکان کارگری تبدیل شود تا بدون دغدغه کارفرما، به‌صورت موقت از آن امکانات و درنهایت امکان انتخاب شغل مناسب بهره‌مند شوند. اما سرپرست معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان منطقه آزاد کیش، با تأکید بر پیگیری‌های متعدد در جهت ایجاد مرکز درمانی وابسته به تأمین اجتماعی، از توقف ابلاغیه سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر محاسبه خدمات بیمارستان کیش به نرخ دولتی خبر داد.

حسین شمسیان‌راد، یکی از دغدغه‌های اصلی سازمان را در دوره مدیریت جدید، موضوع تأمین اجتماعی عنوان کرد.

طبق گفته وی؛ پیگیری‌های متعددی برای ایجاد مرکز درمانی وابسته به تأمین اجتماعی انجام شده که در زمان پیگیری این موضوع ابلاغیه به‌دست‌مان رسيد که براساس آن بیمارستان تخصصی کیش از ابتدای بهمن‌ماه، ملزم به محاسبه خدمات خود با سازمان تأمین اجتماعی به تعرفه دولتی بود.

شمسیان‌راد، ارائه خدمات در کیش را براساس این ابلاغ، به حداقل ممکن عنوان کرد و از رایزنی‌هایی برای توقف اجرای این دستور که خلاف مصالح عمومی و رفاه مردم می‌باشد، خبر داد که در نهایت با گفتگو با وزیر رفاه، وعده توقف این طرح در جهت رفع نگرانی‌های مردم داده شد.

ویژه‌برنامه‌های دهه مبارک فجر در جزیره کیش
ویژه‌برنامه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و انتظامی به مناسبت دهه مبارک فجر در جزیره کیش برگزار شد.
اکران فیلم‌های چهلمین جشنواره فیلم فجر در مرکز همایش‌های بین‌المللی کیش سالن خلیج‌فارس، برپایی جشن انقلاب، کارگاه و موابک انقلاب در شهرک مناطق مسکونی کیش و برپایی جشن بزرگ انقلاب در اسکله بزرگ تفریحی از جمله برنامه‌هایی بود که از سوی معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان منطقه آزاد کیش برگزار گردید.

نورافشانی و کاروان خودرویی مسجد خاتم به طرف اسکله بزرگ تفریحی نیز توسط نهاد امامت جمعه و معاونت فرهنگی و همچنین مسئول انس با قرآن در مسجد ماشه و مسجد خاتم توسط مرکز فعالیت‌های قرآنی معاونت فرهنگی برگزار شد. اهدای گل به بانوان و رانندگان در سطح جزیره و سواحل نیز توسط نیروی انتظامی ویژه کیش در این ایام انجام گرفت.

برگزاری مسابقات استقامت پرسنل و کادر پایگاه پدافند هوایی در پایگاه پدافند توسط فرماندهی پدافند هوایی نیز از دیگر برنامه‌های این ایام بوده است. اما پایان‌بخش برنامه‌های این ایام نیز، اجرای مانور دریایی با حضور شناورهای سبک و سنگین و لنج‌های صیادی در آب‌های پیرامونی و اسکله بزرگ تفریحی بود که که توسط شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه برگزار شد. گفتنی است، ساکنان طبیعت‌دوست کیش، هفت نقطه از سواحل جزیره کیش را با هدف حفظ محیط زیست و ترویج این فرهنگ در اسفندماه پاکسازی کردند. گروه‌های مردمی و ارگان‌های مختلف جزیره، در پاکسازی سواحل و اماکن تفریحی مشارکت کردند و با همکاری گسترده شرکت‌کنندگان، سواحل هتل ترنج، کایت‌بردینگ، روستای باغو، مجموعه نخلستان، پارک آبی اوشن، ساحل ماشه، اسکله تفریحی و منطقه

جنگلی و ربوروی شهرک رز پاکسازی شد.

اقدامات حوزه اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان منطقه آزاد کیش

در حوزه اقتصادی نیز با توجه به پتانسیل‌های منطقه آزاد کیش اقدامات قابل‌توجهی در این مدت اخیر صورت گرفته که در ادامه مواردی از این تلاش‌های سازمان منطقه آزاد کیش بیان شده است. پیرو ابلاغی از سوی سرپرست سابق سازمان منطقه آزاد کیش، در راستای تحقق شعار سال «تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها»، خرید هرگونه اقلام خارجی، ممنوع اعلام شد. لذا در صورت نیاز میرم به کالای غیرایرانی، مجوز خرید، بعد از بررسی گزارش مربوطه، فقط توسط شخص سرپرست سازمان صادر می‌گردد.

اما آیین گشایش هشتمین نمایشگاه کیش اینوکس در سالن خلیج‌فارس مرکز همایش‌های بین‌المللی کیش نیز با حضور دبیر شورایعالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی برگزار شد. سرپرست سابق سازمان منطقه آزاد کیش نیز در این مراسم تسهیل فرآیندها را زمینه‌ساز خلق ایده‌های نو و سرمایه‌گذاری‌های نوین در این منطقه عنوان کرد.

طبق گفته وی؛ تسهیل فرآیندها و شفاف‌سازی، ضمن جلوگیری از اسراف و فساد، سبب رونق اقتصادی جزیره کیش می‌شود.

او با بیان این که اصلاح فرآیندها یکی از اهداف اصلی سازمان منطقه آزاد کیش است، بر این موضوع تأکید کرد که باید شرایط را به‌گونه‌ای فراهم کنیم که فرآیند سرمایه‌گذار تسهیل شود و سرمایه‌گذاران با یک بروکراسی ساده وقت و انرژی خود را برای ارتقاء کیفیت و افزایش سرعت فعالیت‌های خود به‌کار گیرند. اما سامانه «آی.بی.تریدر» با حضور سرپرست سازمان منطقه آزاد کیش در غرقه تمدن تأمین سرمایه در نمایشگاه کیش اینوکس ۲۰۲۱ نیز رونمایی شد.

از دیگر اقدامات حوزه اقتصادی منطقه آزاد کیش، برگزاری سیزدهمین نمایشگاه جهت معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری کشور و هشتمین نمایشگاه بین‌المللی بورس، بانک، بیمه و خصوصی‌سازی با حضور بیش از ۲۰۰ شرکت داخلی بوده است. رویدکرها و محورهای این رویداد برگرفته از مسائل روز اقتصادی کشور شامل الگوهای نوین مالی از بازار پول و سرمایه، معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در کشور، و مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، بانکداری بین‌المللی، دیپلماسی اقتصادی توسعه تجارت با کشورهای منطقه، اقتصاد الکترونیک و تاسیس بورس بین‌الملل، اقتصاد مسکن، آیندپژوهی و چند محور دیگر است.

براساس این گزارش، رویداد کیش اینوکس ۲۰۲۱ نخستین رویداد صنعت مالی و بازار سرمایه از زمان شیوع کرونا در کشور بوده که مانند سنوات گذشته در دو بخش نمایشگاهی و محتوایی برگزار شد.

اما بیست‌وسومین همایش صنعت فولاد کشور توسط انجمن آهن و فولاد ایران در مرکز همایش‌های بین‌المللی جزیره کیش نیز برگزار شد. نمایشگاه بین‌المللی و سمپوزیوم فولاد کیش با حضور ۲۵۰ شرکت داخلی و ۵۰ شرکت خارجی از کشورهای آلمان، ایتالیا، ترکیه، چین، سوئد، اسپانیا و یونان با ۲۱۰ غرفه به معرفی دستاوردهای صنعتی و پژوهشی در زمینه‌های مختلف نرم‌افزار و سخت‌افزار که مورد استفاده در صنعت فولاد و صنایع وابسته در نمایشگاه بین‌المللی سمپوزیوم فولاد کیش در معرض دید عموم قرار گرفت.

ایجاد زمینه مساعد برای برقراری ارتباط میان دست‌اندرکاران صنعت فولاد کشور با اساتید دانشجویان و محققین در جهت تبادل‌نظر به منظور رفع مشکلات موجود و توسعه هر چه بیشتر این صنعت با انجام مشاوره و آشنایی با آخرین دستاوردهای صنعتی و پژوهشی، فناوری و تجهیزات صنعت فولاد کشور از اهداف مهم بیست و سومین نمایشگاه و سمپوزیوم فولاد در کیش بود.

البته که شرکت همانندساز بافت پیشرفت قابل توجهی در این دوره داشت. این مجموعه از دهه ۷۰ با تلاش‌های زیاد خود در این حوزه موفق شده به یک تکنولوژی فوق‌العاده خاص دست پیدا کند و به عنوان یکی از ۸ کشور برتر دنیا مطرح شده است. شرکت همانندساز بافت کیش با ۱۲۰ نیروی مجرب، در سه شیفت کاری با فناوری بسیار بالا فعالیت دارند و حدود یک میلیون و هشتصد هزار نفر در داخل کشور از تولیدات آن استفاده می‌کنند. این شرکت در حوزه تولید بافت اندام انسان فعالیت می‌کند و زمانی که یک نفر اندام‌های خود را اهدا می‌کند، ۸نفر و در صورت اهدا بافت نزدیک به ۲۰۰ نفر از آن بهره‌مند می‌شوند.

راه‌اندازی نخستین هتل سالمندان در کیش نیز قابل توجه بود. البته که سرپرست سازمان منطقه آزاد کیش در بازدید از بازار خدماتی ارم دستور بررسی طرح توسعه واحد تولیدی «خانه و هتل» برای واگذاری زمین، دستور مساعد صادر کرد.

اما جلسه بازمهندسی و اصلاح فرآیندهای سازمان منطقه آزاد کیش با موضوعات معاونت اقتصادی برگزار گردید.

نخستین جلسه بازمهندسی در تمام سیستم‌ها و اصلاح فرآیندها و روش‌هایی که سبب کندی فرآیند اداری برای ارائه خدمات شایسته به مردم و برخی اوقات نیز سبب کارشکنی می‌شود، یکی از ماموریت‌های مهم سازمان شد. با تسهیل فرآیندها، ایجاد ساز و کارهای مناسب و شفاف‌سازی ضمن جلوگیری از اسراف و کارشکنی این مهم سبب رونق اقتصادی در جزیره کیش می‌شود.

همچنین، سرپرست سابق سازمان منطقه آزاد کیش دیداری با معاون صید و بنادر ماهیگیری داشت که در آن بر صدور مجوزهای موقت برای صیادان را یکی از مهم‌ترین راه‌حل‌های این مشکل دانست و بر تسریع آن تأکید کرد. ضمن اینکه با دستور محمدرضا نوایی‌لواسانی، ساماندهی اسکله صیادی کیش در آذرماه آغاز شد.

اما با دستور سرپرست سابق سازمان منطقه آزاد کیش، صدور پروانه ساخت در جزیره کیش به ۲روز کاهش یافت. همچنین شرایط مجوز املاک آسان‌تر شد. اما رونق تجارت بازارهای قدیمی با طرح‌های نوآورانه در کنار بازارهای جدید کیش هم از دیگر برنامه‌های سازمان منطقه آزاد کیش بوده است.

هفدهمین نمایشگاه تخصصی صنعت ساختمان و صنایع وابسته در اوایل دی‌ماه در کیش نیز افتتاح شد. این نمایشگاه تخصصی صنعت ساختمان بعداز دو سال درگیری با وپروس کرونا در کیش برگزار شد که تعداد غرفه‌ها و شرکت‌های مهم در کنار بازارهای قبیل حدود ۸۰ شرکت بود. در این نمایشگاه به ۱۲۰ شرکت افزایش یافته‌بود.

اعلام مصوبات کمیته نظارت بر نرخ کالا و خدمات توریزی کیش در نخستین نشست کمیته نظارت بر نرخ کالا نیز در اواخر بهمن‌ماه ترنجی و مصوبات آن بررسی شد. ضمن اینکه مدیر بازرگانی سازمان منطقه آزاد کیش، رسیدگی به تخلفات را دغدغه اداره نظارت بر نرخ کالا عنوان کرد و از برخورد جدی با گرانفروشی در ایام تیزورز خبر داد.

لازم به ذکر است، سومین نمایشگاه و همایش تخصصی حمایت از ساخت داخل در صنعت پتروشیمی با حضور مقامات ارشد اقتصادی کشور در کیش برگزار شد. این رویداد مهم اقتصادی با نگاه ویژه به صنعت پالایش و پتروپالایش در اسفندماه با حضور شرکت‌های پتروپالایشی، پتروشیمی و پالایشی، سازندگان تجهیزات صنعت نفت، گاز و پتروشیمی و شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها در جزیره کیش برپا شد.

سیصد شرکت و بنگاه اقتصادی برای حضور در این نمایشگاه با ظرفیت ۲۰هزار مترمربع نام‌نویسی کرده بودند و علاوه برهلدینگ خلیج‌فارس، هلدینگ پترو فرهنگ و هلدینگ شستان، بیش از ۷۰ شرکت پتروشیمی، پالایشی، پتروپالایشگاهی دیگر نیز در این رویداد اثرگذار ملی حضور داشتند.

باید تأکید داشت که برگزاری این رویداد در ماه پایانی سال ۱۴۰۰ فرصت ممتنمی برای بنگاه‌های بزرگ اقتصادی و تشریح برنامه‌های موفق خود در زمینه پشتیبانی از تولید، مانع‌زدایی همچنین برنامه‌ریزی و ترسیم نقشه راه آینده از صنعت ازارور و اشتغال‌زای پتروشیمی و پتروپالایشگاهی بود.

همچنین، ارائه تسهیلات بانکی برای طرح های فعال در کیش نیز در دستورکار سازمان قرار گرفت. همین‌طور، با دستور مستقیم سرپرست سازمان منطقه آزاد کیش، مجوز فعالیت ترخیص‌کنندگان کالا پس از نزدیک به سه سال صادر شد.

علاوه‌بر این، با تلاش مسئولین سازمان منطقه آزاد کیش و همکاری دبیرخانه شورایعالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، قرارداد برخی سرمایه‌گذارانی که با وقفه مواجه شده بود، مطابق سال انعقاد آن قرارداد محاسبه می‌شود.

سرپرست معاونت اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان منطقه آزاد کیش از موافقت معاونت حقوقی ریاست جمهوری درخصوص محاسبه نرخ قرارداد سرمایه‌گذاران با شرایط جدید براساس سال۹۹ خبر داد.

مورد دیگر تشکیل کارگروهی بود برای تعیین تکلیف پروژه‌های نیمه‌تمام در این منطقه که با تحقق این مهم بیش از ۴هزار فرصت شغلی در جزیره ایجاد می‌شود.

اقدامات حوزه گردشگری در منطقه آزاد کیش
به مناسبت دهه مبارک فجر، عملیات آزاد سازی ساحل پلاژ مدبران سازمان منطقه آزاد کیش در راستای عمل به دستور رئیس‌جمهور انجام شد همچنین اداره اموال سازمان موظف به تخلیه‌ساحل شد. اما شهر تاریخی حریره کیش بر اساس معیارهای یونسکو از گزینه‌های قرار گرفتن در بین نامزدهای این پرونده است که زمینه‌ساز توسعه گردشگری در این منطقه می‌شود. طبق بازدید کارشنان اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان هرمزگان از آثار تاریخی جزیره کیش و لزوم اهمیت ثبت جهانی «سکونتگاه‌های تاریخی حاشیه شمال خلیج‌فارس» در سال ۲۰۲۱ به عنوان یکی از پرونده‌های با اهمیت کشور به یونسکو معرفی و در فهرست موقت ثبت شده است. اما طرح احداث هتل ۵ستاره با ظرفیت هزار اتاق و بیش از ۲۰۰۰اتختخواب با تمام امکانات؛ از رونق چشمگیر صنعت گردشگری در منطقه آزاد کیش بوده

است. پس از بررسی طرح از سوی سازمان منطقه آزاد کیش این هتل در زمینی به مساحت ۱۰۰هزار مترمربع، هزار اتاق و ۳۵۰۰اتختخواب با سرمایه‌گذاری یکصد میلیون یورو عملیاتی می‌شود.

اما ایجاد بازارچه موقت در بندر چارک جهت تأمین مایحتاج گردشگران کیش نیز قابل توجه است.

سرپرست معاونت گردشگری سازمان منطقه آزاد کیش بر ایجاد بازارچه موقت در چارک برای تأمین نیازهای گردشگران نوروزی کیش تأکید کرد. تأمین مایحتاج عمومی برای حداقل ۱۰هزار گردشگر را در دستورکار قرار گرفته و چنانچه ظرفیت پذیرش ۸هزار خودرو باشد، این رقم، ورود حداقل ۲۰هزار نفر مسافر را به دنبال خواهد داشت که باید در تأمین نیاز آنها، تمهیدات لازم در نظر گرفته شود.

سامانه‌های ناوبری، کمک ناوبری و طرح‌های خروجی و ورودی فرودگاه بین‌المللی کیش جهت آمادگی برای استقبال مسافران نوروز۱۴۰۱ مورد واریسی پروازی قرار گرفت.

اما از دیگر اقدامات سازمان منطقه آزاد کیش، حضور نماینده کنسولگری قرقیزستان در ایران در غرقه سازمان منطقه آزاد کیش و گفت‌وگو با سرپرست معاونت گردشگری این سازمان، بر ضرورت توسعه گردشگری قرقیزستان و کیش بوده است.

در این دیدار جمالی معاون گردشگری سازمان منطقه آزاد کیش بر توسعه روابط کیش و قرقیزستان به‌ویژه در حوزه گردشگری تأکید کرد و کیش را یکی از مقاصد جذاب و مناسب برای گردشگران آسیای میانه برشمرد. ساماندهی بندر چارک در راستای ارائه خدمات مطلوب توریزی، اتمام ساماندهی اسکله صیادی کیش، نوسازی پایانه مسافری بندرگاه کیش، عملیات نوسازی پایانه بندر تجاری کیش با هدف ایجاد زیرساخت‌های هوشمندسازی و استقبال شایسته از گردشگران، تا نوروز۱۴۰۱ به پایان می‌رسد.

اما سرپرست شرکت مدیریت توسعه بندار و فرودگاه‌های کیش از افزایش ۳۷درصدی ورود و خروج مسافران کیش در ۱۱ماه گذشته سال ۱۴۰۰ خبر داد.

مسافران جزیره کیش در بازه یازده‌ماهه سال جاری، با ۲۳هزار و ۵۸۲ پرواز ورودی و خروجی از شهرهای مختلف کشور به جزیره و با کاهش تردد کردند. به گفته محمدی؛ در ۱۱ماه گذشته، تعداد مسافران میزبان ۱۱هزار و ۷۹۱ پرواز ورودی و همین میزان پرواز خروجی بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، پروازها ۲۶درصد افزایش را تجربه کرده است. تعداد مسافران ورودی سال جاری تا پایان بهمن‌ماه نیز، یک میلیون و ۳۰۰هزار و ۲۲۱ نفر و تعداد مسافران خروجی این بازه زمانی، یک میلیون و ۳۷۵هزار و ۲۰۸ نفر می‌باشد که در مقایسه با بازه زمانی مشابه سال ۹۹، افزایش ۲۷درصدی را نشان می‌دهد.

فعالیت‌های عمرانی سازمان منطقه آزاد کیش

تکمیل زیرساخت‌ها و اجرای طرح‌های توسعه در منطقه

آزاد کیش از اولویت سازمان منطقه آزاد بوده است.

از این‌رو تکمیل زیرساخت‌های ورزشی کیش با هدف میزبانی از تیم‌های ملی و تسریع فرآیند بهسازی و تجهیز فضاهای ورزشی مجموعه المپیک و همکاری با بیم‌انکاران مجرب و توانمند تلاش برای به اتمام رساندن طرح پایانه مسافری جدید فرودگاه بین‌المللی کیش، انعقاد تفاهم‌نامه همکاری میان قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء(ص) و سازمان منطقه آزاد کیش و اجرای طرح‌های توسعه‌ای در حوزه فرودگاهی و بنادر کیش و همچنین لایروبی و ساخت موج‌شکن و حوضچه دریابانی در اسکله صیادی و بهسازی جایگاه سوختگیری، از اقدامات مهم در حوزه عمرانی در منطقه آزاد کیش بوده که مورد توجه مسئولین سازمان منطقه آزاد کیش قرار گرفته است.

ضمن اینکه اداره محیط زیست سازمان منطقه آزاد کیش در راستای حفاظت بهتر از گونه‌های ارزشمند و در معرض خطر، نسبت به راه‌اندازی «کمیته حفاظت از کوسه ماهیان» اقدام کرد. طی برپایی نخستین جلسه کارگروه در آبان‌ماه سال ۱۴۰۰ مقرر شد تمامی اعضای کمیته نسبت به حضور در جلسات مستمر هم‌اندیشی و ارائه راهکارهای عملی و علمی در جهت به حداقل رساندن خطرات و آسیب‌هایی که نسل این آبزیان ارزشمند را تهدید می‌کند، اهتمام ورزند. لازم به ذکر است، عملیات نوسازی پایانه بندر تجاری کیش با هدف ایجاد زیرساخت‌های هوشمندسازی و استقبال شایسته از گردشگران، تا نوروز۱۴۰۱ به پایان می‌رسد.

اما سرپرست معاونت عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد کیش بهره‌برداری از نخستین زمین چمن تکیبای کامپو (هیبریدی) در کیش را گامی مهم برای منطقه و توسعه فوتبال انجام داد. این رویداد یک پتانسیل بسیار خوب است که جزیره کیش از ظرفیتی که جام جهانی در محدوده نزدیک به جغرافیایی آن از نظر اقلیمی، الگوهای سرزمینی و همچنین موضوعاتی که بتواند ظرفیت‌های فرهنگی را ایجاد می‌کند، به نحو شایسته در حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی و ورزشی از این هم‌پیوندی بهره لازم را ببرد.

توسعه، ارتقا و استانداردسازی شناورهای چارک نیز از دیگر اقدامات معاونت عمرانی منطقه آزاد کیش بوده است.

اما شرکت آا و برق کیش با تلاش همکاران حوزه مربوطه از اوایل بهمن‌ماه به صورت آزمایشی منطقه “MED” دست‌گاہ آب شیرین‌کن تطهیری، با ظرفیت ۲۵۰۰مترمکعب آب بهره‌برداری کرد.

همچنین، افزایش سرانه فضای آموزشی در دستورکار سازمان منطقه آزاد کیش نیز قرار گرفته است. ضمن اینکه سرپرست معاونت عمرانی و زیربنایی سازمان منطقه آزاد کیش از هزینه یکصد میلیارد تومانی برای ساماندهی و ایجاد زیرساخت‌های بندر چارک با هماهنگی دبیرخانه شورایعالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و همکاری قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) خبر داد.

گزارشی از عملکرد یازده ماهه سال ۱۴۰۰ سازمان منطقه آزاد انزلی:

از جذب ۲۴۴۶۳ میلیارد ریال طرح سرمایه گذاری تا صادرات ۹۶ میلیون دلاری منطقه آزاد انزلی

از ظرفیت، مزیت و فرصت‌های کم‌نظیری بهره‌مند می‌باشد. در نتیجه سازمان منطقه آزاد انزلی در سال ۱۴۰۰ و علی‌رغم محدودیت‌های کسب و کارهای حوزه گردشگری به دلیل تداوم شرایط سخت کرونایی، موفق به جذب بیش از ۶ میلیون و ۹۵۳ هزار گردشگری داخلی و خارجی شد؛ دستاوردی که به دلیل وجود زیرساخت‌ها و امکانات متنوع تفریحی، ورزشی، گردشگری، خدمات تجاری و برگزاری محدود نمایشگاه به وجود آمد. در واقع منطقه آزاد انزلی به عنوان پشتیبان صنعت گردشگری استان گیلان، به یکی از قطب‌های اصلی گردشگری و تفریحات خانوادگی ایرانیان در طول سال تبدیل شده است.

اتصال منطقه آزاد انزلی به خط ریل سراسری در نیمه نخست سال ۱۴۰۱

در پایان باید تاکید نمود که سازمان منطقه آزاد انزلی در سال ۱۴۰۰ مشغول توسعه فعالیت‌ها و ظرفیت‌های خود در حوزه‌های مختلف بوده و می‌باشد، که بخش قابل توجهی از این امکانات و زیرساخت‌ها تا نیمه دوم سال آینده مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند.

لازم به تاکید است، اصلی‌ترین طرح سازمان منطقه آزاد انزلی که یکی از مهم‌ترین طرح‌های ملی مناطق آزاد کشور بشمار می‌رود، اتصال این منطقه به خط ریل سراسری واقع در پیربازار رشت است، که امید می‌رود با عزم راسخ دولت، این زیرساخت مهم و اساسی تا نیمه نخست سال ۱۴۰۱ آماده خدمات‌رسانی از طریق اتصال به بندر کاسپین باشد.

تکمیل کننده این طرح ملی، اسکله و رور، بخش سینی‌دوار مجتمع بندری کاسپین است که با بهره‌برداری از قطعات این طرح بزرگ ملی، نه تنها منطقه آزاد انزلی به بندر جنوب ایران در خلیج فارس و دریای عمان از طریق ریلی متصل می‌شود، بلکه زمینه تکمیل یکی از زیرساخت‌های اصلی ترانزیت کالا در کریدور شمال-جنوب از طریق کشورمان پدید می‌آید؛ موضوعی که زمینه‌ساز افزایش حمل‌ونقل کالا از مسیر ایران اسلامی و افزایش درآمدهای ارزی جمهوری اسلامی ایران می‌گردد.

از سوی دیگر، طرح‌های توسعه‌ای دیگر منطقه آزاد انزلی را می‌توان مشتمل بر ایجاد سومین شهرک صنعتی منطقه در فضای پسرکانه مجتمع بندری کاسپین، تکمیل زیرساخت‌های بندری-لجستیکی این مجتمع بندری با بهره‌گیری از توان بخش خصوصی داخلی و خارجی، افزایش محدوده منطقه و بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت‌ها و مزیت‌های اتحادیه اقتصادی اوراسیا، کریدورهای شمال-جنوب و چین، قزاقستان، ایران عنوان کرد.

بی تردید منطقه آزاد انزلی با بهره‌گیری از مزایا و معافیت‌های قانونی، زیرساخت‌های مناسب، نیروی انسانی متمهد و کوشا و استفاده از فرصت‌های ناشی از همکاری‌های اقتصادی کشورهای با اعضای اتحادیه اقتصادی اوراسیا، سازمان همکاری شانگهای، سازمان همکاری اکو و کشورهای بهره‌بردار از کریدورهای بین‌المللی و سابقه طولانی مدت در مناسبات تجاری با کشورهای منطقه، می‌تواند به هاب مراودات فرامنطقه‌ای آسیا و اوراسیا با کشورهای جنوب و غرب آسیا، از یکسو و کشورهای شمال و شرق اروپا با آسیا از سوی دیگر تبدیل شود.

توافق‌نامه‌ها و تفاهم‌نامه‌های متعدد با بخش‌های دولتی و خصوصی کشورهای روسیه، قزاقستان، هند و چین، شرکت در کمیسیون‌های مشترک اقتصادی و توسعه همکاری‌ها با اتاق‌های بازرگانی کشورمان و کشورهای هدف، و بهره‌گیری از فرصت‌های توافق‌نامه گمرکی جمهوری اسلامی ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا، گام‌های بلندی در مسیر تبدیل شدن به مسیر اصلی نقل و انتقال کالا به کشورهای حوزه اوراسیا برداشته و چنین رویکردی جهت ترانزیت کالاهای هندی و روسی در قالب تشکیل کارگروه فعال سازی کریدور شمال-جنوب در دستور کار سازمان قرار گرفته است.

بر این اساس، از ابتدای فروردین تا پایان بهمن ماه سال ۱۴۰۰، حجم تخلیه و بارگیری کالا از مجتمع بندری کاسپین از میزان ۲۷۱۰۵۶ تن کالای فله، اساسی، مواد اولیه، مصنوعات تولید شده و کالاهای کانتینری عبور کرد و در زمینه حمل‌ونقل کالا در مسیر کریدور چین، قزاقستان، ایران نیز طی این مدت ۲۵۰۷۰ تن کالا در این کریدور نقل و انتقال پیدا کرد.

نکته حائز اهمیت در مورد دو کریدور بین‌المللی عبوری از مسیر منطقه آزاد انزلی، مبنی بر این واقعیت می‌باشد: کریدور شمال-جنوب که به مسیر ترانزیتی قرن بیست‌ویکم مشهور است، به عنوان جایگزین مسیر حمل‌ونقلی از طریق کانال سوئز مطرح شده و ترانزیت و مبادله کالاهای تولیدی و محصولات کشورهای جنوب و شرق آسیا به اوراسیا و شمال و شرق اروپا را هدفگذاری نموده و قابلیت کاهش ۲۰ تا ۳۰ درصدی در هزینه‌ها و زمان حمل‌ونقل کالا در مسیر بین‌المللی حال حاضر یعنی عبور کالا از کانال سوئز را فراهم می‌کند.

از سوی دیگر، مسیر ترانزیتی ترکیبی چین، قزاقستان، ایران که با محوریت منطقه آزاد انزلی و در قالب انعقاد توافق‌نامه‌هایی با کشورهای چین و قزاقستان و فعالیت شرکت‌های حمل‌ونقل داخلی و خارجی شروع به فعالیت نموده است، نقل و انتقال کالا از بندر بزرگ نینبو در شمال شرقی چین به منطقه آزاد انزلی را از طریق خط ریلی و مسیر دریایی در طول ۲۵ روز به سرانجام می‌رساند و این درحالی است که این دوره زمانی از مسیر کنونی که از دریای چین به اقیانوس هند و دریای عمان و بندر ایران ختم می‌شود، حدود ۶ روز به طول می‌انجامد.

نکته حائز اهمیت اینکه کریدور مزبور می‌تواند به عنوان بازوی قدرتمند جمهوری اسلامی ایران در راهبردهای پدافند غیرعامل کشور در قبال تحریم‌های آمریکا که هزینه و مشکلات زیادی را در مسیر نقل و انتقال کالاها و تامین نیازهای بازار داخلی به وجود آورده است، ایفا نماید و براساس راهبرد تعیین و در حال اجرا از سوی این سازمان، یعنی قابلیت ایفاگری نقش بخش فرعی کریدور جهانی «یک کمربند، یک جاده» چین، در غرب آسیا را دارا می‌باشد.

منطقه آزاد انزلی، یکی از قطب‌های اصلی گردشگری کشور

آخرین محور این گزارش، مشتمل بر حوزه گردشگری است؛ زمینه فعالیتی که به دلیل قرار گرفتن منطقه آزاد انزلی در یکی از اصلی‌ترین قطب‌های گردشگری کشور یعنی استان گیلان

بر این اساس، از ابتدای فروردین تا پایان بهمن ماه سال جاری مجموع صادرات ناشی از تولید در منطقه آزاد انزلی، صادرات مجدد و صادرات به بازارهای داخلی به نزدیک ۹۶ میلیون دلار رسید و ظرف این مدت صادرات کالاهای تولیدی در سایر نقاط کشور که از طریق این منطقه به بازارهای هدف صادر شدند نیز از مرز ۷۵ میلیون دلار عبور کرد.

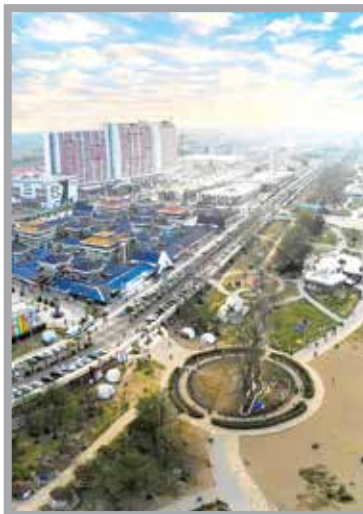
لازم به ذکر است، در سال ۱۴۰۰ واردات از طریق منطقه آزاد انزلی که مشتمل به سه گروه از تنوع کالایی وارداتی؛ کالاهای اساسی مورد نیاز کشور، مواد اولیه واحدهای تولیدی داخلی و شرکت‌های تولیدکننده این منطقه به همراه نیازهای مصرف داخلی منطقه بود، به حدود ۳۵ میلیون دلار رسید که بیانگر تراز تجاری ۱۳۵ میلیون دلاری منطقه آزاد انزلی است.

افزایش واحدهای تولیدی و احداث سومین شهرک صنعتی منطقه آزاد انزلی

تعداد واحدهای تولیدی-صنعتی منطقه آزاد انزلی در یازده ماهه سال ۱۴۰۰ به رقم ۱۵۶ واحد فعال و در حال تولید افزایش پیدا کرد و این درحالی است که به دلیل نیازهای روبه تازید نسبت حضور در این منطقه، کلنگ احداث سومین شهرک صنعتی منطقه در جهت افزایش دو برابری پهنه‌بندی‌های صنعتی منطقه و دوبرابر شدن تعداد واحدهای تولیدی منطقه به زمین زده شد، تا زمینه افزایش صادرات و درآمدهای ارزی و اشتغال‌زایی مستقیم و غیرمستقیم در سطح منطقه و استان گیلان فراهم گردد. آخرین بخش گزارش عملکرد حوزه اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان منطقه آزاد انزلی، معطوف به تعداد واحدهای نوآور و دانش‌بنیان است که طی این مدت ۵۸ شرکت در مرکز شکوفایی شرکت‌های نوآور و دانش‌بنیان منطقه آزاد انزلی جذب و شروع به فعالیت نموده‌اند؛ امری که در راستای ایفای نقش محوری سازمان در حمایت از شرکت‌های فعال در این حوزه به منظور تجاری‌سازی و تنوع‌بخشی به سبد محصولات تولیدی منطقه جهت عرضه به بازارهای هدف منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در دستور کار سازمان منطقه آزاد انزلی قرار دارد.

ترانزیت و لجستیک، از مهم‌ترین محورها فعالیت سازمان منطقه آزاد انزلی

یکی از مهم‌ترین محورهای فعالیت سازمان منطقه آزاد انزلی، مربوط به حوزه ترانزیت و لجستیک می‌باشد؛ زمینه‌های کاری که به دلیل قرار گرفتن در مسیر کریدور شمال-جنوب، نزدیکی به کشورهای حوزه اوراسیا و دریای خزر، به همراه ایجاد مسیر ترانزیتی جدید چین، قزاقستان، ایران با محوریت این منطقه و بهره‌مندی از زیرساخت‌های مناسب بندری که مستظهر در دو مجتمع بندری انزلی و کاسپین است، دسترسی به خطوط ریلی و مسیرهای مواصلاتی جاده‌ای و قرار داشتن در نزدیکی فرودگاه بین‌المللی سردار جنگل، مزیت‌ها، توانمندی‌ها و فرصت‌های متعددی را برای نخستین منطقه آزاد شمال کشور فراهم نموده است. سازمان منطقه آزاد انزلی ظرف سال‌های اخیر از طریق انعقاد

گزارش:

روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان منطقه آزاد انزلی

از سوی دیگر در شاخص جذب سرمایه‌گذاران خارجی نیز طی این مدت ارزش طرح‌های سرمایه‌گذاری تحقق یافته از سوی ۶ طرح سرمایه‌گذاری شرکت‌های خارجی در منطقه آزاد انزلی به ۵۳ میلیون دلار بالغ شد.

لازم به ذکر است که حوزه‌های فعالیت طرح‌های سرمایه‌گذاری شامل زمینه‌هایی همچون ساخت واحدهای تولیدی، خدماتی، صنایع صادراتی، اقامتی، احداث هتل و مجتمع‌های مسکونی، صنایع های‌تک، نوآور، فن‌آور و دانش‌بنیان و همچنین ایجاد مجموعه‌های تفریحی و گردشگری است.

همچنین، در یازده ماهه سال ۱۴۰۰، سازمان منطقه آزاد انزلی موفق به جذب و ثبت ۹۴ شرکت داخلی و خارجی در اداره ثبت شرکت‌ها و مالکیت‌های صنعتی و معنوی گردید و طی این مدت مجوز فعالیت برای ۱۷۳۲ واحد تولیدی، خدماتی، گردشگری، فنی-مهندسی، مشاوره‌ای و... جهت فعالیت در محدوده این منطقه صادر گردید.

توسعه صادرات در دستور کار سازمان منطقه آزاد انزلی

نکته حائز اهمیت درخصوص توجه به افزایش ظرفیت‌ها و توانمندی‌های صادراتی فعالین اقتصادی منطقه و صدور محصولات تولیدی کشور به بازارهای حوزه اوراسیا و کشورهای منطقه، اینکه سازمان منطقه آزاد انزلی در سال ۱۴۰۰ در راستای اجرای برنامه‌های سال‌های اخیر خود، با بهره‌گیری از فرصت‌های حضور کشورمان در اتحادیه اقتصادی اوراسیا و توافق‌نامه‌های منعقد با کشورهای حوزه دریای خزر و شرق دور، موفق به افزایش میزان و ارزش محصولات صادراتی و تنوع بخشی به کالاهای صادر شده نمود.

سازمان منطقه آزاد انزلی در یازده ماهه سال ۱۴۰۰ علی‌رغم استمرار شرایط کرونایی و تحریم؛ از طریق اجرای برنامه‌های تشویقی، حمایتی و پیگیری‌های مستمر جهت رفع برخی مشکلات واحدهای تولیدی و خدماتی فعال در سطح منطقه، در شاخص‌های مختلف اقتصادی، گردشگری و بندری عملکرد قابل قبولی از خود برجای گذاشت.

با عنایت به راهبرد تعیین شده از سوی مقام معظم رهبری مبنی بر نامگذاری سال ۱۴۰۰ به عنوان سال «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها»، رویکرد غالب سازمان منطقه آزاد انزلی به حمایت و پشتیبانی از واحدهای تولیدی-صنعتی و کسب و کارهای خدمات تجاری و گردشگری متمرکز شد و در این مسیر مانع‌زدایی از برخی مشکلات در دستور کار قرار گرفت.

بر همین اساس، ظرف یازده ماه گذشته بازدیدهای میدانی رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی از فعالین اقتصادی منطقه که با همراهی معاون و مدیران تخصصی هر معاونت سازمان همراه بود، در کنار برگزاری جلسات کاری با حضور مدیران استانی مرتبط با هر حوزه کاری سازمان، جزو مهم‌ترین اولویت‌های این سازمان بود که زمینه رفع مشکلات و موانع پیش‌روی سرمایه‌گذاران منطقه از طریق هم‌افزایی با نهادهای استانی و ملی را به وجود آورد. در حوزه اقتصادی و سرمایه‌گذاری از فروردین تا پایان بهمن ماه سال جاری، میزان سرمایه‌گذاری محقق شده در محدوده منطقه آزاد انزلی که در قالب ۳۸ طرح سرمایه‌گذاری بود، از رقم ۲۴۴۶۳ میلیارد ریال عبور کرد.

عملکرد یازده ماهه منطقه آزاد انزلی

ارزش طرح های سرمایه گذاری محقق شده داخلی

۲۴۴۶۳

میلیارد ریال

ارزش طرح های سرمایه گذاری محقق شده خارجی

۵۳

میلیون دلار

صادرات منطقه آزاد انزلی

۹۶

میلیون دلار

میزان تخلیه و بارگیری کالا در مجتمع بندری

۲۷۱۰۵۶

تن

تعداد کشتی های پهلو گرفته

۱۰۹

فروند

گردشگر ورودی به منطقه آزاد انزلی

۶۹۵۳۱۶۸

نفر

سازمان منطقه آزاد انزلی
پیربازار عمومی امیربزرگ انزلی

بررسی چالش‌های یکساله مناطق آزاد در مجلس در گفت‌وگو با بهارستان‌نشینان:

از موافقان با انتقال به وزارت اقتصاد تا

مخالفت با معافیت‌های مالیاتی مناطق آزاد

گزارشی: ملیحه اسانودی

مناطق آزاد کشور طی یکسال گذشته فراز و نشیب‌های زیادی را پشت سر گذاشته‌اند؛ از مصوبات عجیب مجلس شورای اسلامی درخصوص حذف معافیت‌های مالیاتی تا رای مثبت به قرار گرفتن کلیه ساختار دبیرخانه شوراییلی و سازمان‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی!

قطع‌به‌یقین مجلس شورای اسلامی به‌واسطه اینکه نهاد تصمیم‌گیر و قانونگذار در رابطه با مناطق آزاد است، طبیعتا بیشترین نقش را نیز در عملکرد این مناطق از کشور ایفا می‌کند. واقعیت این است که نگاه اکثر نمایندگان مجلس یازدهم نسبت به مناطق آزاد منفی است؛ از این‌رو با قوانین دست و پاگیر مانع توسعه این مناطق شدند؛ البته بهارستان‌نشین‌ها گمان می‌کنند با قانونگذاری می‌توانند نظارت دقیق‌تری بر مناطق آزاد داشته باشند یا حداقل جلوی واردات را بگیرند؛ این در حالی است که قوانین خلق‌الساعه صرفا موجب فرار سرمایه و سرمایه‌گذاری از مناطق آزاد می‌شود.

در گزارش پیش‌روی، درخصوص عملکرد مناطق آزاد و همچنین موضوعات ایجاد شده از سوی مجلس در این مناطق طی یک‌سال گذشته، با نمایندگان مجلس شورای اسلامی به گفت‌وگو پرداختیم که در ادامه آن را می‌خوانید.

علی بابایی کارنامی، عضو فراکسیون مناطق آزاد در مجلس شورای اسلامی:

سیاسی اداره کردن مناطق آزاد،

جفا در حق کشاورزی

علی بابایی کارنامی نماینده مردم ساری و میاندرد و عضو فراکسیون مناطق آزاد در مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با نشریه، به بررسی عملکرد مناطق آزاد طی یکسال گذشته پرداخت و از مصوبات مجلس درخصوص اعمال مالیات بر ارزش افزوده و قرار گرفتن سازمان‌های مناطق آزاد ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی حمایت کرد.

وی اظهار داشت: در کل عملکرد مناطق آزاد را در کشور تایید نمی‌کنیم، عملکرد مناطق آزاد براساس اسناد بالادستی، توقعاتی که مردم و نظام از این مناطق داشتند، نبوده است. هدف از تاسیس مناطق آزاد صادرات‌محور کردن محصولات داخلی کشور در حوزه‌های کشاورزی، صنعتی، صنایع تبدیلی بوده است، اما دقیقا برعکس عمل شده و واردات محصور بودن در دستورکار قرار گرفته‌اند. همچنین دلالی کردن و رانت‌خواری که در مناطق آزاد مختلف صورت گرفته، باعث شده که بگویم عملکرد این مناطق از بدو تاسیس تاکنون براساس آن چیزی که توقع داشته و در واقع نبوده است؛ درواقع به عنوان نمایندگان مردم، با گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس و دستگاه‌های نظارتی باید بگویم که این عملکرد مورد تایید ما نیست. البته آقای سعید محمد بحث‌هایی را مطرح کردند، ولی بعد از طرح ایده‌ها، هنوز خروجی از ایشان ندیده‌ایم. هنوز نتوانستیم از ظرفیت‌های مناطق آزاد استفاده کنیم. بابایی کارنامی به افزایش مناطق آزاد اشاره کرد و گفت: افزایش مناطق آزاد در تقاطعی که استراتژی امنیت ملی، رویکرد مرزی، ساحلی و ظرفیت ایجاد فضای همدلی بین کشورهای منطقه را دارند، خوب است؛ اما در صورتی از ظرفیت‌های همگرایی و ژئوپلیتیک که در منطقه وجود دارد، به نفع اقتصاد کشور استفاده کنند. از این جهت افزایش مناطق آزاد مطلوب می‌باشد. ولی در بعضی نقاط همچون فزویں، قم و شهرهای دیگر اصلا مناسب منطقه آزاد در آزاد قابل فهم نیست، کجای این مناطق قربات مرزی، قربات اقتصادی و فرهنگی با کشوری دیگر می‌توانند داشته باشند؟ استان تهران چه مزیت و فصل مشترکی با تمام‌اتحاد اقتصادی می‌تواند داشته باشد؟

این نماینده مجلس ادامه داد: البته برخی نقاط هستند که می‌توانند منجر به توسعه اقتصادی کشور شوند، به عنوان مثال ایجاد منطقه آزاد در استان مازندران خوب است. تقریبا ده کشور در منطقه داریم که از ظرفیت خوبی نیز بهره‌رند؛ مستثنا اما یکی از مشکلاتی که دارند این است که انتقال و مبادلات کالاها خیلی تسهیل کننده نیست، یعنی ظرفیتی وجود ندارد که معافیت گمرکی، مالیاتی، عوارض ورودی برای آنها لحاظ شود. در اینجاها منطقه آزاد ندارد، ولی می‌بینیم مثلا برای استان‌های مازندران، گلستان، آذربایجان‌های هم مرز با کشورهای منطقه و کردستان منطقه آزاد داشته باشد، قابل توجه است؛ ولی متأسفانه هم در مرکز کشور ظرفیت‌هایی را به عنوان منطقه آزاد ایجاد می‌کنیم که نفع اقتصادی ندارد.

وی اذعان نمود: منطقا باید این مناطق را تبدیل به منطقه ویژه اقتصادی کنیم؛ چراکه منطقه آزاد تعاریف خاص خود را دارد و آن قابلیت‌های فرهنگی و پهنه‌ها، استراتژی متناسب با ظرفیت‌های مناطق آزاد است که در قانون هم وجود دارد و باید آنها را به منصف‌ظهور رساند؛ از این جهت گسترش مناطق آزاد جای تردید دارد، ولی اگر بتوانیم قابلیت‌ها و پارامترهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشور را احیاء کنیم، باید بگویم که ما با گسترش مناطق آزاد صدمه‌درد موافق هستیم.

بابایی کارنامی درخصوص مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد گفت: هیچ جای دنیا ارزش افزوده را حذف نمی‌کند، بلکه باید معافیت عملکرد وجود داشته باشد.

ارزش افزوده مالیاتی برای مصرف‌کننده است، مگر می‌توان دوگانه برخورد کرد؟ مالیات را مصرف‌کننده می‌دهد، درواقع مالیات بر ارزش افزوده مبتنی بر مصرف‌کننده محصور است نه تولیدکننده محور. وقتی مصرف‌محور باشد، ارزش افزوده را باید چه در منطقه آزاد چه غیر منطقه آزاد پرداخت کنند؟ چراکه مغایر با اصول قانون اساسی است. برای همین مجلس به آن رای داد. البته معافیت‌های مالیاتی عملکرد باید وجود

داشته باشد، همچنین معافیت‌های مالیاتی گمرکی و عوارض باید در مناطق آزاد لحاظ شود و ما نمایندگان این معافیت‌ها را قبول داریم. ما در قانون کار نیز بحث داریم. مگر می‌شود کارگری که می‌خواهد به منطقه آزاد برود و در آبادان کار کند، منطقه آزاد چیزی به این کارگر ندهد؟ باید آیا بدون قرارداد و تفاهمی کار کند؟ پس باید یکسری قوانین به درستی در جهت حمایت از قشر پایین وجود داشته باشد.

عضو فراکسیون مناطق آزاد در مجلس شورای اسلامی در واکنش به اخذ مالیات و گمرک از فعالین اقتصادی در مناطق آزاد تصریح کرد: این موضوع را قبول ندارم و حداقل مجلس این مورد را مصوب نکرده است. ما در مجلس مالیات بر ارزش افزوده را مصوب کردیم و اعتقاد هم داریم که باید انجام شود.

وی درخصوص مصوبه دیگر مجلس که مناطق آزاد را زیرمجموعه وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار داده است، گفت: مشکلی که ما داریم، منطقه ویژه اقتصادی است که معلوم نیست زیرنظر چه کسی اداره می‌شود. مشکل دیگر، سازمان بنادر کشور است که موجب موازی‌کاری می‌شود. بخش دیگر هم منطقه آزاد است؛ به نظر مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی و کل سازمان همه باید زیرمجموعه وزارت امور اقتصادی و دارایی و ذیل آقای سعید محمد و مجموعه ساختار مناطق آزاد باشند، درواقع یک کاسه باشند که بتوانیم ظرفیت مناطق آزاد و منطقه ویژه اقتصادی را رتبه‌بندی و درجه‌بندی ارزیابی نماییم. بابایی کارنامی تاکید کرد: در کل برنامه باید تجدیدنظر کنیم، باید ارزیابی مجدد صورت گیرد. اگر یکبار یک منطقه را ویژه اقتصادی معرفی می‌کنیم، لزومی ندارد تا آخر این منطقه ویژه بماند. وقتی دیدیم ظرفیتی را که توقع داشتیم، عملیاتی نشده، پس باید بتوانیم از منطقه آزاد آن را به منطقه ویژه تبدیل کنیم و اگر منطقه ویژه کاری نداشت، به‌طور کل آن را حذف کنیم. لزوما باید به دنبال تقاطعی برویم که پتانسیل خوبی دارند. ما کشور بی‌تجربه در این حوزه نیستیم، اعتقاد بدی که ما داریم این است که اگر اشتباه کردیم، اشتباه خود را تا ابد ادامه می‌دهیم، درحالی که ادامه اشتباه خوب نیست؛ هر وقت به جایی رسیدیم که گزارش‌های تکمیلی دستگاه‌های نظارتی، سیس‌تم‌های تصمیم‌ساز به نتیجه رسیدند که اشتباه صورت گرفته، همانجا باید ایستاد، ماهی را هر وقت از آب بگیریم تازه است و همانجا می‌توان جلوی ضرر را گرفت. در کشور ما در تصمیم‌گیری‌ها وقتی اشتباهی می‌کنیم، آن را تا آخر ادامه می‌دهیم. ما باید به جایی برسیم که در منطقه آزاد و ویژه اقتصادی همانند بنگاه اقتصادی استفاده کنیم.

وی تاکید کرد: بییش‌تر فقط دبیرخانه شوراییلی

زیرمجموعه وزارت امور اقتصادی و دارایی بود، اما اکنون با مصوبه مجلس کل سازمان‌های مناطق آزاد برای عدم

تداخل دستگاه‌ها و موازی‌کاری‌ها به صورت یکنواخت زیرمجموعه وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌روند.

نماینده مردم ساری و میاندرد و عضو فراکسیون مناطق آزاد در مجلس شورای اسلامی در خصوص تمایل دولت برای اینکه دبیرخانه شوراییلی ذیل نهاد ریاست جمهوری قرار گیرد، اظهار کرد: من این را قبول ندارم، ریاست جمهوری یعنی چه؟! با این ابهام اکنون سازمان گمرک را از وزارت اقتصاد جدا کنیم تا بگویم قوی‌تر عمل کند. این استدلال بی‌خود است، ما باید به سمت سازوکارهایی برویم که مناطق آزاد به صورت مجموعه اقتصادی عمل کنند. طبیعی است که دولت سیاسی اداره می‌کند؛ سیاسی اداره کردن مناطق آزاد نیز جفا در حق کشور است.

احسان ارکانی، عضو کمیسیون ویژه تولید مجلس شورای اسلامی:

اتصال دبیرخانه شوراییلی به وزارت اقتصاد، چتر حمایتی مجلس از مناطق آزاد است

احسان ارکانی نماینده مردم نیشابور و فیروزه و عضو کمیسیون ویژه تولید مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با نشریه، به ارزیابی عملکرد مناطق آزاد طی یکسال گذشته پرداخت و بر ضرورت حفظ معافیت مالیاتی برای مناطق آزاد تازه تاسیس تاکید کرد.

طبق اظهارات وی؛ بحث اتصال دبیرخانه شوراییلی و کل مجموعه مناطق آزاد به وزارت امور اقتصادی و دارایی، چتر حمایتی مجلس از مناطق آزاد است.

ارکانی گفت: در مجلس اعمال مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد تصویب شد، ولی به طور کلی من با تغییر این موضوع موافق بودم؛ درواقع پیشنهادی بینابین مطرح بود و آن اینکه مناطق آزادی که ایجاد شده تا بیست سال از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف باشند

و مناطق آزادی که بالای بیست سال از تاسیس آنان گذشته، مشمول پرداخت مالیات برارزش افزوده معادل سرزمین اصلی شوند. وقتی مناطق آزاد یا ویژه اقتصادی تاسیس می‌شوند و شکل می‌گیرند ما نیازمند جذب سرمایه و سرمایه‌گذار در آن هستیم و تبعاً باید هر موضوع و مانعی را که ممکن است باعث فرار سرمایه و عدم جذب سرمایه‌گذاری در مناطق می‌شود را حذف کنیم تا این مناطق توسعه پیدا کنند و برای سرمایه‌گذار جذابیت داشته باشند که در نهایت به مرحله‌ای از رشد و ثبات اقتصادی نیز برسند. سپس اگر می‌خواهیم، می‌توانیم بحث مالیات و سایر ایت‌م‌های مالیاتی را که معادل سرزمین اصلی است را در آنها اعمال نماییم. بالاخره در مناطق آزادی که سابقه بالای بیست سال دارند، شاید این پرداخت مالیاتی منطقی باشد، اما در مناطقی که کمتر از بیست سال هستند و تازه می‌خواهند شکل بگیرند و رشد کنند، این عامل محدودکننده خواهد بود. به هرحال این موضوع و پیشنهاد متأسفانه در مجلس رای نیاورد و همان موضوعی که در لایحه بود، در مجلس بررسی شد؛ یعنی به صورت عام و یکسان تمام مناطق آزاد از کیش که سال‌ها قدمت دارد تا مناطق آزاد نوپا، همه شامل پرداخت مالیات شدند که بنده این را خلاف عدالت در مناطق آزاد می‌بینیم.

این نماینده مجلس تاکید کرد: بحث من این بود که بازده زمانی بیست سال را در مناطق آزادی که تازه تاسیس می‌شوند، قرار دهیم تا به مرحله تثبیت و ثبات برسند. درواقع قانون مالیات بر ارزش افزوده صرفا برای مناطقی که بیست سال از تاسیس‌شان گذشته لحاظ شود که این موضوع متأسفانه رای نیاورد.

وی اظهار داشت: امیدوارم این موضوع دوباره در کمیسیون تلفیق بررسی شود؛ چراکه تفاوت‌هایی باید بین مناطق آزاد و سایر نقاط معمولی در سرزمین اصلی صورت بگیرد. در مناطق آزاد با توجه به معافیت مالیات بر ارزش افزوده، جذابیت بیشتری برای سرمایه‌گذاری، توسعه و پیشرفت وجود دارد که اگر این تفاوت‌ها و معافیت‌ها وجود نداشته باشد، اساسا مناطق آزاد برای کسی جذابیتی ندارد که بخواهد فعالیت اقتصادی در آن انجام دهد.

ارکانی افزود: البته نگرانی‌هایی هم وجود دارد که خود

مدیریت مناطق آزاد باید انجام و اطمینان‌خاطر دهد، از این

جهت که مناطق آزاد از فلسفه تاسیس خود یعنی تبدیل

به هاب سرمایه‌گذاری و رشد برای پیشرفت در آن منطقه

و کشور، به مبادی صرفا برای واردات به داخل سرزمین

اصلی تبدیل نشوند. ما در مناطق آزاد بحث صادرات را باید

هم‌پای واردات افزایش دهیم.

عضو کمیسیون ویژه تولید مجلس شورای اسلامی به

مدیریت مناطق آزاد طی یکسال گذشته پرداخت و گفت:

در حد فاصل ۱۲ماهه، اسفندماه سال ۹۹ تاکنون، سه تغییر

در دبیری شوراییلی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی صورت

گرفت که این تغییرات در دو دولت و با دو نگاه متفاوت

انجام شد است. آقای سبک و مومنی متعلق به دولت

آقای روحانی بود و آقای بنید محمد نیز متعلق به دولت

سیزدهم. لذا ارزیابی و مقایسه عملکردی زود است، ضمن

اینکه آقای سعید محمد چند ماه است فعالیت می‌کنند. اما

جای امیدواری وجود دارد و آن اینکه آقای سعید محمد

سابقه و رزومه بارز و مشخصی در بحث قرارگاه خاتم

داند و چهره شاخص ملی هستند؛ حضور فردی با این

ویژگی، سابقه و عقبه کار اجرایی، عمرانی و توسعه‌ای

در راس مجموعه مناطق آزاد می‌تواند نوبدبخش روزهای

خوب و روبه جلو و سازنده باشد که امیدوارم این اتفاقات

خوب بیفتد ما هم در مجلس این آمادگی را داریم که

در حوزه‌های مختلف از مناطق آزاد حمایت کنیم به‌ویژه

در بحث مالیات بر ارزش افزوده. درواقع باید بینیم چه

کاری می‌توانیم انجام دهیم که مناطق آزاد را تبدیل به

پلی برای افزایش صادرات غیرنفتی کشور کنیم، خصوصا

طبق آخرین اخبار که صادرات غیرنفتی که در یکسال

گذشته ۴۷میلیارد دلار شده بود که رقم قابل توجهی است

به‌ویژه با توجه به نگاهی که دولت آقای رئیسی دارد،

می‌توان گفت؛ مناطق آزاد را به محور اصلی صادرات غیرنفتی

کشور تبدیل نمود.

وی درخصوص اینکه کل سازمان مناطق آزاد ذیل وزارت

امور اقتصادی و دارایی قرار گرفته است، عنوان کرد:

نظر مجلس که اینگونه تصویب شد، ارتباطی به صرف

مناطق آزاد و سازمان ندارد. نگاه مجلس این است که

مجموعه‌هایی که زیرمجموعه نهاد ریاست جمهوری

هستند، باید ذیل وزارتخانه‌ای مرتبط قرار گیرند تا مجلس

امکان نظارت ، سوال و تذکر از وزیر مربوطه را درخصوص

عملکردشان داشته باشد. این موضوع صرفا مخصوص

مناطق آزاد نیست، درخصوص میراث فرهنگی هم وجود

دارد؛ چراکه قبلا زیرمجموعه نهاد ریاست جمهوری بود و

تجد تبدیل به وزارتخانه شد تا نسبت به مجلس پاسخگوی

باشد. همین‌طور تربیت بدنی که از سازمان زیرمجموعه تبدیل به وزارت ورزش و جوانان شد. لذا می‌خواهم بگویم که این موضوع درخصوص دیگر معاونت‌های ریاست جمهوری نیز وجود دارد که به علت اینکه وزارتخانه نیستند یا متصل به وزارتخانه‌ای نمی‌باشند، طبیعتا پاسخگو هم نیستند و امکان نظارت نیست. بحث مناطق آزاد نیز در راستای نگاه نظارتی مجلس است و موضوعیت ویژه‌ای ندارد که بگویم این کار صرفا برای مناطق آزاد افتاده است. این نگاه عام مجلس به مجموعه‌هایی است که ذیل نهاد ریاست جمهوری تعریف شده‌اند.

ارکانی در واکنش به این موضوع که مجلس هیچ‌گاه از وزیر اقتصاد فعلی یا سابق درخصوص عملکرد مناطق آزاد سوالی در صحن نبرسیده است، گفت: مجلس یازدهم نهایتا یک‌سال و نیم است که شکل گرفته است، مناطق مختلف در دل استیضاحی که از وزیر اقتصاد قبلی مطرح بود، وجود داشت. بیش از صد امضاء برای استیضاح وزیرسابق جمع شد که در نهایت اعلام وصول نشد، یکی از موارد هم برای این استیضاح بحث منطقه آزاد بود؛ متأسفانه در دولت قبل اساسا حتی وزرا نیز مصون از استیضاح در مجلس شدند. با این اوصاف باید دید عملکرد دولت جدید درخصوص مناطق آزاد چگونه است و بعد به ارزیابی عملکرد وزیر و به تبع آن دبیر شوراییلی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی پرداخت.

وی به ثبات مدیریتی در مناطق آزاد اشاره کرد و گفت: ثبات مدیریتی در هر جایی که بهم بریزد، تاثیر منفی در پیشرفت کار، برنامه‌ریزی و اقدامات زیربنایی و اقتصادی در مناطق آزاد خواهد داشت. برخی تغییرات که مربوط به دولت قبل بود و ارتباطی به دوره آقای محمد نداشت، اما امیدوارم در دوران آقای محمد ثبات مدیریتی لحاظ شود. نماینده مردم نیشابور و فیروزه و عضو کمیسیون ویژه تولید مجلس شورای اسلامی در پایان تاکید کرد: بحث اتصال به وزارت اقتصاد شاید بتواند چتر حمایتی از مجلس به مناطق آزاد باشد؛ چراکه ارتباط نزدیک‌تر بین آقای محمد و مجلس، به تقویت و حمایت مجلس به صورت ویژه از ایشان و مدیریتشان کمک می‌کند. اما به طور کلی باید مناطق آزاد را مجموعه فرادولتی ببینیم و اینگونه نباشد مناطق فقط متصل و نگاهش براساس سیاستگذاری‌های دولتی باشد، بلکه مناطق آزاد چون موضوع فراقوه‌ای است، باید در تعامل، همراهی و هماهنگی کامل با تمام قوای سه‌گانه باشد. درواقع همان‌طور که در مجموعه دولت فعالیت می‌کنند، باید با مجموعه قوه قضاییه و قوه مقننه نیز ارتباط تنگاتنگ و نزدیکی وجود داشته باشد تا بتواند در اهداف تاثیرگذار باشد.

جعفر قادری، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی:

لازم است دبیرخانه شوراییلی مناطق آزاد از فشار نمایندگان مجلس دور باشد

جعفر قادری عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با نشریه، به بررسی عملکرد مناطق آزاد طی یک سال گذشته پرداخت و از دو مصوبه مجلس من‌باب قرار دادن سازمان‌های مناطق آزاد ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی و اعمال مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد گالایه کرد.

وی درخصوص مدیریت سعید محمد در مناطق آزاد گفت: ارتباطاتی که آقای سعید محمد با مجموعه نمایندگان داشتند و پیگیری‌هایی که برای حل مسائل و موضوعات مناطق آزاد صورت دادند، همچنین تلاش‌هایی که در بودجه از جانب ایشان انجام گرفت، همه قابل‌تقدیر است؛ البته بگذریم از بحث مالیات بر ارزش افزوده برای مناطق آزاد و منطقه ویژه اقتصادی که با تصمیم مجلس و پیشنهاد دولت اعمال شد، اما موضوعات دیگر قابل دفاع است و من فکر می‌کنم می‌تواند کمک کند تا آن‌شالله شاهد سرعت بیشتری در شکل‌گیری و توسعه مناطق آزاد روی آن حساسیت وجود دارد و مالیات بر ارزش افزوده را کنار بگذاریم، شاید حساسیت دیگری روی مناطق آزاد وجود نداشته باشد و دیگر این مناطق می‌توانند کارها را با جدیت و پشتکار پیش ببرند. درواقع خیلی نگرانی و دغدغه جامعه نسبت به مناطق آزاد مطرح نیست و این فرصت خوبی است تا بر این بستر و فضای جدید زیرساخت‌ها آماده شود و محدودیت‌هایی که وجود دارد، برداشته شود تا آن‌شالله مناطق آزاد بتوانند نسبت به گذشته عملکرد بهتری نیز داشته باشند.

قادری نگاه خود را نسبت به افزایش مناطق آزاد ارائه داد و اظهار داشت: وقتی بحث کالای مسافری را نداشته باشیم، دیگر چه اشکالی دارد که حداقل هر استان یک منطقه آزاد داشته باشد. استان‌هایی که تا به حال مناطق آزاد نداشته‌اند، اکنون این مصوبه برایشان اجرا شده که کار خوب و ارزشمندی است. شکل‌گیری مناطق آزاد در استان ایلام، بوشهر، سیستان و بلوچستان و استان‌های دیگر کار ارزشمندی است که کمک می‌کند تا در مناطق مختلف مرزی کشور، قطب‌ها و مراکز ثقل توسعه را پیش‌بینی کنیم و برای نیل به این هدف، مناطق آزاد می‌توانند کمک کند تا از قبل زیرساخت‌هایی که ایجاد می‌شود، سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی جذب و به توسعه اقتصادی کشور کمک کنیم.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی درخصوص قرار گرفتن دبیرخانه و سازمان‌های مناطق آزاد ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی عنوان کرد: نگاه من این است که باید سطح و جایگاه دبیرخانه مناطق آزاد را ارتقاء دهیم و زیرنظر نهاد ریاست جمهوری نیست تا بتواند بهتر از ظرفیت وزارتخانه و دستگاه‌های مختلف استفاده کند. وزارت امور اقتصادی و دارایی به اندازه کافی وزارتخانه شلوغی است و آوردن دبیرخانه مناطق آزاد تحت وزارت اقتصاد باعث می‌شود که این وزارتخانه نتواند به اندازه کافی به موضوعات آزاد سرپوش دهد، ضمن اینکه اگر زیرمجموعه نهاد ریاست جمهوری باشد، تداخل با دستگاه‌های دیگر کمتر می‌شود.

وی به بحث مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد اشاره کرد و گفت: این موضوع خیلی نمی‌تواند در بحث

سه شنبه ۱۷ اسفند ماه ۱۴۰۰ - ۸ مارس ۲۰۲۲ - شماره ۱۷۱

اقتصاد

آزاد

سرمایه‌گذاری تاثیر بگذارد؛ چراکه واحدهای تولیدی که در مناطق آزاد فعال هستند چه در قبل و چه حال اگر کالایشان صادراتی باشد، از پرداخت مالیات برارزش افزوده معاف بوده و اکنون هم معاف هستند؛ اما اگر کالایشان وارد کشور می‌شد، باید مالیات برارزش افزوده پرداخت می‌کردند. این مصوبه مجلس باعث می‌شود مردمی که در مناطق آزاد زندگی می‌کنند، در حال حاضر مجبور شوند مالیات پرداخت کنند، وگرنه فرقی برای واحد تولیدی نمی‌کند. اگر این موضوع مثل گذشته باشد و مناطق آزاد علاوه بر مالیات بر درآمد، از مالیات برارزش افزوده نیز معاف بودند، طبیعتا یک امتیاز و مزیت بیشتری داشتند؛ اما به طور کلی این موضوع برای واحد تولیدی ایجاد مشکل نکرده است.

قادری به ثبات مدیریتی در مناطق آزاد اشاره کرد و اظهار داشت: مزیت حفظ دبیرخانه شوراییلی مناطق آزاد زیرنظر نهاد ریاست جمهوری این فرصت را فراهم می‌کند که مقارنی ثبات مدیریت بیشتر صورت گیرد؛ زیرا وقتی زیرنظر وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار می‌گیرد، وزیر مجبور است تحت نظارت دولت چتر حمایتی از مصون از استیضاح در مجلس شدند. با این اوصاف باید دید عملکرد دولت جدید درخصوص مناطق آزاد چگونه است و بعد به ارزیابی عملکرد وزیر و به تبع آن دبیر شوراییلی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی پرداخت.

وی به ثبات مدیریتی در مناطق آزاد اشاره کرد و گفت: ثبات مدیریتی در هر جایی که بهم بریزد، تاثیر منفی در پیشرفت کار، برنامه‌ریزی و اقدامات زیربنایی و اقتصادی در مناطق آزاد خواهد داشت. برخی تغییرات که مربوط به دولت قبل بود و ارتباطی به دوره آقای محمد نداشت، اما امیدوارم در دوران آقای محمد ثبات مدیریتی لحاظ شود. نماینده مردم نیشابور و فیروزه و عضو کمیسیون ویژه تولید مجلس شورای اسلامی در پایان تاکید کرد: بحث اتصال به وزارت اقتصاد شاید بتواند چتر حمایتی از مجلس به مناطق آزاد باشد؛ چراکه ارتباط نزدیک‌تر بین آقای محمد و مجلس، به تقویت و حمایت مجلس به صورت ویژه از ایشان و مدیریتشان کمک می‌کند. اما به طور کلی باید مناطق آزاد را مجموعه فرادولتی ببینیم و اینگونه نباشد مناطق فقط متصل و نگاهش براساس سیاستگذاری‌های دولتی باشد، بلکه مناطق آزاد چون موضوع فراقوه‌ای است، باید در تعامل، همراهی و هماهنگی کامل با تمام قوای سه‌گانه باشد. درواقع همان‌طور که در مجموعه دولت فعالیت می‌کنند، باید با مجموعه قوه قضاییه و قوه مقننه نیز ارتباط تنگاتنگ و نزدیکی وجود داشته باشد تا بتواند در اهداف تاثیرگذار باشد.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی در پایان درخصوص تعویق بررسی طرح اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد در مجلس اذعان نمود: این طرح به کندی قانونگذاری در مجلس برمی‌گردد که موارد زیادی پشت درب مجلس مانده و به جایی نرسیده است. ضمن اینکه ابراداتی در قانون مناطق آزاد وجود دارد که این مشکلات و ضعف‌ها به واسطه اصلاح قانون باید برطرف شود.

جبار کوچکی‌نژاد، نماینده مردم رشت در مجلس شورای اسلامی:

وزیر اقتصاد باید سیاست‌ها و تغییرات و تحولات و انتصاب‌های مناطق آزاد را انجام دهد

اما در نهایت جبار کوچکی‌نژاد نماینده مردم رشت در مجلس شورای اسلامی نیز در گفت‌وگو با نشریه، به بررسی عملکرد مناطق آزاد پرداخت.

وی گفت: به اعتقاد من مناطق آزاد یکی از جاهای بسیار مهم کشور است، خصوصا در این شرایطی که نیاز به ارزآوری در داخل کشور و صادرات و تولید بیشتر احساس می‌شود. اما متأسفانه مناطق آزاد تابع جبهه سیاسی قرار گرفته است و مدام تغییراتی دارند، هر کسی برایش جایی پیدا نمی‌شد، در منطقه آزاد به‌کار گرفته می‌شد و هر سال، هر منطقه یک رئیس داشت؛ درواقع عملکرد مناطق آزاد به طور کلی فلج شده بود.

کوچکی‌نژاد تاکید کرد: در مجلس دهم سعی کردیم مناطق آزاد را ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار دهیم تا شاهد ثبات مدیریتی در مناطق آزاد باشیم. اما واقعیت آن است که مناطق آزاد مدام اسیر تغییرات سیاسی دولت‌ها هستند و دولت‌ها به منطقه آزاد به صورت حیات خلوت نگاه می‌کنند.

این نماینده مجلس افزود: در اواخر دولت روحانی دیدیم یکسری تغییرات انجام گرفت که آسیب جدی به حوزه مدیریت مناطق آزاد وارد کرد؛ به همین دلیل بندی تحت این عنوان که کل ساختار مناطق آزاد زیرمجموعه وزارت امور اقتصادی و دارایی باشد، به تصویب رسید.

وی اظهار داشت: قبلا می‌گفتند وزیر اقتصاد فقط در شورای‌عالی مناطق آزاد نقش دارد، اما ما قانون را اصلاح کردیم و گفتیم کل سیاست‌ها، تغییرات و تحولات و انتصاب‌ها را باید وزیر اقتصاد انجام دهد، با این قانون احتمالا ثبات مدیریتی هم در مناطق آزاد کشور و هم در شورای‌عالی بیشتر و بهتر صورت می‌گیرد و می‌توانیم در این شرایط از منطقه آزاد بهتر بهره ببریم.

کوچکی‌نژاد در واکنش به لایحه بودجه ۱۴۰۱ و پیشنهاد دولت مبنی بر اینکه دبیرخانه شوراییلی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی ذیل نهاد ریاست جمهوری قرار گیرند، گفت: دولت‌ها اصولا ذیل این هستند که مناطق آزاد را به عنوان یک حیات خلوت خود نگه دارند، این موضوع برای کشور خوب نیست. دولت‌ها باید مراکز اقتصادی و صادراتی را به عنوان یک بخش اقتصادی نگاه کنند تا ثبات مدیریتی شکل گیرد.

این نماینده مجلس به اعمال مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد اشاره کرد و اذعان نمود: این موضوع به کمیسیون تلفیق برگشت داده شد و مقرر گردید تغییراتی در آن صورت گیرد و در نهایت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه علمی مجلس و در جریان بررسی موارد ارجاعی از کمیسیون تلفیق در بخش درآمدی لایحه بودجه ۱۴۰۱، درخصوص حذف بند(ش) تبصره(۶) لایحه را بررسی کرده و با حذف این بند موافقت کردند.

سرمایه‌گذاری در این مناطق رشدی نداشته است. سرمایه‌گذاران در این مناطق آزاد معاف از مالیات بر ارزش افزوده را برای مناطق آزاد ایجاد کرده و باعث شده است که چارچوبی قرار گرفته که ادامه کار برایش سخت است. تغییراتی که در مناطق آزاد صورت پذیرفت، در دوره سعید محمد به صورت سریع انجام گرفت و به مناطق آزاد آسیب جدی زد.

گزارش: ظهور کریمان

چند سالی است که دیگر اوضاع مناطق آزاد تعریفی ندارد؛ مشکلات مربوط به این مناطق از دولت نهم و دهم شروع شد و تا به امروز ادامه دارد و متأسفانه مقامات مسئول در این سال‌ها صرفا شاهد پایین آمدن جایگاه و شان مناطق آزاد بوده‌اند.

البته اوایل دولت یازدهم کمی اوضاع با مدیریت مرحوم اکبر ترکان تغییر کرد و بی‌اغراق شرایط باثبات‌تری را در مناطق آزاد تجربه کردیم، اما مشکلات پس از اعمال تحریم‌ها شروع شد.

برخی مدعی بودند که به‌واسطه رهایی مناطق آزاد از چارچوب قوانینی سرزمین اصلی این مناطق تحت‌تأثیر تحریم نبوده و نیستند! غافل از آنکه همین تحریم و مشکلات ناشی از آن موجب آیین‌نامه‌های متناقض و خلق‌الساعه شد که البته در تضاد با قانون

چگونگی اداره مناطق آزاد نیز بود.

اما تمام مشکلات صرفا به این موضوع ختم نشد، بلکه اوضاع از وقتی وخیم‌تر شد که با درگیری دیر وقت و مجلس، نهایتا دبیرخانه شوراییلی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی زیرمجموعه وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار گرفت. اوضاع بی‌ثباتی ادامه پیدا کرد تا زمانی که مرحوم ترکان جای خود را به مرتضی بانک داد.

دوران مدیریت مرتضی بانک البته چندان طولانی نبود، اما پر بود از سرازیر شدن قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های خلاف قانون مناطق آزاد که در حقیقت می‌توان گفت مناطق آزاد را از حیز انتفاع خارج می‌کرد.

پس از مدتی و در اواخر دولت دوازدهم، حرف و حدیث‌ها پیرامون تغییرات بنیادین در دبیرخانه شوراییلی مناطق آزاد زیاد شد و در نهایت اواسط اسفندماه سال ۱۳۹۹ حمیدرضا مومنی که پیش از آن در جایگاه مدیرعاملی سازمان منطقه ششم مسئول بود، به عنوان مشاور رئیس‌جمهور در امور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی معرفی گردید.

با شروع کار دولت سیزدهم مومنی همچنان دبیر شوراییلی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی بود تا اوایل مهرماه که رئیس دولت سیزدهم، سعید محمد را به عنوان مشاور رئیس‌جمهور در امور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی معرفی کرد.

به دلیل مشکلات زیاد این سال‌ها، حالا انتظارات از دبیری که شش‌ماه از فعالیتش در مناطق آزاد می‌گذرد، کم نیست. سرمایه‌گذاران و فعالین اقتصادی مناطق آزاد همچنان منتظر دفاع جانانه سعید محمد درخصوص تصمیمات عجیب و گاه‌ا متناقض با قانون در مجلس شورای اسلامی نشسته‌اند؛ درخصوص اصلاح قوانین مربوط به مناطق آزاد در مجلس، درمورد مالیات و حذف معافیت‌های آن، مشکلات مربوط به ثبت سفارش و عدم اجرای درست قوانین مربوط به مناطق آزاد، ایستادن در برابر آیین‌نامه‌های متناقض و مهم‌تر از همه بازگشتی مناطق آزاد به جایگاه اصلی و واقعی‌اش…

یکی از مهم‌ترین اقداماتی که دبیر جدید می‌تواند انجام دهد و نگاه ویژه به مناطق آزاد داشته باشد، این است که برای مناطق آزاد جدیدی که درحال شکل‌گیری هستند، زیرساخت و ریل‌گذاری درستی انجام دهند تا به مشکلات مناطق آزاد قبلی دچار نشوند. البته که با تصویب دولت، تخصص اعتباری برای ایجاد مناطق آزاد جدید صورت گرفت. هیات وزیران به منظور تأمین این اعتبار جهت اجرای تکالیف مندرج در قانون برای ایجاد مناطق آزاد تجاری–صنعتی و ویژه اقتصادی جدید به سازمان‌های مناطق آزاد تجاری صنعتی کیش، قشم، چابهار، ارس، اروند، انزلی و ماکو اجازه داد درمجموع به میزان ۵۰۰میلیارد ریال به عنوان کمک برای ایجاد، تهیه مقدمات و راه‌اندازی مناطق آزاد جدید لحاظ کنند.

اما دبیر شوراییلی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی باید نگاه متفاوت و ویژه‌تری به مناطق آزاد داشته باشد؛ چراکه این مناطق دارای موقعیت استراتژیک هستند، ضمن اینکه این موضوع حالا که عضو سازمان همکاری شانگهای و همچنین اتحادیه اقتصادی اوراسیا شده‌ایم، این مناطق حائز اهمیت بیشتری در کشور هستند.

عدم ثبات مدیریتی در مناطق آزاد

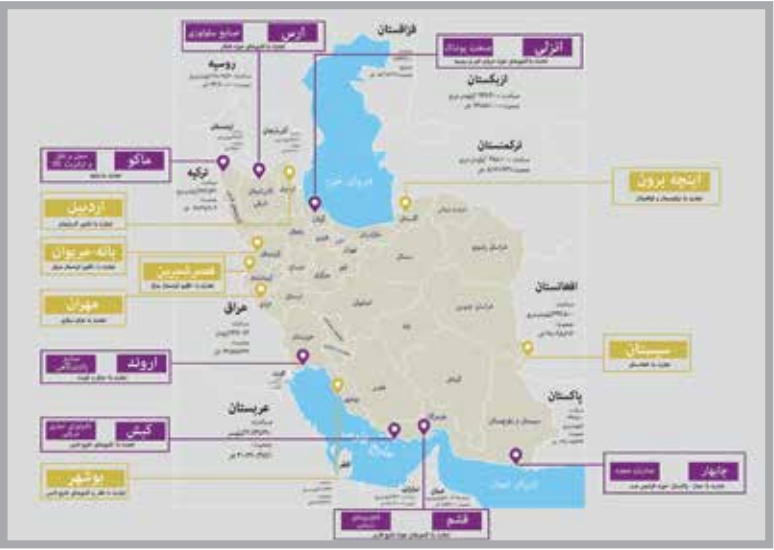
یکی از مهم‌ترین مولفه‌های توسعه در تمام دنیا خصوصا در حوزه‌های کلان اقتصادی، ثبات مدیریت است؛ ثباتی که این فرصت را به مدیران برای پیاده‌سازی برنامه‌ها، اهداف و پیشبرد کارها در مسیر توسعه کلان اقتصادی در هر جا و هر سیستمی می‌دهد.

اغلب مناطق آزاد کشور در طول یک سال گذشته با تغییرات متعدد در مدیریت عامل مواجه بوده‌اند، منطقه آزاد قشم با ۴بار تغییر، مناطق آزاد اروند، کیش و انزلی که هر کدام ۳بار مدیرعامل یا سرپرست خود را تغییر دادند و با منطقه آزاد چابهار که ۲بار در یکسال گذشته مدیرعامل خود را تغییر داده است، البته بماند که مناطق آزاد ارس و ماکو همچنان با مدیران قبلی که از زمان مرتضی بانک مسئولیت گرفته‌اند، امورات خود را می‌گذرانند؛ اما دیگر مناطق با تغییرات مداوم مدیریت همراه بوده‌اند. موضوع بدتر اما تخلف و اتهام مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار بود؛ درواقع طی شکایات

مناطق آزاد

اندر احوالات مناطق آزاد در سال مصیبت‌زده و پرچالشی که گذشت:

هم‌افزایی دولت و مجلس جهت انهدام مزایا و معافیت‌های مناطق آزاد

تصویب مناطق آزاد جدید، رعایت ضعف‌های مناطق آزاد قبلی و اصلاح قانون مناطق آزاد در مجلس را مطرح کردند و نهایتا افزایش مناطق آزاد مورد تأیید و تصویب قرار گرفت.

اما طرح اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد، از طرح‌هایی بود که توسط وزیر اقتصاد فعلی، زمانی که به عنوان نماینده و نایب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس در بهارستان فعالیت می‌کرد، رقم خورد؛ طرحی که سال گذشته هم مطرح شده بود، اما احتمالا به دلیل نبود سیداحسان خاندوزی در مجلس و عدم پیگیری‌های او مسکوت مانده است. هرچند دولت و وزیر اقتصاد در قالب لایحه می‌توانست پیشنهادات خود را برای اصلاح قانون مناطق آزاد ارائه دهند اما ظاهرا مشکلات و دغدغه‌های وزارتخانه به قدری زیاد است که فرآیند اصلاح قانون مناطق آزاد به فراموشی سپرده شده است. البته که حرف و حدیث درخصوص این طرح در مجلس هم کم نبود؛ برخی از تحت فشار قرار گرفتن بیش از گذشته سرمایه‌گذاران تصویب این طرح سخن می‌گفتند و برخی دیگر قوانین مربوط به آن را به مناطق آزاد جدید مرتبط می‌دانستند؛ علی ایها حال فعلا سروصدایی از نهایي شدن طرح و تصویب آن در مجلس نیست و باید دید نمایندگان چه زمانی وقتشان اجازه رسیدگی به این طرح عقب افتاده را می‌دهد.

عضویت ایران در شانگهای و منتفع شدن مناطق آزاد

اما در دولت سیزدهم اتفاقی مثبت در عرصه همکاری‌ها منطقه‌ای و اقتصادی رخ داد که بی‌ارتباط با مناطق آزاد کشور نیست و آن عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای است؛ سازمانی میان‌دولتی که اعضای آن برای همکاری‌های چندجانبه امنیتی، اقتصادی و فرهنگی دور هم قرار گرفته‌اند.

ایران پیش از این به عنوان عضو ناظر در سازمان همکاری شانگهای حضور داشته است، اما در دولت سیزدهم این فرصت فراهم شد و ایران به اعضای دائم این سازمان معرفی گردید. اما اهمیت این موضوع برای مناطق آزاد از آن جهت است که ایران به عنوان چهارراه مواصلاتی شمال به جنوب و شرق به غرب، نقش اساسی در حوزه ترانزیت کالا را ایفا می‌کند و با توجه به اینکه از این مسیر مواصلاتی، ترانزیت فرآورده‌های نفتی صورت می‌گیرد، ایران می‌تواند به‌واسطه مناطق آزاد از ظرفیت عظیم به وجود آمده بهره‌برداری نمایند.

سهم مناطق آزاد ماکو، چابهار، کیش، قشم، اینچه‌برون و بوشهر برای صادرات کالاهای تولیدی خود به کشورهای عضو شانگهای و برخورداری از مبادلات تجاری چین، هند و برخی کشورهای آسیای میانه با اروپا با قرار داشتن در مسیر ترانزیت کالا قابل توجه و حائز اهمیت است.

البته ناگفته نماند که عضویت دائم ایران در این پیمان برای توسعه روابط اقتصادی کافی نیست و برای ایجاد فرصت‌های روزگتر باید ایران با کشورهای عضو سازمان روابط دو جانبه هم برقرار کند، اما همین موضوع می‌تواند جرقه‌ای برای ارتباط بیشتر مناطق آزاد با کشورهای عضو باشد.

اهمال کاری‌های مجلس درخصوص مناطق آزاد

بی‌شک ضعف بزرگ در کشور ما نادیده گرفتن قوانین است که البته به دلیل سلیاق فکری و فردی، این رویکرد درخصوص مناطق آزاد بیش از هر سازمان دیگری دیده می‌شود. باید تأکید داشت این رویه در سال‌های اخیر به واسطه اقدامات آمریکا یعنی خروج از برجام و تشدید تحریم‌های خصمانه و به‌تبع آن بروز مشکلات اقتصادی در کشور، بیشتر شد؛ اما واقعیت آن است که تحریم‌کنندگان داخلی بیش از تحریم‌کنندگان خارجی بر سر مناطق آزاد کوبیدند؛ هر چه خواستند به آنان روا داشتند.

باید تصریح نمود که طی یکسال گذشته به جای استفاده از فرصت‌های بی‌بدیل مناطق آزاد و رقابت با کشورها و مناطق آزاد موفق منطقه و دنیا و در نهایت توسعه اقتصادی کشور، شاهد دستورالعمل‌ها و تصویب قوانین مغایر با اهداف اصلی این مناطق بودیم؛ از لزوم ثبت سفارش ورود

کالا و خدمات به مناطق آزاد توسط دولت گرفته تا حذف معافیت مالیات بر ارزش افزوده که در قالب بودجه ۱۴۰۰ و پیشنهاد تکرار آن در بودجه ۱۴۰۱ بود که توسط نمایندگان مجلس شورای اسلامی اعمال شد.

البته که این خبر شوکه کننده که مناطق آزاد مشمول پرداخت مالیات بر ارزش افزوده شدند، ضربه سنگینی به فعالین اقتصادی این مناطق از کشور وارد کرد؛ چراکه بزرگترین مزیت‌های قانونی مناطق آزاد دستخوش تغییرات توسط نمایندگان مجلس شورای اسلامی در کمیسیون تلفیق قرار گرفت. بدتر آن است که این قانون درست در سالی اجرائی شده است که رهبر معظم انقلاب اسلامی تأکید جدی بر بحث پشتیبانی و مانع‌زدایی از تولید داشته‌اند! ظاهرا نمایندگان مجلس شورای اسلامی غافل از مزیت‌های قانونی این مناطق، با تبر به جان کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی مناطق آزاد افتاده‌اند.

قطعا حذف معافیت‌های مالیاتی مناطق آزاد موجب بی‌ثباتی و اخلال در سرمایه‌گذاری و البته فرار سرمایه از مناطق می‌شود و این حاصل نگاه بهانه‌جوی نمایندگان مجلس به مناطق آزاد است. ظاهرا بهارستان‌نشین‌ها بحث کم‌کاری در عدم نظارت خود بر مناطق آزاد را با اعمال این قانون و محدود کردن مناطق می‌خواهند جبران نمایند؛ درحالی که باید نگاه منفی نسبت به مناطق آزاد و ادعای کذب که این محل جولان قاچاق شده است را اصلاح کنند. به هرحال در تمامی جامعه ایرادات و تخلفاتی وجود دارد و برای اصلاح امور باید بعد نظارتی تیزبین و هوشیاری داشته باشد، نه آنکه با لغو مزیت‌های قانونی، مناطق آزاد را به نابودی کشاند.

البته که در نهایت طبق مصوبه چند روز اخیر مجلس شورای اسلامی، نمایندگان در جریان بررسی بخش درآمدی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، با حذف بند(ش) تبصره(۶) ماده واحده این لایحه درخصوص دریافت مالیات ارزش افزوده در مناطق آزاد موافقت کردند. در بند(ش) تبصره(۶) حذف شده آمده بود؛ در سال ۱۴۰۱ مناطق آزاد تجاری–صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی مشابه سرزمین اصلی مشمول پرداخت مالیات بر ارزش افزوده (وی.ای.تی) خواهند بود.

باید آذعان داشت که از ابتدای سال ۱۴۰۰ در قانون دائمی مالیات، بحث شمول مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد لحاظ شده بود. در واقع موازی کاری که در این رابطه صورت گرفته، این بود که حذف معافیت مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد، با توجه به اینکه در قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده کشور گنجانده شده بود، انجام پذیرفته بود و این معافیت پیش‌تر دستخوش تعدی قرار گرفته بود و ظلم بر فعالین اقتصادی و تولیدکنندگان مناطق آزاد واقع شده بود؛ اما دولت دوباره در لایحه بودجه ۱۴۰۱ آن را آورد و در حقیقت حذف این بند از لایحه، در عمل تفاوتی نکرده و تأثیری در روند ناصوب طی شده در مناطق آزاد نداشته است!

روایت در سال ۱۴۰۰ در قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده، جهت بهره‌مندی مناطق آزاد از معافیت مالیات بر ارزش افزوده سه شرط آمده است: ابتدا اینکه منطقه آزاد باید محصور باشد، دوم آنکه تراز تجاری منطقه موردنظر مثبت باشد و سوم منطقه آزاد می‌بایست از تجمع جمعیتی به دور باشند!!!

باید تأکید داشت که غالب مناطق آزاد کشور این سه شرط را توامان و هم‌زمان با هم دارا نمی‌باشند؛ اما در این میان منطقه آزاد ارس جزو مناطقی است که می‌توان گفت شروط فوق را دارد و درواقع جزء معدود مناطقی است که محسن نریمان رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان به دفعات اعلام کرده است که تراز تجاری منطقه متبوع خود مثبت است. اما سوال اینجاست که چرا منطقه آزاد ارس اولین منطقه‌ای بود که در ۱۳دی‌ماه قانون مالیات ارزش افزوده در این منطقه اجرائی شد و تولیدکنندگان بعضا نه یکبار و صرفا ۹درصد، که دو و سه باره و تا ۲۷درصد مالیات بر ارزش افزوده را پرداخت کردند!!! پس این حرف و شروط نیز بی‌پایه است و تنها راه این است که مالیات بر ارزش افزوده از قانون دائمی که مربوط به کل کشور است، حذف و ملغی گردد.

به طور کلی بحث مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد مغایر با قانون‌های بالادستی است؛ مغایر با ماده(۳) قانون برنامه ششم توسعه که اشعار می‌دارد براساس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی این برنامه تنظیم شده است. همچنین با بند(۱۱) سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ابلاغی رهبر انقلاب، بندهای (ب) و (ت) ماده۶۵قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، شق(۳) بند(پ) ماده(۳۲) قانون احکام دائمی و… می‌باشد. ضمن اینکه موضوع ارزش افزوده در مناطق آزاد در اصل صدمه به تولیدکنندگان است و این اقدام با شعار سال و همه سیاست‌های حمایت از تولید در برنامه ششم و اسناد بالادستی در تخالف است.

فارغ از تصمیمات دولتی و قوه مقننه در این سال‌ها که با هزار توجیه و تفسیر این اقدامات را موقتی و جهت برون‌رفت از شرایط سخت تحریم خوانده‌اند؛ باید اشاره داشت که سرمایه‌گذاران در مناطق آزاد با حذف امتیازات قانونی خود، دیگر حاضر به اعتماد به مسئولان تصمیم‌ساز کشور نیستند و فرار را به قرار ترجیح می‌دهند و این بزرگترین لطمه‌ای است که مناطق آزاد و به تبع آن به کل کشور وارد می‌شود؛ چراکه هدف اولیه تشکیل مناطق آزاد،

۵

توسعه صادرات و حرکت بر مدار تولید بوده است. اما واقعیت آن است که این هدف با زیرپا گذاشتن قانون توسط مجربان، به باد هوا رفته است.

سلب استقلال سازمان مناطق آزاد توسط مجلس

چند سال پیش بود که مجلس شورای اسلامی در بررسی لایحه برنامه ششم توسعه طبق ماده(۲۳)، دبیرخانه شوراییلی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی را با حفظ شخصیت حقوقی مستقل و ضوابط و مقررات مربوطه، به وزارت امور اقتصادی و دارایی منتقل کرد و وزیر اقتصاد مسئول اجرای قوانین مربوط به حوزه مناطق آزاد تجاری–صنعتی و ویژه اقتصادی شد.

تا پیش از این دبیرخانه به صورت مستقل ذیل مجموعه ریاست جمهوری قرار داشت؛ اما این موضوع با نگاه نمایندگان مخالف فزاینده مناطق آزاد افتاده‌اند. بودند که مناطق آزاد به‌واسطه استقلال، به نهاد نظارتی پاسخگو نیست و درواقع ضعف عملکردی و یا علت دور شدن از اهداف اولیه این مناطق به دلیل قدرت اختیار مسئولان مناطق آزاد می‌باشد!

البته بماند که این ادعا خلاف قانون چگونگی اداره مناطق آزاد است و در قانون مناطق آزاد و ماده۶۵قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، بر استقلال مناطق آزاد و ضرورت عدم تداخل دستگاه‌ها بر این مناطق تأکید شده است؛ اما به هرحال هرآزگاهی نمایندگان ششمیر به روی مناطق می‌کشند و به خیال خود قصد اعمال نظارت بیشتر بر این مناطق دارند.

اما واقعیت آن است که از زمانی که دبیرخانه شوراییلی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی زیرنظر وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار گرفت، هیچ‌گاه نمایندگان از وزیر سوالی من‌باب عملکرد مناطق آزاد نکرده‌اند! شاید دغدغه‌های وزرای اقتصاد در سال‌های گذشته به قدری بود که دیگر وقعی به مناطق آزاد و مسائل مربوط به آن ننهاده‌اند، اما به هرحال موضوع مناطق آزاد دغدغه اصلی نمایندگان نیز نبوده و در این رابطه نیز سوالی برایشان مطرح نشده که بخواهند از وزیر مربوطه بپرسند! ظاهرا نمایندگان تمام اهتمام و همت خود را برای مناطق آزاد در سبد سلب قوانین، محدودیت و فشار به سرمایه‌گذاران قرار داده‌اند و غافل از بعد نظارتی صرفا به تحدید مناطق آزاد بسنده کرده‌اند!

اما طی ماه‌های گذشته با ارائه لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی، موضوع جالب توجهی در این لایحه مشاهده شد و آن، پیشنهاد دولت برای بازگرداندن مجدد دبیرخانه شوراییلی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به زیرمجموعه نهاد ریاست جمهوری بود. اما در نهایت کمیسیون تلفیق با این موضوع مخالفت کرد و نه تنها دبیرخانه، بلکه کل ساختار سازمان‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی را ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار داد! البته این موضوع باید در صحن علنی مجلس مطرح و به رای گذاشته می‌شد و احتمال تصویب مصوبه کمیسیون تلفیق نیز بالا بود، اما پیش از مطرح شدن این مصوبه در صحن، وزیر اقتصاد در نامه‌ای به رئیس مجلس شورای اسلامی، تأکید کرد که مصوبه کمیسیون تلفیق خلاف نظر هیات محترم دولت است و در شرایط کنونی به صلاح کشور نیست و بر تصویب عین متن مندرج در لایحه دولت که همانا قرارگیری دبیرخانه ذیل نهاد ریاست جمهوری است، تصریح کرد.

باید پذیرفت که مدیریت وزارتخانه عریض و طویل اقتصاد، در این شرایط فعلی کسان آسان نیست؛ از گمرک جمهوری اسلامی گرفته تا بانک مرکزی، سازمان امور مالیاتی و… همه اینها زیرمجموعه وزارت اقتصاد هستند و هر کدام دردرس‌های خاص خود را دارند؛ بردن اختیارات مناطق آزاد زیرنظر وزارت امور اقتصادی و دارایی، هم این وزارتخانه را دچار مشکل می‌کند، هم اینکه اختیارات و استقلال عمل سازمان‌های مناطق آزاد سلب می‌نماید، البته که به قول کارشناسن، زمینه نابودی مناطق آزاد را فراهم می‌سازد!

باید تأکید داشت نمایندگان مجلس شورای اسلامی صرفا به دنبال آن هستند که در قالب قوانین موقت، قوانین اصلی مناطق آزاد را تغییر دهند و متأسفانه این یکی از ویژگی‌های خاص مجلس می‌باشد! مجلس انقلابی به جای تصویب قوانین تسهیل‌گرانه و ایجاد مشوق‌های جدید برای فعالین اقتصادی مناطق آزاد جهت کاهش اثر سوء تحریم‌های خارجی غیرقابل کتمان، خودشان عامل ایجاد تحریم‌های داخلی می‌گردند و به جای آنکه قوانین عدم فرار مالیاتی را محکم‌تر اصلاح و مصوب نمایند، به دنبال اخذ مالیات از فعالین مناطق آزاد هستند، به جای آنکه استقلال مناطق آزاد را بیشتر کند و وزارتخانه‌ها را مجاب به زیرپا گذاشتن جهت حضور سرمایه‌گذاران نمایند، مدام زمینه تداخل دستگاه‌ها را در امورات مناطق آزاد فراهم می‌کنند. قطعا این اقدامات در مسیر حمایت از سربازان جنگ اقتصادی نمی‌باشد.

در پایان باید خاطرنشان کرد که حذف معافیت قانونی مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد، سبب ناراضیتی فعالان اقتصادی این مناطق و لغو یکی از مهم‌ترین مشوق‌های تأثیرگذار جهت حضور سرمایه‌گذاران در این مناطق گردیده است، که بی‌شک با همین روند در سال ۱۴۰۱ علاوهبر خروج خیل عظیمی از سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان مناطق آزاد، باید در انتظار شنیدن صدای بلند اعتراضات به تعدی‌های متعدد به قانون چگونگی اداره مناطق آزاد نیز باشیم.

تپه‌و تنظیم: مرشدیه حسینی

در دورانی که مناطق آزاد در سخت‌ترین و پرفراز و نشیب‌ترین دوران موجودیت خود در عرصه اقتصادی جمهوری اسلامی قرار دارند و مزهای اعمال محدودیت در فعالیت‌های اقتصادی به تعمیم اعمال قوانینی همچون مالیات بر ارزش افزوده در سطح مناطق آزاد گسترش پیدا نموده و در مقابل اتهام‌های واهی و آدرس غلط‌های مکرری که از سوی برخی گروه‌های سیاسی و مدیران دولتی ارائه می‌شود سخن گفتن از آینده مناطق آزاد امری محال ارزیابی می‌شود؛ به‌ویژه که در دهه نود شمسی و در مقاطع زمانی مختلف محدودیت‌های اعمال شده بر سرمایه‌گذاران این مناطق بیش از تحریم‌های امریکا گریبان‌فالین اقتصادی را فشرده نموده و در عین حال کشورهای منطقه فروش فرمزی را تار و پودی از مزایا و معافیت‌های تشویقی و حمایتی را زیر پای فغالین اقتصادی مناطق آزاد اهتمام ویژه‌ای داشته باشند؛ خصوصا در اهدای مشوق‌ها رئیس‌جمهور و دبیر شوراییالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی درخصوص مسائل و مشکلات پیش روی، راهکارهای در دست اقدام برپه‌نیاخته متبوع وی و سایر مسائل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و بحث و گفتگو نکستیم.

وجه تمایز موضوع مدیریتمسئلمحمدسایر دبیران شوراییالی معلوف به تاقض‌های عجیب و غریب دوران مدیریت وی است؛ مدبری که فرمانده سپاه وید و سبافه و آوازه خوبی در عرصه خدمت و مدیریت فرمرتزترین هلندیک خدمت‌پروژه‌های عمرانی و زیرساختی و حتی فعالیت‌های اقتصادی برخوردار می‌باشد، یعنی قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) در عین حال در انتخابات سیزدهم ریاست جمهوری، خود را به عنوان کاندیدا مطرح نمود؛ از سوی دیگر وی از مقبولیت قابل مقایسه‌ای به دبیران سابق در عرصه‌هم‌په‌ترین ارگان تصمیم‌گیری نظام جریان‌ها را سیاسی پهرمهند نمی‌باشد. در نتیجه یکی از اصلی‌ترین وظایف هر منطقه می‌توان به شرایط بسیار سخت و طاقت‌فرسای هر گونه فعالیت اقتصادی در مناطق آزاد متصل نمود، وضعیتیکه بر اساس آن از چارچوب سابق پیش‌تانکون قوانین دبیرخانه آزاد فعالیت در ساختن نهاد ریاست جمهوری به حضور در وزارت امور اقتصادی و دارایی تنزل پیدا کرده است؛ افزایش تحدیدات قانونی و تعمیم قوانین داخلی به قانون خاص مناطق آزاد، رمق و اصالتی بر رجوعت و اثرگذاری قانونی تحت عنوان قانون چگونگی اداره مناطق آزاد بر جای نگذاشته و دبری است که از مدیران مناطق آزاد فعالیت اقتصادی ندای الله و انا لله را راجعون برای مناطق آزاد این مدیران سر می‌دهند؛ از سوی دیگر برخی فغالین بحاصه و شناسایی بهره‌دهای در مناطق آزاد این روزها از هیچ تلاش و عملی جهت ایجاد و گسترش مشکلات بر هر گونه فعالیت در مناطق آزاد فرو نمی‌گذرند؛ تمامی موضوعات مطرح‌سجکینی مسئولیت و چالش‌ها را بر دبیر شورای عالی افزون نمی‌اند.

در ادامه، مساجبه جناب دکتر سعید محمد مشاور محترم رئیس‌جمهور و دبیر شوراییالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی جهت ملاحظه تقدیم حضور نما عزیزان می‌گردد.

حضرتعالی از فضای کاری–مدیریتی دیگری وارد حوزه کاری منطقه آزاد شده‌اند؛ با عنایت به این مناطق نخست‌اینکه بیش از ذهنیت و تصورات شما از مناطق آزاد آنچه طی این مدت تجربه و مشاهده نموده‌اید، چه تفاوت‌هایی وجود داشته است؛ و دوم اینکه تفاوت فعالیت در نهادی همچون قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) که دارای کارویژه عمرانی و زیرساختی است را با مناطق آزاد چگونه ارزیابی می‌کنید؟

مناطق آزاد در دنیا به عنوان یک تجربه موفق پذیرفته شده‌اند، به حدی که کشورهای بزرگ و صنعتی عموما از این مزیت استفاده و نموده و از مناطق آزاد به عنوان موتور پیشرفت اقتصادی، تولید و تجارت کشورشان بهره‌بردارند.

متأسفانه به دلیل عدم رعایت قواعد مناطق آزاد در کشور ما، طی بیش از سی‌سال که از تجربه تاسیس مناطق آزاد می‌گذرد، متأسفانه خروجی ناموسی از مناطق آزاد مشاهده نمی‌نمود؛ بر این اساس سیاستیاسی و برنامه‌ریزی در این حوزه‌ها نمی‌انند؛ تا از ظرفیتها، مزیتها و فرصت‌های مناطق آزاد به منظور کمک به رفع شرایط سخت اقتصادی کشور استفاد کرد. این مهم را در زمینه‌های تولید، تجارت و صادرات، ایجاد اشتغال و انتقال تکنولوژی نوین، آرزوی کشور و در همه زمینه‌های می‌توان از ظرفیت‌های مناطق آزاد بهره برد؛ مشروط بر آنکه قواعد و شرایط کشورهای مناطق آزاد بر روی همگان مورد پذیرش و رعایت قرار گیرد، موضوعی که متأسفانه رعایت نشود.

ضمنا در ارتباط با دومین بخش سؤال که تفاوت میان خانه با نهادی مانند قرارگاه خاتم چیست؛ باید تصریح کرد که مجموعه قرارگاه یک سازمان اقتصادی است که در جهت زیرساخت‌های کشور فعالیت می‌کند و قرابت زیادی با آنچه که ما در مناطق آزاد داریم داشته و اساسا بحث تأمین منابع مالی و توسعه زیرساخت‌ها و ایجاد شرایط مناسب برای سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی در هر دو مجموعه چالش‌های مناطق آزاد در دولت و مجلس صورت است.

نکته خان اهمیت اینکه متأسفانه به دلیل محتمت‌هایی که بعضا غیرکارشناسی نیز می‌باشند، مناطق آزاد دچار آسیب شده که می‌توان به مصادیقی همچون اینکه مناطق آزاد محل قرارگت است و یک‌طرفه کاملاً اشتباه است؛ با اینکه مناطق آزاد مناطق واردات می‌باشند، اشاره کرد و باید تأکید داشت که براساس امر و ارقام این موضوع یک حرف نادرست است. در نتیجه به نظر بندم در تعامل مناطق آزاد با دولت و مجلس باید اصلاح ذهنیت‌ها در دستور کار قرار گیرد تا از قبل رسیدن به وضعیت مشترک از نقش مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در مقاصد اقتصادی و خارجی چشم‌پوشا، قادر به استفاده پهنه و حداکثری از تمام ظرفیت‌های مناطق آزاد گردیم.

در این میان باید به این نکته توجه کرد؛ مناطق آزاد کشورمان در برابر سایر کشورهای جهان، موقعیت بسیار نامناسبه‌ای در زمینه اشتغالزایی و جذب سرمایه‌گذاران دارد؛ چراچون به چارچوب چه برنامه و سازوکاری، می‌توان اقداموار بود که این مناطق جدید به سرنوسخت مناطق آزاد فعالیت سازند؛ هرچند که موضوع کارشناسی جهت فعالیت سازمان‌های مناطق آزاد هفتگانه قانون اساسی در دسترس نیست؛ اما به نظر بندم، تهیه طرح برای مناطق آزاد هفتگانه جدید برنامه‌ریزی دقیقی صورت گرفته است که از این قرار می‌توان اعلام کرد: نخستین مرحله، تهیه طرح

در گفت‌وگوی اختصاصی با مشاور رئیس‌جمهور و دبیر شوراییالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مطرح شد:

برون‌رفت از وضعیت دوگانه مناطق آزاد، نیازمند تصمیم قاطع نظام

متأسفانه در کشور ما برخی مناطق دارای مساحت چهارده‌هزار هکتاری می‌باشند. از اثرات نامطلوب افزایش بی‌رویه محدوده مناطق آزاد، سخت شدن امکان محصور کردن مناطق است که بعضا سازمان‌های عامل را متعلق از تحریم‌های مشکلاتی مواجه می‌کند. بر این اساس انتظار

می‌رود در چنین شاخص‌هایی با نگاه فنی‌تر و دقیق‌تری به موضوعات تدقیق صورت گیرد و دولت و مجلس نسبت به حل مشکلات و مسائل مناطق آزاد اهتمام ویژه‌ای داشته باشند؛ خصوصا در اهدای مشوق‌ها و معافیت‌ها. در چنین موقعیتی است که ما می‌توانیم از ایجاد و وجود مناطق آزاد موفق در کشورمان صحبت کنیم.

با عنایت به اینکه حضرتعالی طی این مدت از تمامی مناطق آزاد کشور دیدن کرده‌اید؛ لطفا مهم‌ترین ویژگی‌ها، شاخص‌ها و مزیت‌های هر منطقه آزاد را اعلام فرمایید؟

همان‌طور که می‌دانید کشورمان دارای امنطقه آزاد فعال است که در سال جاری با موصوبه جمع تشخیص صحت نامظ ۷۸منطقه آزاد جدید نیز به مجموعه مناطق آزاد اضافه شدند تا مجموع مناطق آزاد ایران به ۱۵ منطقه آزاد افزایش یابد. البته نکته خناز اهمیت اینکه به دلیل قرار گرفتن مناطق آزاد در نقاط مرزی و همسایگی با برخی از کشورهای منطقه، در نتیجه یکی از اصلی‌ترین وظایف هر منطقه بحث بینامیاسی اقتصادی و برقراری ارتباط با همسایگان و تعیین و شناسایی نیازمندی همسایگان، تسهیل تولید و صادرات در همان حوزه‌های موردنیاز و علاوه بر آن هر کدام از مناطق آزاد است که در این زمینه‌ها، مناطق آزاد دارای ویژگی‌های خاص مخصوص به خود می‌باشند. به طور مثال بعضی مناطق در زمینه‌های گردشگری، توریسم سلامت، توریسم علمی، توریسم ورزشی و… از مزیت‌های قابل توجهی جهت فعالیت برخوردار هستند. در همین راستا با استخدام و بهره‌گیری از شرکت مشاور، درحال شناسایی مزیت‌های رقابتی هر منطقه به منظور احصاء و شناسایی بهره‌دهای در منطقه درحال فعالیت هستند، بوده تا بر همین اساس جهت‌دهی لازم در مسیر حرکت توسعه‌ای هر یک از این مناطق اعلام گردد.

با توجه به اینکه حضرتعالی مدیریت بزرگ‌ترین مجموعه مدیریتتی اجرای پروژه‌های زیرساختی و عمرانی کشور را برعهده داشته‌اید و این امر که یکی از اساسی‌ترین پاشنه‌های آشیل مناطق آزاد، اجرای پروژه‌های عمرانی است که به دلیل عدم اختصاص بودجه دولتی، زمان بهره‌برداری آن در این مناطق بیش از سرزمین اصلی می‌باشد؛ راهکارهای جنابعالی برای برون‌رفت از این مهم چیست؟ چگونه می‌توان با حفظ استقلال مناطق آزاد در چارچوب قانون این مناطق، هزینه‌ها را به سرعت پیش‌بینی و در این زمینه زیرساخت‌ها را عملیاتی نمود؟ هم‌اکنون پروژه‌های بزرگی همچون پل خلیج‌فارس قسم، اتصال منطقه آزاد آرتلی به شبکه راه‌آهن سراسری و تکمیل بندر چابهار می می‌توان سه پروژه بزرگ مناطق آزاد عنوان کرد؛ طرح‌هایی که می‌توانند به عنوان زیرساخت فعال‌سازی کریدور شمال–جنوب، ارتقاء جایگاه ایران در مداخلات ترانزیت جهانی، شکستن گت‌های تحریمی کشور و افزایش دهنده درآمد‌های ارزی به ایفای نقش بپردازند. بر این اساس برنامه عملیاتی جنابعالی درخصوص سرعت پیش‌بینی به بهره‌برداری کامل چنین پروژه‌هایی از چه قرار است؟

ما هفت منطقه آزاد جدید داریم که نیاز به زیرساخت دارد، یعنی مجموعه‌ای از امکانات زیرساختی شامل آب، برق، گاز، مخابرات، اینترنت، تصدی اراضی ایجاد شده، فعالیت نهادهایی همچون گمرک و سایر موارد که نیازمند تأمین منابع مالی است. از سوی دیگر در امنطقه آزاد موجود، علی‌رغم گذشت سال‌ها از شروع فعالیت آنها، همچنان دارای مشکلات زیرساختی همچون آب، برق و اینترنت می‌باشند؛ در نتیجه در مناطق کنونی نیز تأمین و تکمیل زیرساخت‌های الزمی است. نکته خناز اهمیت اینکه بزرگ‌ترین معضل ما در مناطق آزاد تأمین منابع مالی است؛ چراکه طبق قانون است که در این خصوص می‌توان مثال طرف چینی را مطرح کرد که تفاهم‌نامه‌ای امضاء شده و درحال عملیاتی کردن آن است. از سوی دیگر برنامه‌ریزی‌های خوبی به منظور ورود سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در زمینه‌ساخت و بهسازی زیرساخت‌های مناطق آزاد انجام شده با وجودی راهبردهایی و در صورت تأمین منابع مالی لازم، می‌توان گفت که در یک زمان‌بندی خیلی کوتاه فعالیت تکمیل تمام زیرساخت‌های همه مناطق آزاد کشور خواهد بود.

تخصیص اسباب برای تأکید کرد درحال ارزیابی و پیگیری به منظور تعیین سرفیس در بودجه ۱۴۰۱ جهت استفاده از این ظرفیت‌ها، اجرای توسعه و تکمیل زیرساخت‌ها هستیم. علاوه‌بر این موضوع، مبارکاتی را با شرکت‌های خارجی فعال در زمینه ایجاد زیرساخت‌ها در که قالب فاینانس تأمین مالی لازم را انجام دهند صورت گرفته است که در این خصوص می‌توان مثال طرف چینی را مطرح کرد که تفاهم‌نامه‌ای امضاء شده و درحال عملیاتی کردن آن است. از سوی دیگر برنامه‌ریزی‌های خوبی به منظور ورود سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در زمینه‌ساخت و بهسازی زیرساخت‌های مناطق آزاد انجام شده با وجودی راهبردهایی و در صورت تأمین منابع مالی لازم، می‌توان گفت که در یک زمان‌بندی خیلی کوتاه فعالیت تکمیل تمام زیرساخت‌های همه مناطق آزاد کشور خواهد بود.

برنامه سازمان خود درخصوص اجراگری کردن و آغاز فعالیت سازمان‌های مناطق آزاد هفتگانه جدید را تبیین فرمایید؛ در چارچوب چه برنامه و سازوکاری، می‌توان اقداموار بود که این مناطق جدید به سرنوسخت مناطق آزاد فعالیت سازند؛ هرچند که موضوع کارشناسی جهت فعالیت سازمان‌های مناطق آزاد هفتگانه قانون اساسی در دسترس نیست؛ اما به نظر بندم، تهیه طرح برای مناطق آزاد هفتگانه جدید برنامه‌ریزی دقیقی صورت گرفته است که از این قرار می‌توان اعلام کرد: نخستین مرحله، تهیه طرح

گفت‌وگو

در گفت‌وگوی اختصاصی با مشاور رئیس‌جمهور و دبیر شوراییالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مطرح شد:

نیازمند تصمیم قاطع نظام

مستولین محترم در دولت و مجلس و مجموعه‌های تصمیم‌گیر باید به روشنی اعلام کنند یا مناطق آزاد را با کلیه قواعد و قوانین موجود می‌پذیرند، یا بیشتر از این استخوان لای زخم نباید گذاشته شود و فعالان اقتصادی نباید به بازی گرفته شوند و اگر نیاز به داشتن مناطق آزاد نیست، باید مناطق تعطیل و مشابه سرزمین اصلی اداره شوند. تصمیمی که در سطح حاکمیت نظام باید با سرعت اتخاذ گردد تا وضعیت مناطق آزاد از این حالت دوگانه‌ای که به آن دچار است، خارج شود

سرزمین اصلی اداره شوند. تصمیمی که در سطح حاکمیت نظام باید با سرعت اتخاذ گردد تا وضعیت مناطق آزاد از این حالت دوگانه‌ای که به آن دچار است، خارج شود.

به زعم بسیاری از سرمایه‌گذاران و کارشناسان اقتصادی حوزه مناطق آزاد، دلیل اصلی چنین رفتارهایی معطلوب به دبیر و دبیرخانه شوراییالی پیشین است؛ چراکه ظرف دو دهه گذشته از یک فردد و نپایداری، اقتصادی را که امروزه در حدود ۲۵۰۰ واحد صنعتی و تولیدی دشنامد در برتواند در سطح بالایی پیگیری و حل و فصل نماید. اما در حال حاضر جایگاه دبیرخانه در سطح بسیار ضعیف است؛ در نهایت باید تأکید کرد اگر دبیرخانه در ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار داشته باشد، زمینه‌ساز ایجاد و گسترش مشکلات و معضلات بسیار زیادی برای فعالین اقتصادی می‌شود.

با توجه به اینکه هر یک از مناطق آزاد دارای اساسنامه متفاوت می‌باشند و براساس آیین‌نامه شوراییالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی است؛ به دلیل درگیری‌هایی که در تشکیل دبیرخانه شوراییالی، این دبیرخانه به منظور هماهنگی و پیگیری امور تشکیل شده است، اما در ۱۸۰۰ فقره در شرایط کنونی است، تعددی که ظرف اداره کل تابعه خود تغییر یافته است؛ بر این اساس حضورتعالی قائل به اجرای مدل مدیریتت محلی برای هر منطقه آزاد در چارچوب اساسنامه و فرصت‌ها و چالش‌های مختص به خود هستند؛ یا مهم هستند؛ یا مدل مدیریتت از تهران در قالب درحال اجرا طی یک دهه گذشته را مطلوب می‌دانند؟

با توجه به تعدد نام‌های مناطق آزاد در کشور ما که امروز به ۱۵ منطقه آزاد افزایش پیدا کرده است، اگر هر کدام از مناطق آزاد به صورت جزیره‌ای فعالیت نموده و در موضوعات خود تصمیم‌گیری کنند شاهد ایجاد یک هرچ و مرج در اداره هر منطقه خواهیم بود؛ این موضوع بوقاع دستگامهای مختلفی وزارت اقتصادی می‌باشد؛ چراکه به عنوان مثال بخش سازمان امور مالیاتی همواره به دنبال مالیات‌ستانی بیشتر است و مناطق آزاد کم‌تانی است که معافیت‌های مالیاتی را پیگیری می‌کنند؛ با کمرب از کمترین سطح درآمدی که برای مناطق آزاد امکان‌پذیر است، در صورت تحقق بودجه وزارت اقتصاد تعریف شده به دنبال اخذ حقوق گمرکی است؛ درحالی که مناطق آزاد محلی است که با معافیت گمرکی برخوردار بوده و همواره در این خصوص بین مناطق آزاد و گمرک اختلاف‌فرز وجود دارد. در سایر بخش‌ها همچون بانک و بیمه زیرمجموعه‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی است؛ به عنوان مثال مناطق با معافیت گمرکی در صورت تحقق اهداف مناطق آزاد و در صورت تحقق اهداف مناطق آزاد و ویژه اقتصادی است؛ به عنوان مثال مناطق با معافیت گمرکی در صورت تحقق بودجه وزارت اقتصاد و چون دولت و مجلس و مجموعه‌های تصمیم‌گیر باید به روشنی اعلام کنند یا مناطق آزاد را کلیه قواعد و قوانین موجود می‌پذیرند، یا بیشتر از این استخوان لای زخم نباید گذاشته شود و فعالان اقتصادی نباید به بازی گرفته شوند و اگر نیاز به داشتن مناطق آزاد نیست، باید مناطق تعطیل و مشابه

درخصوص همکاری با معاونت علمی ریاست جمهوری، وزارت جهاد کشاورزی و میراث فرهنگی دارای چه برنامه‌ای هستند؛ به‌ویژه که تاکنون و ظرف

در خاتمه این بحث خاطرنشان می‌سازم، تقویت تشکیل‌های موجود و توسعه نهادهایی برای متشکل ساختن ظرفیت فعالان اقتصادی مناطق آزاد در جهت انعکاس هدفمند نظرات تخصصی ایشان در سیاستگذاری‌های کلان و برنامه‌ریزی اجرایی مورد حمایت و تأکید می‌باشد که ان‌شالله تالیج آن در کوتاه‌مدت قابل مشاهده خواهد بود.

آیا به وجود ضعف در حوزه مناطق ویژه اقتصادی هم‌نظر هستید؟ چراکه در عمل این مناطق علی‌رغم برخورداری از ظرفیت‌های فراوان، زیر سایه مناطق آزاد قرار گرفته و بخش قابل‌توجهی از آنها غیرفعال می‌باشند؛ لطفا در این زمینه توضیح دهید.

مناطق ویژه اقتصادی ظیف متنوع و متفاوتی از فعالیت‌های اقتصادی را در برمی‌گیرند و نمی‌توان حکم واحدی را برای همه این مناطق صادر نموده به عنوان مثال مناطق ویژه اقتصادی بزرگ مقیاس ما که اغلب وابسته به سازمان‌ها و وزارتخانه‌های بزرگ تخصصی کشور به‌ویژه در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی و موضوعه آذ را می‌توان در حکم ریاست جمهوری در ارتباط با انتصاب حضرتعالی نیز مشاهده کرد. چرا اقدامات شما جهت زوددن ذهنیت منفی، هنوز به منصفه‌ظهور نرسیده است؟ چرا و به چه دلیل هنوز مدیران عامل منصوب شما مورد تأیید نهایی قرار نگرفته‌اند؟ چرا مناطق آزاد را به لبه پررنگ‌های می‌برند؟ مگر در معادلات و رقابت‌های سیاسی داخلی کسی متوجه منافع بلندمدت ملی نیست؟

باید توجه داشت که مناطق آزاد، سازمان و نگاه‌های اقتصادی این باشند و متأسفانه بر همین اساس نگاه‌های خیلی زیادی به این مناطق وجود دارد و همه علاقه‌مند به سهیم و ذی‌مدخل در انتخاب مدیران این مناطق بوده تا در آینده نیز نسبت به اعمال مدیریت در مناطق آزاد اهتمام داشته باشند. امری که پسندیده نیست؛ چراکه مناطق آزاد صرفا باید زیرنظر دبیرخانه و رئیس‌جمهور محترم قرار داشته و عمل نمایند و به همین دلیل است که استقلال مناطق آزاد باید حفظ شود. متأسفانه فشارهایی که از همه جهت به دبیرخانه وارد می‌شود، در جهت اعمال سلبقه و حضور نفرات خاص گروه‌ها و افراد صاحب نفوذ بر روی صندلی‌های مدیریتتی مناطق آزاد است؛ موضوعی که باعث تأخیر در صدور احکام مدیران عامل سازمان‌های مناطق آزاد شده و همین امر نیز باعث ناهم‌دردی به روند کاری مناطق خواهد شد و ما را نسبت به اهدافی که برای آن برنامه‌ریزی کرده‌ایم، راد خواهد کرد.

باید تصریح کرد راهبرد ما حضور افراد صالح، پاکدست و توانمند بر روی صندلی مناطق آزاد است و به همین دلیل در مقابل همه این فشارها مقاومت کردیم و البته به مذاق بسیاری از افراد خوش نیامده و از اعمال هرگونه فشاری به ما دروغ نمی‌کنند؛ اما به مرور این موضوع در حال حل و فصل است و ان‌شالله در آینده نزدیک تمامی مدیران مدنظر در جایگاه خودشان با احکامی که از سوی ریاست محترم جمهور صادر خواهد شد، مشغول فعالیت خواهند شد.

مناطق آزاد بر روی کاکل فعالین بخش خصوصی می‌چرخند؛ اساسا مدیران و کارشناسان مناطق خادمان این عزیزان می‌باشند؛ لذا چر طی این مدت از نظرات این افراد و سرمایه‌گذاران که سرمایه مالی، عمر و آبروی خود را در مناطق صرف گذاشته‌اند، به عنوان طرف مشورت استفاده نمی‌شود؟ موضوعی که در این یک‌دهه به یک امری طبیعی در رفتار دبیر، دبیرخانه، مدیران عامل مناطق آزاد و… تبدیل شده و باعث شده در هر دوره مدیریتتی جدید شاهد تکرار رفتارهای مدیریتی غلط گذشتگان باشیم؛ انگار تجربیات دیگران از اساسی غلط بوده و ما باید دوباره تلاش کنیم، چون ما متفاوت هستیم؛ راهکار شما برای برون‌رفت از این وضعیت چگونه است؟

مناطق آزاد بر روی کاکل فعالین بخش خصوصی می‌چرخند؛ اساسا مدیران و کارشناسان مناطق خادمان این عزیزان می‌باشند؛ لذا چر طی این مدت از نظرات این افراد و سرمایه‌گذاران که سرمایه مالی، عمر و آبروی خود را در مناطق صرف گذاشته‌اند، به عنوان طرف مشورت استفاده نمی‌شود؟ موضوعی که در این یک‌دهه به یک امری طبیعی در رفتار دبیر، دبیرخانه، مدیران عامل مناطق آزاد و… تبدیل شده و باعث شده در هر دوره مدیریتتی جدید شاهد تکرار رفتارهای مدیریتی غلط گذشتگان باشیم؛ انگار تجربیات دیگران از اساسی غلط بوده و ما باید دوباره تلاش کنیم، چون ما متفاوت هستیم؛ راهکار شما برای برون‌رفت از این وضعیت چگونه است؟

در پایان چشم‌انداز خود را برای مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور اعلام کنید و برنامه موضوعی مدنظر حضرتعالی است که در سوالات مطرح نشده نبود، بفرمایید.

قانون مناطق آزاد ایران، آبدانی و عمران در حوزه‌های عمرانی، اقتصادی، سرمایه‌گذاری، تولید، تجارت و اشتغال این مناطق را مهم‌ترین سرمایه‌گذاری دولت در اداره این مناطق عنوان کرده است؛ ماوریتی که در این دولت نیز با توسعه و تکمیل زیرساخت‌ها، جهت سرمایه‌گذاری و مهم‌تر از همه سرمایه اجتماعی حاکمیت در این مناطق مورد تأکید قرار دارد.

در سیاست‌های کلان اقتصاد مقاومتی نیز توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی ابلاغ گردیده است.

در ایفای ماموریت‌های ملی و تقویت ارتباطات اقتصادی در زمینه‌های کشور، آفرینش مهمی ازجمله صادرات و درحال ساخت، برگزاری نشست‌های تخصصی منطقه‌های وابسته با فعالان اقتصادی، کارآفرینان و ترنجان در این زمینه برای طرح نظرات و دیدگاه‌ها، احصاء مسائل و مشکلات اصلی و صدور دستورات جهت پیگیری مطالبات مدنظر بوده است. به طور میانگین می‌توانیم به عنوان بیش از ۳۰۰ سفر و ماموریت کاری طی چند ماه اخیر به مناطق آزاد و ویژه اقتصادی اشاره نمایم.

(ب) لازم به یادآوری است که متاسب با این جهت‌گیری به صورت مستمر معاونین و مدیران اقتصادی و دبیربا دبیرخانه برای دریافت نظرات و مسائل فعالان اقتصادی در مناطق خلاق و مسالل مورد پیگیری قرار گرفته می‌شود. از سوی جلاست متحد با حضور فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در مجلس دبیرخانه شوراییالی نیز برگزار می‌گردد.

(ج) در همین راستا و در مجموعه سازمان‌های مناطق آزاد با اختصاص زمان‌های مشخص در طی هفته توسط مدیران عامل و معاونت‌های اجرایی، پذیرای نشین و دریافت نظغه‌نظرات و طرح مشکلات مربوطه، فعالان اقتصادی، ترنجان و نطقه‌نظم محلی و متعلقه می‌باشند.

(د) از طرفی با وجود ابهاماتی متشکل از فعالان اقتصادی نظیر شورای هماهنگی و همکاری فعالین اقتصادی مناطق آزاد، بازتاب نظرات تخصصی و مشورتی این فعالان در مناطق به دبیرخانه و سازمان‌های مناطق و حتی سایر نهادهای تصمیم‌ساز نظیر مجلس شورای اسلامی در دستور کار قرار دارد.

لذا تمینت از رویکرد یاد شده در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اقدامات دبیرخانه شوراییالی، بهره‌گیری از نظرات و دیدگاه‌های فعالان اقتصادی موردتوجه قرار گرفته است، به نحوی که بسیاری از جلاست با دستگام‌های اجرایی برای رفع مشکلات مطرحه در نشست‌های فالان اقتصادی، برگزار شده که بعضا منجر به اشتاد تفاهم‌نامه با این دستگام‌ها در جهت رفع مسائل یاد شده، گردیده است.

به هم‌په‌ترین ویژگی توسعه در مناطق آزاد تبدیل می‌شود.

ارائه سیاست‌های پیشنهادی کلی نظام در حوزه مناطق آزاد و ویژه اقتصادی:

از نظارت مستقیم مقام معظم رهبری تا ریاست رئیس‌جمهور بر مناطق آزاد

اقتصادی مناطق آزاد با عنایت به بضاعت نیروهای کارشناسی خود پیشنهادات مرتبط با طرح اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تنظیمی توسط کمیته بازرگانی کمیسیون اقتصادی را در ۱۵ صفحه تنظیم و در سال ۱۳۹۹ تقدیم کمیسیون اقتصادی مجلس نمودند که متأسفانه مورد اقبال و توجه عزیزان قرار نگرفت، طرفه اینکه علی‌رغم پیگیری‌های صورت گرفته، شوربختانه در سال‌های گذشته در ارتباط با مسائل مناطق آزاد از تشکلهای صنفی سرزمین اصلی دعوت می‌شود، اما از مناطق آزاد که ذی‌نفعان اصلی این موضوعات می‌باشند، خیر!

آنچه مسلم است تهیه و ابلاغ سیاست‌های کلی نظام در حوزه مناطق آزاد با تشکیل کارگروه تخصصی ویژه که با حضور کارشناسان پژوهشگر بخش‌های مختلف دولتی، مجلس و تشکلهای صنفی بخش خصوصی مناطق آزاد و برگزاری جلسات مستمر در طول زمان حداقل یکسال قابل تحقق خواهد بود. لذا از مسئولین محترم به‌ویژه نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی و کمیسیون‌های تخصصی آن انتظار داریم تا با نگاه ملی به نقش این مناطق به عنوان ابرپروژه‌های اقتصادی و نقطه اتصال اقتصاد ملی با اقتصاد بین‌الملل و الگویی برای اقتصاد آینده کشورمان مساعدت لازم را مبذول نمایند.

رضا راجی کرمانی، فعال اقتصادی در منطقه آزاد قشم:

نقض قانون اصلی مناطق آزاد، با بخشنامه‌ها و قوانین فرعی کشور

در کشورهای مختلف استفاده از ظرفیت‌های مناطق آزاد برای جلب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی و ایجاد اشتغال و توسعه اقتصادی مورد توجه قرار گرفته و در کشور ما نیز پس از اتمام جنگ ۸ساله تحمیلی، این اقدام صورت پذیرفت، اما نه به صورت کامل؛ به این معنی که تا حدودی بخشی از سرمایه‌گذاری‌ها توسط بخش خصوصی و دولتی جهت رونق اقتصادی و توسعه بخش‌های تولیدی و گردشگری در ایجاد مناطق آزاد به عمل آمد. بر این اساس، طی سی‌سال گذشته به دلایل مختلف، جلب مشارکت سرمایه‌گذاری‌های خارجی در مناطق آزاد با موفقیت روبه‌رو نشده و در مقابل سرمایه‌های زیادی از داخل کشور به خارج و از جمله کشورهای همسایه منتقل شده است. در سال‌های اخیر نیز با نگرشی متفاوت از گذشته، فعالیت‌های مناطق آزاد زیرسوال رفته و بسیاری از سرمایه‌گذاری‌های انجام شده نیمه‌کاره و بلااستفاده رها گردیده است.

براساس وجه تسمیه، فلسفه وجودی و تشکیل مناطق آزاد برداشتن موانع است، درحالی که امروز موانع مناطق آزاد بیشتر از داخل کشور شده و بلا تکلیفی‌های گوناگونی نیز به آنها اضافه شده است. چطور می‌توان انتظار داشت یک فعال اقتصادی در منطقه آزاد بدون دریافت ارز از بانک مرکزی تولید کند و درآمد ارزی به دست آمده را برابر مقررات ارزی حاکم بر سرزمین اصلی، در اختیار بانک مرکزی قرار دهد؟ آیا با این شرایط، فعالیت اقتصادی می‌تواند ادامه داشته باشد؟!

طبق قانون، هرگونه فعالیت اقتصادی در مناطق آزاد، معاف از پرداخت انواع مالیات است. بسیاری از فعالیت‌ها در مناطق آزاد به صورت غیرمستقیم منجر به صادرات می‌شود؛ به عنوان مثال تعداد زیادی از پتروشیمی‌ها در مناطق آزاد و ویژه قرار دارند و مواد و تجهیزات موردنیاز خود را از شرکت‌هایی تهیه می‌کنند که در سایر مناطق آزاد حضور دارند. متأسفانه در سال‌های اخیر علی‌رغم پیش‌بینی‌های قانونی برای نقل و انتقال کالا بین مناطق آزاد با استفاده از معافیت مالیاتی، این معافیت اعمال نشده و مشکلات زیادی ایجاد کرده است.

ارزش افزوده نوعی مالیات غیرمستقیم است؛ در ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد؛ هر نوع درآمد و کسب درایی حاصل از فعالیت در مناطق آزاد، از قانون مالیات‌های مستقیم معاف است؛ زیرا در زمان تصویب قانون مناطق آزاد، مالیات بر ارزش افزوده نداشتند و لذا بعد از تصویب قانون مالیات بر ارزش افزوده، این معافیت با بخشنامه به مناطق آزاد و ویژه تسری داده شده و در حقیقت قسمتی از قانون، در قانون جدید مالیات بر ارزش افزوده عملاً نادیده گرفته شده؛ امری که خلاف قانون مناطق آزاد است.

مولانا در مثنوی حکایت می‌کند که مردی برای زدن نقش شیر روی شاه‌نشان نزد دلاک رفت، اما در اثر سوزش سوزن می‌پرسید این کدام قسمت است و دلاک می‌گفت مثلاً یال! مرد که از سوزش سوزن آرام و قرار نداشت، به دلاک می‌گفت که این قسمت را حذف کن!! و در آخر می‌فرماید: شیر بی‌یال و دم و آشکم که دید، این چنین شیری خدا کی آفرید؟ حالا حکایت مناطق آزاد است که از آزادی فقط نام آن مانده! با وجود این همه افراد متخصص و قانونگذار و قانون‌نویس و امکاناتی که در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به وجود آمده است، بهتر نیست چاره‌ای اندیشه شود که امکان تداوم راه وجود داشته و بر میزان سرمایه‌گذاری‌ها نیز افزوده گردد؟!

نگاه‌های متفاوت قوا به مدیریت مناطق آزاد، تنها راه استفاده از ظرفیت بسیار بالای مناطق برای حمایت از اقتصاد ملی و تحقق اهداف قانونی، ارتقای جایگاه و ساختار مناطق تحت نظارت مستقیم رهبری معظم می‌باشد. قطعاً این اتفاق زمینه انسجام مسئولان برای حمایت همه‌جانبه مناطق و جلوگیری از فرار سرمایه‌گذاران و رونق فضای کسب و کار داخلی خواهد شد.

محمدصادق مهربن نیاکان، دبیر شورای همکاری و هماهنگی فعالین اقتصادی مناطق آزاد؛ فراتر از ابلاغ اعمال سیاست‌های کلان مناطق آزاد الزامی است

درخصوص انکاس و درج ملاحظات موردنیاز مرتبط با قوانین مناطق آزاد در قالب برنامه کلان مناطق آزاد؛ آسیب‌شناسی جامع و کامل درخصوص ظرفیت‌های موجود در قانون و مقررات فعلی این مناطق و به ویژه ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور که اولی در سه‌دهه گذشته است، دومی هشال اخیر به تصویب رسیده، الزامی است. زیرا مشکل عمده مناطق آزاد و بسیاری از پروژه‌های اقتصادی در داخل سرزمین اصلی، ضعف قوانین نیست، بلکه عدم اجرای صحیح، تعبیر و تفسیر به‌رای مجریان از قوانین که شاید در برخی موارد نیز دچار تناقض هستند، می‌باشد.

بنابراین هرگونه اصلاح قانون مناطق آزاد و به ویژه تهیه و تدوین سیاست‌های کلان مناطق آزاد و ویژه اقتصادی توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام باید در جهت تقویت مزایای قانونی موجود این مناطق باشد که مصداق اصلی آن بند ۱۱ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ابلاغی توسط مقام معظم رهبری یعنی «توسعه حوزه عملکرد این مناطق به‌ویژه در بخش جذب سرمایه‌گذاری‌های مواد، فناوری و دانش‌بنیان» است. از سوی دیگر نظارت دائمی و کنترل‌های دوره‌ای توسط مجلس شورای اسلامی و سایر دستگاه‌های نظارتی، متخلفان و افرادی که به قول ریاست محترم جمهوری اسلامی ترک فعل می‌نمایند، به اشد مجازات برخورد شود تا من‌بعد هیچ کسی جرات تعبیر و تفسیر به‌رای از قوانین و مقررات نداشته باشد.

درخصوص شاخص‌های اساسی جهت تهیه و تدوین سیاست‌های کلی نظام در حوزه مناطق آزاد می‌توان به این موارد تأکید کرد: اولاً خللی در مفاد ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور ایجاد نگردد. ثانیاً به قوانین مختلف بالادستی منجمله اصل ۴۴ قانون اساسی و سیاست‌های کلی ابلاغی مرتبط با آن، بند ۱۱ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، سند چشم‌انداز ۲۰ساله جمهوری اسلامی، قانون چگونگی اداره مناطق آزاد به همراه مقایسه و تطبیق آن با قوانین و مقررات مناطق آزاد کشورهای دیگر با اولویت مناطق آزاد کشورهای همجوار و دارای مولفه‌های مشترک یا شبیه کشورمان عنایت شود. مضاف بر این، می‌توان مولفه‌های موسسات مالی و اعتباری بین‌المللی و مرتبط با حوزه تسهیل و توسعه کسب و کار با نگاه کارشناسی انبساطی که مورد توافق قوای سه‌گانه نظام قرار گیرد را لحاظ نمود. خروجی چنین سیاست‌هایی باید تقویت موقعیت رقابت‌پذیری مناطق آزاد کشورمان و کاهش میزان ریسک سرمایه‌گذاری توسط اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی در این مناطق باشد.

در همین راستا شورای هماهنگی و همکاری فعالین

آن غفلت شده و سبب گردیده علی‌رغم وجود قوانین متعدد و خاص مناطق آزاد همچون ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، مواد ۳۴ الی ۳۶ سند چشم‌انداز ۲۰ساله کشور و قانون چگونگی اداره مناطق آزاد، در تفویض اختیار کامل به سازمان‌های مناطق آزاد که با نگاه توسعه ملی و در راستای تحقق اهداف تعیین شده است، ناموفق باشیم؛ به حدی که به تأکید همه ذی‌نفعان و فعالین اقتصادی؛ وضعیت مناطق آزاد کشور روبه زوال ارزیابی می‌شود؛ موضوعی که تغییر عینک بدبینی موجود از سوی حاکمیت و قوای سه‌گانه کشور را الزامی می‌نماید.

با توجه به مطالب فوق و پس از سه‌دهه فعالیت ناموفق مناطق آزاد کشور که ریشه در عدم استقلال آنها دارد، ضرورت توجه ویژه و خاص به مناطق آزاد و اصلاح جایگاه مناطق در سیاست‌های کلی نظام و اسناد بالادستی آینده کشور امری ضروری می‌نماید؛ بر این اساس پیشنهاد می‌گردد اعضای محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام به عنوان مرجع بالادستی نسبت به قوای سه‌گانه و تهیه کننده سیاست‌های کلان کشور، با نگاهی دقیق و کارشناسی، به اختلاف سلیق در قوا نسبت به مناطق آزاد را پایان داده و زمینه لازم جهت قرار گرفتن ساختار مناطق آزاد تحت اداره مستقیم مقام معظم رهبری را فراهم نمایند و با این اقدام همچون مناطق آزاد توسط کشورهای همسایه، سبب توفیق و اختیار کامل به مدیران سازمان‌های مناطق آزاد را آماده و سبب تقویت جایگاه مدیریتی و به تبع آن تحقق اهداف قانونی مناطق آزاد گردند.

از سوی دیگر پیشنهاد بازنگری سیاست‌های کلی نظام جهت ایجاد فصلی مستقل و مفصل برای مناطق آزاد در قالب‌های ذیل تقدیم حضور می‌شود: ۱) مدت معافیت‌های مالیاتی و گمرکی مندرج در مواد (۱۳) و (۱۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد بدون شرط، حداقل دوبرابر میزان فعلی افزایش یابد و صرفاً به فعالیت‌هایی تعلق گیرد که در حوزه تولید، صادرات و اهداف مولد (در انطباق با اهداف بند ۱۱ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی) صورت می‌پذیرد. ۲) منابع مالی مناطق آزاد که از طریق واردات و فعالیت‌های تجاری حاصل می‌شود، محدود شده و روش‌های جایگزین از جمله مشوق‌های صادراتی در نظر گرفته شود.

۳) منابعی مشخص به منظور توسعه زیرساخت‌های متناسب با اهداف تولیدی و مولد در مناطق آزاد، از طرف دولت و مجلس تخصیص داده و از ایجاد مناطق آزاد در مناطق فاقد زیرساخت و امکانات لازم جلوگیری به عمل آید. ۴) ردیف بودجه مشخص کوتاه‌مدت جهت تکمیل زیرساخت‌های مناطق آزاد فعلی از سوی دولت و مجلس تعیین و مناطق آزاد جدید در وسعتی محدود، دارای زیرساخت متناسب با اهداف تخصصی و خارج از مناطق شهری یا روستایی دارای سکنه ایجاد شوند. باید پذیریم و باور کنیم که وضعیت موجود، محصول مدیریتی داخلی است و با تحریم‌های داخلی فعلی و حذف روزه مشوق‌های قانونی و اقدامات کشورهای همسایه جهت جذب فعالین اقتصادی، فرصت زیادی جهت بهره‌برداری از مناطق آزاد نداریم. بر این اساس، با عنایت به شرایط اقتصادی کشور و

۴) مناطق آزاد تجاری-صنعتی در حکم پیشران و قوه محرکه و راهبر استان متبوع و استان‌های همجوار خود با هدف تشکیل خوشه‌های صنعتی، تجاری، گردشگری و خدمات فنی-مهندسی و... ایفای نقش می‌نمایند و در این مسیر ساختارهای اقتصادی، زیرساختی، مدیریتی و برنامه‌ریزی‌های این خوشه‌ها متناسب با نیازهای کوتاه و بلندمدت و متغیرهای داخلی و خارجی نسبت به تهیه، تنظیم و اعمال برنامه‌های مشترک حول محور منطقه آزاد مزبور اقدام می‌کنند.

۵) مدیران عامل سازمان‌های مناطق آزاد در مسائل تخصصی و اقتصادی (تولیدی، بازرگانی، گردشگری و...) مرتبط با حوزه‌های فعالیت و عمل خود از اختیار تامه برخوردار بوده و در صورت هرگونه عدم همکاری، موضوع از سوی معاون اول تا حصول نتیجه مقتضی براساس قانون مناطق آزاد و سیاست‌های کلی نظام در این حوزه، پیگیری می‌شود.

۶) دوره مدیریت مدیران عامل و اعضای هیات مدیره پنج ساله بوده و از قابلیت تمدید به مدت نامحدود برخوردار می‌باشند.

۷) نماینده فعالین اقتصادی و سرمایه‌گذاران مناطق به عنوان یکی از اعضای هیات مدیره سازمان‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در جلسات با دارا بودن حق رأی، حضور خواهد داشت.

۸) فعالیت بانک و بیمه با سرمایه‌گذاری و مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در حوزه جغرافیایی مناطق آزاد الزامی است و این مهم به منظور تضمین اصل و سود حاصله از فعالیت اقتصادی در منطقه و تسهیل و سرعت بخشیدن به تعاملات بین‌المللی در مناطق آزاد؛ در چارچوب قوانین جمهوری اسلامی ایران و به نفع سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی و رونق فضای کسب و کار انجام خواهد شد.

۹) تمام قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های استانی، ملی و حتی بین‌المللی که دولت ایران به عضویت آن درمی‌آید، علاوه بر الزام تبعیت از قوانین و مقررات مناطق آزاد و ویژه اقتصادی؛ باید به عنوان تسهیل و تسریع کننده به ایفای نقش بپردازد. ۱۰) هرگونه عدم تمکین، ترک فعل، تفسیر به‌رای از قانون و مقررات مناطق آزاد و ویژه اقتصادی برعهده فرد مسئول متخلف بوده؛ علاوه بر مدیرعامل، قوه قضائیه نیز می‌تواند به عنوان مدعی‌العموم نسبت به این مسئله اقدام لازم جهت اجرای قانون را در دستورکار قرار دهد.

۱۱) مدیران عامل سازمان‌های مناطق آزاد در کمیسیون‌های همکاری‌های مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشورهای دیگر دارای کرسی و حق رأی می‌باشند.

۱۲) با عنایت به اینکه اصل ۱۱ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، که براساس آن توسعه حوزه فعالیت مناطق آزاد در دستورکار قرار دارد و این امر که قانون و مقررات مناطق آزاد در اولویت و ارجحیت برای اعمال برخوردار می‌باشند؛ لذا مدیران عامل سازمان‌های مناطق آزاد، به عنوان مسئول و مدیر امور منطقه آزاد و ویژه اقتصادی و مدیر ارشد نهادها و ادارات دولتی استانی را برعهده داشته و همه نهادها موظف به هماهنگی و پیروی از قوانین و مقررات مناطق آزاد می‌باشند.

عقيل حق شناس، دبیر انجمن سرمایه‌گذاران و فعالین اقتصادی منطقه آزاد انزلی: تنها یک راه داریم، مناطق آزاد تحت نظارت مستقیم رهبری قرار گیرند

در ادبیات بین‌المللی، مناطق آزاد تجاری-صنعتی از چارچوب و قواعدی کلی تبعیت می‌کنند؛ اغلب مناطق یک یا چند معافیت مالی و مقرراتی را در محدوده‌ای از سرزمین خود اعطا می‌کنند تا به اهدافی شامل جذب سرمایه‌گذاری خارجی، تولید و صادرات کالا و خدمات ناآل شوند که طبیعتاً با تحقق این اهداف، نتایجی نظیر توسعه منطقه‌ای، افزایش درآمدهای کشور با افزایش اشتغال پدید خواهد آمد و بدون تحقق آنها، نمی‌توان منطقه آزادی را موفق دانست و البته با تحقق آنها، سایر اهداف نظیر اشتغال و توازن منطقه‌ای شکل خواهد گرفت.

علت عدم دستیابی به اهداف تشکیل مناطق آزاد ایران در راستای بند ۱۱ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و در مقایسه با مناطق آزاد موفق جهانی، ریشه در عوامل متعددی مانند: اعطای غیرمفمند معافیت‌ها و امتیازات، وابستگی منابع درآمدی مناطق آزاد به واردات، نبود زیرساخت‌های متناسب با اهداف مولد، تعیین نامناسب وسعت و مکان‌یابی غیردقیق مناطق آزاد و عدم تمرکز بر وظایف تخصصی، دارد. اما عامل اصلی موفقیت بسیاری از مناطق آزاد در جهان که متأسفانه در کشور ما به شدت از آن غفلت می‌گردد، استقلال مدیریتی به سبب توفیق اختیارات کامل از سوی نهاد حاکمیت است. مناطق آزاد موفق، به معنای واقعی دولت‌های کوچک و بهره‌مند از مدیرانی با اختیارات کامل و پشتوانه قدرتمند حاکمیتی در اجرای قوانین می‌باشند. نکته‌ای که در کشور ما به دلیل نگاه غیرکارشناسی و مغایر با منافع ملی، دولتمردان و مجلس‌نشینان از

با عنایت به رویه در پیش گرفته شده از سوی این نشریه در سال ۱۴۰۰ که منجر به ارائه پیشنهاد قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران برای قرن پانزدهم گردید؛ در آخرین شماره سال جاری، سیاست‌های پیشنهادی کلی نظام در حوزه مناطق آزاد و ویژه اقتصادی جهت ارائه به مجمع تشخیص مصلحت نظام تقدیم حضور می‌گردد. نکته حائز اهمیت اینکه این موضوع در قالب پرونده‌ای ویژه در سال آتی موردتوجه نشریه قرار خواهد گرفت تا از قبل همفکری و هم‌افزایی مابین کارشناسان و صاحب‌نظران مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، سیاست‌های کامل و جامع جهت اجرا، پیشنهاد و پیگیری لازم جهت تصویب و ابلاغ آن صورت گیرد.

سخن نخست:

با عنایت به ماده یازده سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، مقدمه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، مواد ۲۸ تا ۳۰ و مواد ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷ و ۵۱ سند چشم‌انداز ۲۰ساله جمهوری اسلامی ایران، ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و مصوبه ۱۵ اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۰ مبنی بر ایجاد منطقه آزاد تجاری-صنعتی و ۱۳ منطقه ویژه اقتصادی جدید که تعداد مناطق آزاد و ویژه جمهوری اسلامی ایران را به ترتیب به ۱۵ و ۷۶ منطقه افزایش داده و براساس تجربیات حضور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در سبهر اقتصادی و مراودات تجاری کشور ظرف دهه گذشته، به منظور ساماندهی و تعیین راهبردهای عملیاتی که از ضمانت اجرایی از سوی تمامی نهادهای نظامی برخوردار باشد؛ سیاست‌های کلی نظام در حوزه مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، جهت اعمال، ابلاغ می‌گردد.

سیاست‌های کلی نظام در حوزه مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به منظور استفاده حداکثری از ظرفیت‌ها، فرصت‌ها و مزیت‌های موجود در زمینه همکاری‌های اقتصادی با کشورهای همسایه، اعضای اتحادیه اقتصادی اوراسیا، سازمان همکاری اقتصادی اگو، سازمان همکاری شانگهای، سازمان همکاری اسلامی و بهره‌گیری از کریدورهای بین‌المللی عبوری از مسیر جمهوری اسلامی ایران و تشکیل اتحادیه اقتصادی با محوریت کشورمان که علاوه بر تقویت بنیان‌های اقتصاد مقاومتی، زمینه شکست تحریم‌های ظالمانه علیه کشورمان و توسعه همکاری‌های منطقه‌ای براساس تأمین منافع متقابل همه ذی‌نفعان را پدید می‌آورد؛ تهیه و تدوین می‌گردد.

در همین راستا، براساس تجربیات سه‌دهه گذشته که مشتمل بر ناهماهنگی‌های فراوان و عدم کارایی در ایجاد هماهنگی میان اعضای شورا یعنی معاونین رئیس‌جمهور و وزرای کابینه است؛ شورای عالی مناطق آزاد و به تبع آن دبیرخانه این شورا منحل و کلیه وظایف و اختیارات آن به شخص رئیس‌جمهور و معاون اول محول می‌گردد؛ این‌نامه‌های اجرایی این امور به همراه سازوکار تعیین مدیران ارشد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به منظور دستیابی به اهداف ترسیم شده، ظرف سه ماه از سوی هیات دولت ابلاغ می‌گردد.

در نتیجه در راستای توسعه و تعمیق مولفه‌های همکاری‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران بر بستر ظرفیت‌ها، مزیت‌ها و فرصت‌های جغرافیایی و اقتصادی و رونق فضای کسب و کار داخلی در پرتو تشکیل یک اتحادیه اقتصادی پویا و همگرا با سایر بلوک‌های اقتصادی که منافع تمام بازیگران منطقه را تأمین می‌کند؛ سیاست‌های کلی نظام در حوزه مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی از قرار ذیل ابلاغ می‌گردد: ۱) مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی زیرنظر رئیس‌جمهور مشغول به فعالیت بوده و حکم مدیران عامل با امضای رئیس‌جمهور ابلاغ می‌گردد. امور اجرایی، پیگیری مباحث اداری و... مرتبط با مناطق آزاد و ویژه اقتصادی توسط معاون اول رئیس‌جمهور انجام خواهد شد.

۲) وجود و فعالیت یک منطقه آزاد تجاری-صنعتی در تمام استان‌های مرزی ایران الزامی است و استان‌هایی که به آب‌مندی بین‌المللی دسترسی دارند در صورت دارا بودن شرایط و ظرفیت‌ها می‌توانند با دو منطقه آزاد در مسیر دستیابی به این اهداف حرکت نمایند.

۳) مناطق ویژه اقتصادی تابعی از اهداف، ظرفیت‌ها و فرصت‌های منطقه آزاد در هر استان خواهند بود. بر این اساس، مناطق ویژه اقتصادی به عنوان تکمیل‌کننده رویکردهای منطقه‌ای و بین‌المللی مناطق آزاد عمل می‌کنند و حکم پشتیبان و تأمین کننده سبد کالایی، محصولات و نیازهای خدمات فنی، مهندسی، تجاری، گردشگری منطقه آزاد محسوب می‌شوند.

گزارشی از عملکرد و اقدامات سازمان منطقه آزاد چابهار در سال ۱۴۰۰:

منطقه آزاد چابهار؛ سرزمین سرمایه گذاری، تولید و تجارت فرامنطقه‌ای

پیوست فرهنگی در تمامی طرح‌ها از اهم موضوعات در ایجاد انضباطبخشی و توسعه متوازن و متعال در منطقه است.

چابهار؛ سرزمین سرمایه گذاری، تولید و تجارت

اما در بهمن‌ماه سال جاری، به مناسبت سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش خصوصی با حضور نصرالله ابراهیمی مسئول اداره سازمان منطقه آزاد چابهار، معاونان و مدیران و اعضای شورای شهر چابهار با اعتبار یکهزار و ۱۳۶میلیارد ریال در پیکره صنعتی منطقه آزاد افتتاح شد.

در این پروژه‌ها ۲۰۰نفر به صورت مستقیم مشغول به کار شدند. این طرح‌ها در حوزه‌هایی همچون بسته‌بندی مواد غذایی و فرآوری برنج، تولید قوطی چای و کارخانه تولید فریم عینک بودند که با حضور مدیران شهرستان و مسئول اداره سازمان منطقه آزاد چابهار به بهره‌برداری رسیدند.

این طرح‌ها در کنار ایجاد اشتغال جامعه محلی، موجب جلوگیری از خروج ارز و کاهش هزینه‌های تولید می‌شوند. گفتنی است، حدود ۲۰۰هزار میلیارد تومان طرح‌های اختصاصی در بخش خصوصی منطقه آزاد چابهار در حال اجرا است که در چشم‌انداز هفت ساله آینده می‌تواند سالانه بیش از چهار میلیارد دلار آورده در حوزه صادرات و تولید برای منطقه به ارمغان آورد، ضمن اینکه اشتغالی بیش از ۲۰هزار نفر را به دنبال خواهد داشت.

لازم به ذکر است، در این بازه زمانی یکساله راسته‌بازار گزر دائمی که با عرضه تولیدات هنری فاخر بتواند بلوچ، عنوان بزرگ‌ترین نمایشگاه و فروشگاه صنایع دستی و هنرهای سنتی جنوب شرق کشور را به خود اختصاص داده است با حضور نصرالله ابراهیمی مسئول اداره سازمان منطقه آزاد چابهار و جمعی از هنرمندان، مدیران و مردم چابهار افتتاح شد.

مسئول اداره منطقه آزاد چابهار اذعان داشت که توسعه بوم‌گردی و تسهیلات تفریحی، ورزشی، گردشگری در محدوده سواحل چابهار، از مهم‌ترین مزیت برای رونق اقتصادی در منطقه آزاد چابهار است که کمتر به این مقوله پرداخته شده است.

طبق اظهارات ابراهیمی؛ ایران یک کشور بزرگ و استراتژیک و منطقه چابهار نیز ایفاگر نقش ویژه در این جایگاه است، به همین دلیل نگاه ما به این منطقه، یک نگاه استراتژیک برای جمهوری اسلامی ایران است. بر بعد هم‌پیوندی اقتصادی با کشورهای همچون چین، هند،

پاکستان، افغانستان، عمان و از شمال هم با کشور روسیه روابط متعادل وجود دارد. البته که کشور فنلاند در اتحادیه اروپا با روسیه و چین روابط تجاری دارد و این نقطه قوتی برای استفاده از ظرفیت بخش خصوصی کشورهای ایران، چین، روسیه و فنلاند به شمار می‌رود.

به گفته وی، می‌توانیم براساس سند همکاری‌های دو جانبه ایران و فنلاند، بسیاری از زیرساخت‌های اقتصادی منطقه در حوزه‌های بنادر، پتروشیمی، انرژی، فولاد، تجهیزات و ماشین‌آلات مخصوصا در حوزه احداث نیروگاه‌های سیکل ترکیبی، برقی و بادی شرایطی را فراهم کند که بخش خصوصی حضور فعالی داشته باشد.

مسئول اداره سازمان منطقه آزاد چابهار تاکید دارد که طبق قوانین جاری مصوب کشور در مناطق آزاد ازجمله چابهار معافیت ۲۰ساله مالیاتی و گمرکی و همچنین تسهیل در فرآیندهای سرمایه‌گذاری در حوزه تولید و صادرات وجود دارد که این بزرگ‌ترین تشویق در راستای جذب فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی به‌شمار می‌رود.

ابراهیمی ضمن اشاره بر اینکه چابهار سرزمین سرمایه‌گذاری و تولید و تجارت به شمار می‌رود، بر این نکته تاکید دارد که توسعه زیرساخت در حوزه دریا اولویت اصلی در کنار سایر زیرساخت‌های منطقه آزاد چابهار است. طبق اظهارات وی؛ اصلی‌ترین برنامه‌های سازمان منطقه آزاد چابهار تکمیل زیرساخت‌های ارتباطی و با اهمیت‌ترین آن تجهیز و احداث زیرساخت‌های مورد نیاز در حوزه دریا است؛ چراکه حوزه دریا، بنادر و کشتیرانی به واسطه ارتباط با آب‌های آزاد از کشور بزرگ چین و هند و کشورهای همسایه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

ابراهیمی تصریح کرد که از پتانسیل شرکت‌های هندی در تکمیل زیرساخت حوزه کشتیرانی و دریا استقبال می‌کنیم تا بتوان ظرفیت تبادل و ارتباط در صادرات و ترانزیت را افزایش داد.

مسئول اداره سازمان منطقه آزاد چابهار برای هرگونه تفاهم‌نامه و یادداشت تفاهمی که بین بخش خصوصی چابهار در چارچوب سیاست های جمهوری اسلامی از طریق ای‌پی‌جی‌ال برقرار شود، اعلام آمادگی کرد تا به شرط حمایت تا به نتیجه برسد.

وی درخصوص راهکاری توسعه سرمایه‌گذاری و رفع موانع تاکید کرد که عوامل تاثیرگذار در فقرزدایی و ایجاد اشتغال پایدار، تولید و صادرات و اتکا به درون است؛ در چابهار با اقدام اجتماعی می‌توان عوامل بازدارنده در حوزه سرمایه‌گذاری را زدود.

طبق گفته ابراهیمی؛ ساماندهی روستاهای داخل محدوده و توجه ویژه به اجرای تقسیمات کشوری، صدور اسناد مالکیت و هویت‌بخشی به روستاها و ایجاد نظم و تسهیل‌گری برای احداث سرپناه برای مردمان روستا، مهم‌ترین عامل در جذب سرمایه‌گذار خارجی و داخلی به شمار می‌رود و امید و اعتماد را در دل مردم افزایش می‌دهد.

و رشد اقتصادی وجود داشته است. مسئول اداره منطقه آزاد چابهار به اهمیت ارتباطات اجتماعی نیز اشاره‌ای داشت.

طبق گفته وی؛ اگر زیرساخت گردشگری در کنار سایر امور به صورت متوازن رقم می‌خورد، قطعاً تعاملات اجتماعی مناطق داخلی و خارجی را در حوزه‌های اجتماعی و اقتصادی با مردم بهبود می‌بخشید و این رویکرد ارتقا پیدا می‌کند.

به گفته ابراهیمی، تعامل و هم‌پیوندی اقتصادی توسط بخش خصوصی می‌تواند تعامل و هم‌پیوندی سیاسی دنیا را برقرار کند و توجه به آن در مناطق آزاد یک اصل است. اما طبق اظهارات مسئول اداره منطقه آزاد چابهار؛ بخش خصوصی با هم‌پیوندی اقتصادی می‌تواند پُل ارتباطی تعاملات دیپلماسی سیاسی بین مناطق آزاد کشورهای هدف باشد. وقتی اقتصاد مناطق به هم پیوند بخورد، در مسائل سیاسی هم گشایش حاصل خواهد شد، پس باید شرافیت و گستره اقتصادی را با نگاه، تفکر، تسهیل‌گری و حمایت‌هایمان بالا ببریم و دیدگاه ما در حوزه اقتصاد، از این منظر است.

وی اشاره‌ای هم به مباحث قانونگذاری کرد. ابراهیمی در حوزه تقنینی پیشنهاد داد که تصمیمات و اتفاقاتی که قرار است رقم بخورد، باید حتما متناسب با اقتصاد جهانی باشد و هیچ قانونی را نمی‌توان بدون نگاه و توجه به تعاملات اقتصادی دنیا با کشور و منطقه وضع کرد؛ چراکه نبود چنین توجهی باعث ایجاد تعارضات حقوقی و اجرایی آتی برای فعالان اقتصادی و مسئولین امر می‌شود و در روند تعاملات اقتصادی اختلال و حتی انسداد در امور ایجاد می‌کند.

طبق گفته مسئول اداره منطقه آزاد چابهار، ارتباطات به عنوان محور اصلی، مولفه و رکن پیشرفت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است.

این مقام مسئول با طرح این موضوع که بخش خصوصی در این حوزه‌ها می‌تواند کمک کند، از فعالان اقتصادی خواست که در کنار همفکری و تعامل و اصلاح رویه‌های قبلی و تمارضات و مشکلات، طرح‌های نوآورانه ارائه کنند که هم اجرایی باشد و هم تحول اقتصادی ایجاد کند.

وی با تاکید بر اینکه عملگرایی شرط همکاری است، بر این موضوع تاکید کرد که منطقه آزاد چابهار می‌خواهد به صورت عملیاتی کار کند و در این مسیر صرفا به گفت‌وگو بسنده نشود؛ یعنی طرحی ارائه شود که مینا و توجیه فنی و اقتصادی داشته باشد، طرحی که سهم خود را در میزان افزایش جی‌دی‌پی (تولید ناخالص داخلی کشور) نشان دهد.

به گفته ابراهیمی، سازمان منطقه آزاد به عنوان نماینده دولت باید تسهیل‌گری را فراهم کند، نظارت و حمایت داشته باشد و موانع را برآورد و گزینه دولت به تنهایی و با اکتفا به بودجه دولتی نمی‌تواند مجری حوزه اقتصاد باشد و همه این موضوعات باید در کنار هم به صورت هماهنگ ایجاد شود و حمایت‌های امنیتی، قضایی و دولتی برای احساس آرامش و امنیت فعالان اقتصادی فراهم شود و با فعالیت‌های جدید و نوآورانه بتوان سرمایه‌گذاران خارجی را جذب کرد.

مسئول اداره منطقه آزاد چابهار اشاره‌ای هم به موضوع مالیات بر ارزش افزوده داشت.

طبق گفته وی؛ تنها مزیت و تشویق برای فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در منطقه آزاد، این است که متمایز با فعالان اقتصادی سرزمین اصلی باشند و این تمایز باید در نوع قانونگذاری و نحوه نگاه مدیران اجرایی و نظارتی در حوزه های مختلف لحاظ شود. ابراهیمی تاکید دارد که تفاوت و تمایز به معنای اجراء نکردن قانون نیست، بلکه منظور، یک برتری و ایجاد جاذبه و انگیزه برای فعالان اقتصادی مناطق آزاد است که باعث می‌شود افراد به دنبال سرمایه‌گذاری در این مناطق باشند. مسئول اداره منطقه آزاد چابهار همچنین تصریح کرد که اجرای قانون در تمامی حوزه‌ها ازجمله واگذاری زمین، اجرای طرح جامع، توجه به آمایش سرزمین و

فرمالی برای کمک به اقتصاد کشور از حیث قانون و فلسفه وجودی مناطق آزاد، باید بتوان گام‌های موثری برداشت. معاون توسعه مدیریت و منابع دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و مسئول اداره سازمان منطقه آزاد چابهار، به موضوع هماهنگی دستگاه‌های اجرائی مستقر در مناطق آزاد نیز پرداخت و تاکید داشت که در این حوزه شکافی وجود دارد و آن هم اجرا نشدن کامل ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور است. در این ماده قانونی آمده است: «مدیران مناطق آزاد به نمایندگی از سوی دولت، بالاترین مقام منطقه به شمار می‌روند و تمامی وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های دستگاه‌های اجرایی دولتی مستقر در مناطق آزاد، به استثنای نهادهای امنیتی و دفاعی، برعهده آنها است.»

ابراهیمی تاکید دارد که این قانون به‌گونه‌ای گویا و شفاف است که عنوان می‌کند؛ تمامی وظایف، اختیارات، مسئولیت‌ها و هر آنچه در دستگاه‌های اجرائی مستقر در مناطق آزاد به استثنای نهادهای امنیتی و دفاعی و حوزه دفتر مقام معظم رهبری، برعهده مدیرعامل سازمان منطقه آزاد است.

طبق اظهارات مسئول اداره سازمان منطقه آزاد چابهار؛ هر دستگاهی بگوید ما از این قانون پیروی نمی‌کنیم، تخطی، تخلف و در نهایت عدم اجرای نص صریح قانون می‌تواند ارتکاب احتمالی جرم را برای خاطی به دنبال داشته باشد. طبق گفته وی؛ حتی اجرای مقررات خاص هر دستگاه در منطقه آزاد، باید تحت مدیریت نماینده دولت در منطقه باشد.

ابراهیمی معتقد است که در این خصوص باید آگاهی‌بخشی شود و اگر دستگاهی آگاهی دارد و از قانون تخطی می‌کند، دستگاه‌های نظارتی و مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات باید به این موضوع ورود کنند و به دستگاه متخلف تذکر دهند که چرا قانون را رعایت نمی‌کنند و چرا خودمختار عمل می‌کنند.

مسئول اداره سازمان منطقه آزاد چابهار تاکید دارد که منطقه اصلا چنین تخلفاتی را نمی‌پذیرد؛ چراکه در قانون به این موضوع تصریح شده است.

چابهار؛ شاهراه و کریدور تجارتی دنیا

ابراهیمی همچنین بر این موضوع تاکید دارد که چابهار به عنوان شاهراه و کریدور تجارتی دنیا است و باید از این ظرفیت و موقعیت جغرافیایی راهبردی به خوبی استفاده کرد تا بتواند در رونق اقتصادی و صادرات کشور نقش‌آفرین باشد.

طبق اظهارات مسئول اداره منطقه آزاد چابهار باید بررسی کرد که چه عوامل تاثیرگذاری می‌تواند چندین طرح ساخت می‌باشد. پیش‌بینی می‌شود با اتمام این فاز، فعالیت‌های اولویت‌دار تجاری و سپس فعالیت‌های سرمایه‌گذاری صنعتی شروع شوند.

در سال ۱۴۰۰ تعداد ۱۷ پروژه به ارزش ۲۵،۳۹۸میلیارد تومان درحال اجرا است که ظرف ۳سال آینده به تناوب به بهره‌برداری خواهند رسید. با تکمیل این پروژه‌ها که در بخش‌های مختلف زیرساختی در جریان هستند، تحول بزرگی در شاخص‌های زیرساختی منطقه آزاد چابهار اتفاق خواهد افتاد.

از دیگر پروژه‌های مهم در سال ۱۴۰۰، قرارداد تامین آب شرب به عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای زیربنایی براساس برنامه‌های کوتاه‌مدت از طریق انعقاد قرارداد خرید تضمینی آب به میزان ۵۰۰۰مترمکعب در روز تا پایان نیمه سال ۱۴۰۱ قابل تامین خواهد بود.

همچنین، پروژه آماده‌سازی اراضی مسکونی به مبلغ ۱۵۵۰میلیارد تومان که تشریفات قراردادی آن انجام شده است؛ با ابلاغ قرارداد و شروع عملیات اجرایی که به همراه طراحی شهری مناسب صورت گرفته، کیفیت زندگی در این منطقه را متحول خواهد نمود.

تصفیه‌خانه فاضلاب به عنوان اولین تصفیه‌خانه محدوده منطقه آزاد چابهار به ظرفیت ۲۰۰مترمکعب در روز با مشارکت بخش خصوصی به روش بی‌اوتی. تا پایان اسفندماه ۱۴۰۰ به بهره‌برداری خواهد رسید.

معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد چابهار خاطرنشان کرد: موضوعی که برای ما مهم است و در سیاست‌های خردمان هم به‌کار برده‌ایم، درگیر کردن همه ذی‌نفعان در مباحث این چند حوزه بوده است؛ یعنی اگر در حوزه آموزش و پرورش ورود داشته‌ایم، سعی کردیم از درگیر کردن خانواده‌ها، دبیرها، آموزش و پرورش، نوسازی مدارس و خیرین و خود سازمان منطقه آزاد استفاده و تقریباً این زنجیره را به هم متصل کنیم که البته در کنار آن اقدامات جاری نیز انجام شده است.

عملکرد عمرانی سازمان منطقه آزاد چابهار در سال ۱۴۰۰

عملکرد عمرانی منطقه آزاد چابهار در سال ۱۴۰۰ نیز قابل توجه بوده است. از تهیه طرح جامع محدوده آزاد و شروع پروژه‌های بزرگی همچون احداث بزرگراه چابهار-کنارک و پروژه‌های ساحلی و احداث جاده کمربندی شهید کلاتری گرفته تا تصفیه‌خانه فاضلاب، اجرای شبکه آب به روستای تیس، آب‌رسانی به ریمدان و ۱۴روستای مسیر، آماده‌سازی اراضی مسکونی، احداث زیرساخت‌های گردشگری و چندین پروژه مهم دیگر که منطقه آزاد چابهار را در سال ۱۴۰۰ به کارگاه پروژه‌های زیربنایی تبدیل کرده است.

نکته قابل توجه در انتخاب پروژه‌های عمرانی، تنوع پروژه‌ها است؛ چراکه صرفا به پروژه‌های زیربنایی و اقتصادی پرداخته نشده است، بلکه پروژه‌های عام‌المنفعه همانند ساخت مدارس در روستاهای اطراف و هم‌جوار، زمین‌های چمن روستایی، خانه‌های بهداشت و مراکز جامع سلامت موردتوجه قرار گرفته است.

از سوی دیگر، تقویت زیرساخت‌های شهری و خدمات‌رسانی به جامعه محلی نیز در کانون توجه برنامه‌ریزی‌های عمرانی در سال ۱۴۰۰ بوده است. آب‌رسانی به روستای تیس به طول ۴۳کیلومتر و تعداد ۳۰۰۰انشعاب و همچنین آب‌رسانی به منطقه ویژه ریمدان و ۱۴روستای مسیر به طول ۵۷کیلومتر باعث خدمات‌رسانی به جوامع محلی و عمران و آبادانی آن می‌شود.

نقطه منفصل ریمدان که در مرز ایران و پاکستان واقع شده و در سال ۹۸ به محدوده منطقه آزاد چابهار افزوده شده است که در گام نخست اقتصاد شهرستان دشتیاری و در ادامه چابهار را متحول خواهد نمود. طرح جامع و تفصیلی این منطقه در سال ۱۴۰۰ تهیه و در فاز اول ۱۶۰هکتار از اراضی آن در حال آماده‌سازی و فضاهای اداری و مسکونی موردنیاز درحال ساخت می‌باشد. پیش‌بینی می‌شود با اتمام این فاز، فعالیت‌های اولویت‌دار تجاری و سپس فعالیت‌های سرمایه‌گذاری صنعتی شروع شوند.

در سال ۱۴۰۰ تعداد ۱۷ پروژه به ارزش ۲۵،۳۹۸میلیارد تومان درحال اجرا است که ظرف ۳سال آینده به تناوب به بهره‌برداری خواهند رسید. با تکمیل این پروژه‌ها که در بخش‌های مختلف زیرساختی در جریان هستند، تحول بزرگی در شاخص‌های زیرساختی منطقه آزاد چابهار اتفاق خواهد افتاد.

از دیگر پروژه‌های مهم در سال ۱۴۰۰، قرارداد تامین آب شرب به عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای زیربنایی براساس برنامه‌های کوتاه‌مدت از طریق انعقاد قرارداد خرید تضمینی آب به میزان ۵۰۰۰مترمکعب در روز تا پایان نیمه سال ۱۴۰۱ قابل تامین خواهد بود.

همچنین، پروژه آماده‌سازی اراضی مسکونی به مبلغ ۱۵۵۰میلیارد تومان که تشریفات قراردادی آن انجام شده است؛ با ابلاغ قرارداد و شروع عملیات اجرایی که به همراه طراحی شهری مناسب صورت گرفته، کیفیت زندگی در این منطقه را متحول خواهد نمود.

تصفیه‌خانه فاضلاب به عنوان اولین تصفیه‌خانه محدوده منطقه آزاد چابهار به ظرفیت ۲۰۰مترمکعب در روز با مشارکت بخش خصوصی به روش بی‌اوتی. تا پایان اسفندماه ۱۴۰۰ به بهره‌برداری خواهد رسید.

اهداف، اقدامات و برنامه‌های اصلی از زبان مسئول اداره سازمان منطقه آزاد چابهار

نصرالله ابراهیمی مسئول اداره سازمان منطقه آزاد چابهار، در دوره مسئولیت خود بر این نکته مهم تاکید داشته که مدیریت یکپارچه، الزام قانونی مناطق آزاد است و دستگاه‌های اجرایی دولتی مستقر در مناطق آزاد به حکم قانون باید در همه اقدامات‌شان تحت اشراف و مدیریت سازمان منطقه آزاد به‌عنوان نماینده دولت باشند.

وی در شروع کار دیدگاه‌های مدیریت جدید را بیان و ابراز امیدواری کرد که با نگاه و اندیشه‌ای بلند، نه صرفا برای مجموعه منطقه آزاد، بلکه در راستای یک نگاه ملی و

گزارش:
روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان منطقه آزاد چابهار

منطقه آزاد چابهار، یکی از سه منطقه آزاد اولیه تشکیل شده در ایران است که به لحاظ موقعیت جغرافیایی و استراتژیک، نه تنها در ایران و خاورمیانه، بلکه مورد توجه تمامی کشورهای دنیا قرار گرفته است.

این منطقه آزاد، آرمیده بر سواحل طلایی مکران، در پسرکرانه دریای عمان و اقیانوس آرام، دارای ظرفیت‌های بی‌بدیل و منحصربه‌فردی در بخش‌های ترانزیت، تولید بالاخص در حوزه صنایع بالادستی ازجمله فولاد و پتروشیمی، صادرات، گردشگری و ده‌ها مورد دیگر می‌باشد که تمامی این موضوعات، چابهار را در جایگاه مناطق خاص دنیا قرار داده است.

طی سال‌های اخیر خصوصا در سال ۱۴۰۰، سازمان منطقه آزاد چابهار، اهتمام ویژه‌ای در حوزه عمرانی و زیربنایی در جهت توسعه و تکمیل زیرساخت‌ها در راستای جذب بیشتر سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی به خرج داد و توانست تحولات عظیمی را در این منطقه رقم بزند.

در گزارش پیش‌روی، بخشی از اقدامات و دستاوردهای سازمان منطقه آزاد چابهار در سال «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» را ملاحظه می‌فرمایید.

اقدامات حوزه فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد چابهار

سازمان منطقه آزاد چابهار، اولین سازمان در میان سازمان‌های مناطق آزاد است که توجه ویژه مسئولیت اجتماعی را در دستور کار خود قرار داده است، مسئولیتی که در دو سطح سازمان منطقه آزاد و نگاه‌های اقتصادی که در محدوده آن فعالیت می‌کنند، مطرح می‌شود و در همین راستا سند مسئولیت اجتماعی منطقه را تدوین نموده است.

سازمان منطقه آزاد چابهار در ابعاد چهارگانه کارکنان، مشتریان، محیط زیست و جامعه محلی پیش‌قدم شده تا در گام بعدی زیرمجموعه‌های آن به تبعیت از سازمان، مسئولیت اجتماعی خویش را در حوزه‌های مربوطه به انجام برسانند.

باید تاکید داشت که عهروژه فرهنگی، ۴پروژه محیط زیست، ۵پروژه‌های جامعه‌محور، ۲۵پروژه گردشگری، ۶۶ پروژه اجتماعی در دستور کار سازمان منطقه آزاد چابهار قرار داشت. توسعه زیرساخت‌ها، احداث خانه فرهنگ و هنر کمالان، احداث ۵کتابخانه روستایی از پروژه‌های مهم فرهنگی در منطقه آزاد چابهار بوده است.

پروژه‌های اجتماعی این شامل احداث و تکمیل ۲۰باب مدرسه با ۱۲۷کلاس درس، خانه امید روستایی، عملیات اجرایی مجتمع بزرگ آموزش شهید حسین علیمرادی، عملیات اجرایی تعداد ۳مجتمع خوابگاه دانش‌آموزی، احداث دو مرکز جامع سلامت، مشارکت در احداث بیمارستان ۵۴۰تختخوابی شهرستان چابهار، احداث استادیوم ۴۰۰۰نفری کریکت، ۱۸پروژه چمن مصنوعی مینی‌فوتبال روستایی است که هر کدام تا حدود قابل توجهی پیشرفت در کار پروژه‌ای داشته‌اند.

اما پروژه‌های گردشگری نیز شامل گردشگری مجموعه گردشگری شناگاه احداث مجموعه گردشگری لیپار، پروژه دریایی سواحل مکران پردیسان، احداث مجموعه تفریحات دریایی مارینا چابهار، توسعه بوم‌گردی، مرمت و احیای بناهای تاریخی ساختمان گمرک قدیم، قلعه و باغ تیس، اجرای مجتمع‌های خدماتی و بهداشتی روستاهای ساحلی گردشگرپذیر، طراحی، بهسازی، توسعه و تجهیز سایت موج‌سواری ریمین می‌باشد که این پروژه‌ها نیز در صد قابل‌توجهی از آنها در یکسال گذشته عملیاتی شده است.

پروژه‌های محیط زیست نیز شامل سنگواره نهنگ، سایت پرندنگری روستای گوتار و حفاظت از محیط زیست طبیعی و دریایی می‌باشد.

پروژه‌های جامعه‌محور نیز در منطقه آزاد چابهار قابل‌توجه است؛ آب‌رسانی به روستای تیس، اجرای خط انتقال آب به ۱۴روستای محدوده مرزی ریمدان، احداث کمربندی شهید کلاتری و احداث شبکه توزیع برق از آن‌جمله است.

اما طاهره شهرکی معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد چابهار گفت:گویی کوتاه، گزارشی از فعالیت‌های معاونت متبوع خود را ارائه داد.

وی گفت: حوزه فرهنگی، اجتماعی و گردشگری که بخش مهمی از فعالیت‌های نه تنها سازمان‌های مناطق آزاد، بلکه بخش مهمی از فعالیت‌های مهم همه دولت‌ها محسوب می‌شود، درواقع حوزه‌ای است که همه کشورها در آن سرمایه‌گذاری می‌کنند، برای آنکه آینده مناسب‌تر و

زیباتری برای شهروندان خودشان خلق کنند. شهرکی افزود: در این حوزه است که با بدنه شهروندان هر جغرافیا و یا هر منطقه و کشوری درگیر می‌شویم و با جوامع محلی سروکار خواهیم داشت. اساسا توسعه اتفاقی نمی‌افتد مگر توسعه جامعه محلی که آن هم با توسعه فرهنگی و اجتماعی و ایجاد اشتغال‌زایی خانگی روستایی و یا شهری فراهم شود؛ به همین دلیل برای ما این بخش بسیار حائز اهمیت است. با استراتژی مشخص

با شناسایی همه نقاط قوت و ضعف و تهدیدها و پتانسیل‌های سواحل مکران در یکسال اخیر در معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد چابهار، در حوزه‌های چون اجتماعی، سلامت، ورزش و جوانان، محیط زیست، کار و اشتغال، توسعه روستایی، هنر، فرهنگ گردشگری، صنایع دستی و زنان و همچنین آموزش و پرورش، برنامه‌ریزی‌هایی صورت دادیم تا در توسعه زیرساخت‌ها و فعالیت‌های اقداماتی را با کمک جامعه محلی و بعد دستگاه‌های حمایتی، سازمان‌های مردم‌نهاد و در نهایت سازمان و همکاران سازمانی اقداماتی انجام گیرد.

در گفت‌وگو با رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد ارس مطرح شد:

منطقه آزاد ارس، پیشرو در توسعه و سرآمد در صنعت و تولید

گزارش:

نخبه‌ظفوی- کارشناس رسانه سازمان منطقه آزاد ارس

نقش مناطق آزاد در تمام دنیا با محوریت تقویت اقتصاد کشورها و ایجاد تامل و تجارت خارج از چارچوب‌های تعریف شده در داخل سرزمین‌های اصلی با کشورهای مختلف ترسیم شده است. در ایران نیز اهداف تعریف شده و قوانین خاص مناطق آزاد، بر نقشی تعیین‌کننده در اقتصاد ملی و فراملی دلالت می‌کند که به گونه‌ای براساس منطق جهانی اقتصاد همه‌گیر و آزاد پیش‌بینی شده‌اند تا در شرایط سخت نیز بتوانند ارتباطات کشور را در عرصه‌های اقتصاد بین‌الملل فعال نگه داشته و با مدیریت صحیح و بهره بردن از تمامی ظرفیت‌های قانونی این مناطق، بتوان مناطق آزاد را به خط مقدم کمک به اقتصاد درون‌زا و درون‌محور و از قطب‌های توسعه و ترویج اقتصاد صادرات‌محور کشور بدل کرد. در این میان منطقه آزاد ارس یکی از مناطق آزاد هفت‌گانه کشور است که در این مسیر توانسته است به‌رغم مشکلات و موانع موجود در سطح کلان کشوری و بین‌المللی، قدم‌های خوبی در توسعه صنعت، کشاورزی، گردشگری، صادرات و... بردارد.

از همین روی و با عنایت به نزدیکی به پایان سال، پای صحبت‌های جناب محسن نریمان رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد ارس درخصوص عملکرد یازده‌ماهه این سازمان نشستیم که در ادامه می‌خوانید.

جناب نریمان شما پیش از اینکه
سکانداری منطقه آزاد ارس را عهده‌دار شوید، در زمان تصویب این منطقه به عنوان یکی از نمایندگان، دخیل در تصویب ارس بوده‌اید. حال که نزدیکی به دو دهه از تصویب آن می‌گذرد و مدیرعاملی این منطقه را برعهده دارید، نگاهتان به منطقه آزاد ارس در مقایسه با سایر مناطق آزاد چگونه است؟
پیوند اقتصاد ملی به اقتصاد جهانی، انتقال تکنولوژی پیشرفته به منطقه، جذب سرمایه‌های خارجی و افزایش صادرات ازجمله هدف‌های اصلی و ماموریت‌های منطقه آزاد ارس است. بعد از گذشت بیش از ۱۷سال از تصویب منطقه آزاد ارس، چند سالی است که این منطقه با شتابی فزاینده وارد ریل توسعه متوازن و رونق اقتصادی شده است.

سازمان منطقه آزاد ارس طی این چند سال گذشته علی‌رغم همه محدودیت‌ها در حوزه‌های صنعتی، گردشگری، زیرساختی، ساخت اماکن فرهنگی، بهسازی جاده‌ها و احداث پارک‌ها، در بخش پتروشیمی و نفت به ویژه پالایشگاه‌ها و ایجاد نیروگاه‌ها و همچنین توسعه متوازن در سایر زون‌های منفصل خود اقدامات خوبی را اجرایی کرده است.

منطقه آزاد ارس با دارا بودن پتانسیل‌های قوی؛ چه در زمینه گردشگری و چه صنعتی وکشاورزی می‌تواند یکی از مناطق پیشرو در کشور باشد؛ جایی که از لحاظ جغرافیایی استراتژیک بوده و از جاذبه‌های فراوان سرمایه‌گذاری، صنعتی تاریخی و گردشگری برخوردار است.

این منطقه، نقطه‌ای امن و استراتژیک در ایران با قابلیت باقی‌مانده اتصال به مهم‌ترین کریدورهای تجاری جهان و البته بهره جستن از مزیت‌های منطقه آزاد اقتصادی می‌باشد و به عنوان تنها دروازه زمینی دسترسی به بازار اوراسیا و بازار سیصد میلیونی روسیه، از زمان‌های قدیم همواره موردتوجه بوده است.

بفرمایید میزان سرمایه‌گذاری محقق شده در منطقه آزاد ارس طی یازده ماهه امسال چقدر بوده است؟ این میزان در مقایسه با همین مدت مشابه سال گذشته چه تغییری کرده است؟ چقدر به هدفگذاری‌های انجام یافته در ابتدای سال فاصله دارید؟
ما در حوزه سرمایه‌گذاری با اقبال خوبی از سوی سرمایه‌گذاران مواجه هستیم و این موضوع یک نقطه عطف برای پویایی اقتصاد ارس محسوب می‌شود. هرچند طی این یکی، دوسال اخیر با توجه به قانون حذف قانون معافیت مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد، سرمایه‌گذاران با تنش‌ها و چالش‌های بسیاری مواجه بودند و موجب دلسردی سرمایه‌گذاران نه در ارس، که در کل مناطق آزاد شده بود، ولی علی‌رغم آن عملکرد قابل‌قبولی داشته‌ایم. مجموع سرمایه‌گذاری تحقق یافته و مصوب شده در کمیسیون اقتصادی ارس در ۱۱ماهه سال ۱۴۰۰ بالغ‌بر شانزده هزار میلیارد تومان می باشد. همچنین در شاخص‌های اقتصادی تعیین شده، برای ما ۲۱هدف مشخص نموده‌اند که ما در همه آنها عملکرد خوبی داشته‌ایم.

صادرات انجام شده در منطقه آزاد ارس در طول این یازده ماه به چه میزان بوده است؟
در طول ۱۱ماهه سال ۱۴۰۰، ما صادرات ۶۱۵میلیون دلاری شامل خشکبار، صیفی‌جات گلخانه‌ای، قیر، نفت، گازوئیل، هیدروکربن سبک و سنگین، شمش آلومینیومی، شمش فولادی، مصنوعات پلاستیکی، جامبوبگ و تسمه پروپیلن، کیسه پلی‌پروپیلنی، کره حیوانی، تخته و انواع ماشین‌آلات خط تولید را داشته‌ایم که عمده این محصولات به کشورهای ترکیه، آذربایجان، ارمنستان، عراق، روسیه، افغانستان، گرجستان، هند، مراکش و... صادر شده است.

در طول یازده ماهه سال گذشته میزان صادراتمان

رقمی معادل ۳۲۱میلیون دلار بود که این رشد ۶درصدی صادرات را در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد.

همچنین، طی یازده ماه سال ۱۴۰۰، میزان واردات در منطقه آزاد ارس نیز ۹۹میلیون دلار و تراز تجاری در این مدت ۵۱۶میلیون دلار بوده که عملکرد موفقی می‌باشد.

علی‌رغم اینکه در ابتدای سال و در افتتاح پروژه‌های مناطق آزاد توسط رئیس‌جمهور ارس عملکرد خوبی داشت، ولی در هفته دولت و ایام دهه فجر هیچ پروژه افتتاحی از ارس رسانه‌ای نشد. آیا این به آن نشانه است که دیگر پروژه قابل افتتاحی در حال حاضر در منطقه آزاد ارس نیست؟
نه؛ اصلا اینطور نیست. ما درحال حاضر ۴۶تولیدی واحد تولیدی به حجم ۶هزار میلیارد ریال آماده افتتاح داریم. به علاوه اینکه مصوبات کمیسیون اقتصادی زیادی هم داریم. افتتاحی از ارس رسانه‌ای نشد. آیا این به آن نشانه است که دیگر پروژه قابل افتتاحی در حال حاضر در منطقه آزاد ارس نیست؟

در ادامه اینطور نیست. ما درحال حاضر ۴۶تولیدی واحد تولیدی به حجم ۶هزار میلیارد ریال آماده افتتاح داریم. به علاوه اینکه مصوبات کمیسیون اقتصادی زیادی هم داریم. هرچند هنوز درخصوص این مصوبات، سرمایه‌گذاری اتفاق نیفتاده است، ولی مجوز داده‌ایم که فعال‌شدن را آغاز کنند. اینکه می‌گوییم ارس صنعتی‌ترین منطقه کشور است، به دلیل این است که واقعا در حوزه صنعت اتفاقات بزرگی در ارس افتاده است. البته ناگفته نماند که بعضی صنایع در ارس اشباع هستند و نیاز است در تصویب و یا بررسی طرح‌های وارده به کمیسیون اقتصادی به این موارد دقت شود و رویکرد جدیدی برای جذب طرح‌های دیگر اتخاذ گردد.

تا پایان سال چه تعداد صنایع دیگر به چرخه اقتصادی ارس اضافه خواهند شد و چند شرکت درحال احداث می‌باشد؟
در حال حاضر ۴۶طرح آماده افتتاح داریم. همچنین تعداد ۵۵۵شرکت دارای پروانه بهره‌برداری می‌باشند و علاوه‌بر آن حدود ۱۹۱واحد هم در حوزه‌های مختلف در دست ساخت می‌باشند. از این ۱۹۱شرکت درحال احداث نیز ۱۴۳واحد احداثی در زمینه صنعتی و ۴۸واحد کشاورزی می‌باشند.

بفرمایید چه اقداماتی در حوزه توسعه زیرساخت‌های منطقه آزاد ارس انجام گرفته است؟

در سال گذشته (سال۹۹) جلسات و مذاکراتی با آقای سعید محمد که آن زمان سکандار قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) بودند، داشتیم و در راستای این مذاکرات مقرر شد بررسی‌های اولیه انجام گیرد و سپس توسعه برخی اقدامات عمرانی و زیرساختی ارس طی قراردادی به قرارگاه واگذار گردد. در همین راستا قراردادی با قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) بسته شد، و مقرر شد آماده‌سازی، تکمیل و توسعه هفت پروژه عمرانی، فرهنگی و زیربنایی ارس را با مبلغ قرارداد ۶۵۰میلیارد تومان طی سی‌ماه تکمیل و تحویل سازمان دهد. بخشی از این مفاد قرارداد درخصوص توسعه زیرساخت‌های سرمایه‌گذاری بود که مقرر شد قرارگاه ۴۰۰هکتار زمین را در سایت صنایع سنگین آماده‌سازی و به ما تحویل دهد، که در این صورت به راحتی می‌توانیم تمامی درخواست‌های سرمایه‌گذاری را جذب کنیم؛ چراکه درحال حاضر بسیاری از سرمایه‌گذاران را به دلیل نبود برخی زیرساخت‌ها از دست می‌دهیم.

عمده مشکلات سازمان منطقه آزاد ارس را در توسعه بخش‌های صنعتی و تولیدی منطقه در چه مواردی می‌بینید؟
قانون مناطق آزاد مشکلی ندارد، ولی کسی نیست که قانون را اجرا کند؛ در حقیقت عدم اجرای صحیح و دقیق ماده۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و عدم تمکین ادارت به اجرای این ماده است. اداراتی در مناطق آزاد مستقر هستند که براساس قوانین سرزمین اصلی فعالیت می‌کنند و به قوانین منطقه آزاد پهایی نمی‌دهند. نبود زیرساخت‌های مناسب، بروکراسی‌های زائد و اضافی و صدور بخشنامه‌های مختلف از عمده‌ترین مشکلات است و یا قوانینی که در سرزمین اصلی تصویب و به مناطق آزاد تسری پیدا می‌کنند. همچنین سامانه‌هایی که در آنها مناطق آزاد را پیش‌بینی نکرده‌اند.

نقش منطقه آزاد ارس را در حوزه

تجارت بین‌المللی با کشورهای حوزه CIS و اوراسیا چگونه ارزیابی می‌کنید؟ ماهیت مدیریت قفقاز، فعالسازی این کریدور بود؛ آیا اقدامات مطلوبی که نمود ظاهری و اجرایی داشته باشد در این حوزه انجام گرفته است؟

با عضویت ایران در اتحادیه اقتصادی اوراسیا، شاهراه جدیدی به سمت اقتصاد کشور باز شد که امکان استفاده از تعرفه‌های تجاری، فرصت‌های سرمایه‌گذاری و تسهیل روابط اقتصادی با کشورهای اتحادیه را فراهم می‌کند. تراز تجاری ایران با مجموع کشورهای عضو این اتحادیه مزایای است، اما با عضویت در آن، انتظار می‌رود با تسهیل فرآیند صادرات و ایجاد بازارهای جدید، شاهد بهبود روابط تجاری با اعضای این اتحادیه باشیم.

استفاده از تعرفه‌های ترجیحی، دسترسی به بازار حدود ۱۸۴میلیون نفری و نیز امکان جذب سرمایه‌گذاری و مشارکت در بخش‌های مختلف تولیدی ازجمله مزایای پیوستن کشورمان به این اتحادیه هستند و از سوی دیگر، تسهیل روابط تجاری با همسایه شمالی یعنی روسیه، در قالب جدید، فرصت‌های بیشتری را برای صادرکنندگان ایرانی فراهم خواهد کرد. در مبحث اوراسیا، تنها مرز زمینی بین ایران و اوراسیا، منطقه آزاد ارس است و مطمئن باشید در هر نقطه از کشور هر کاری هم انجام دهند، باز هم نقطه وصل ایران به اوراسیا، ارس است.

با حل شدن حواشی بین آذربایجان و ارمنستان، آینده به مسیری پیش می‌رود که جلقا نقش زمان جنگ خود را از نو آغاز کند؛ هرچند باید قبول کنیم که ارس در حوزه اوراسیا هم کم‌کاری کرده است. ریل از سوی مرز در حال بازسازی است و با تکمیل آن به راحتی به اوراسیا وصل خواهیم شد. در بحث کریدورهایی که در ایران رد می‌شود نیز قطعا ارس نقشی خواهد داشت. حتی در خدآفرین گمرک درحال ایجاد است و از این طریق مستقیما به آذربایجان وصل خواهیم شد و از طریق آذربایجان هم کلی کار انجام خواهیم داد.

یکی از اتفاق های خوبی که در ارس طی این چند سال اخیر افتاد، تبدیل شدن بخشی از واردکنندگان به تولیدکننده بود. بی‌شک این اتفاق باید با یک برنامه‌ریزی و ایجاد زیرساخت‌های مختلف در این منطقه برای تجار رخ داده باشد که بسیار ارزشمند است؛ در این خصوص چه کمک‌ها و مشوق‌هایی در ارس وجود دارد؟
در کتاب و قوانین و مقررات که توسط وزارت بازرگانی تهیه شده است، تصمیمی به نفع واردات گرفته نشده است. هدف از ایجاد این قوانین، سوق افراد به سمت تولید است. مضاف بر آن، مناطق آزاد تخفیف ویژه‌ای دارند که در هیچ‌کجا نیست. واقعیت این است که بیشتر افراد این موضوع را نمی‌دانند. ماده۵ و ۱۶ قانون مناطق آزاد واقعا درخصوص تولید، منحصربه‌فرد است. این قانون در سرزمین اصلی نیست و از طریق این دو ماده افراد می‌توانند به راحتی از عوارض گمرکی تخفیف بگیرند. این موضوع واقعا به نفع خودشان است، خصوصا در برخی رسته‌ها بسیار به صرفه است که افراد تولیدکننده شوند ازجمله البسه، لوازم خانگی و در همین راستا اکثر تولیدکنندگان البسه که اکنون در ارس فعال هستند، قبلا واردکننده بودند که نهایتا به تولیدکننده تبدیل شده‌اند.

عده‌ای بر این باور هستند که مناطق آزاد ایران را چون از روی الگوی مناطق آزاد جهانی برداشته‌اند، در همین راستا مناطق آزاد از اهداف تعیین شده فاصله گزافی دارند؛ نظر شما در این خصوص چیست؟
نباید مناطق آزاد ایران را با دیگر مناطق آزاد موفق دنیا مقایسه کنیم. شرایط حاکم بر مناطق آزاد کشور متفاوت‌تر از شرایط و قوانین مناطق آزاد دنیا است. ما می‌توانیم از تجارب برتر مناطق آزاد دنیا به عنوان تراز و الگو استفاده کنیم، ولی قیاس با آنها درست نیست؛ چراکه ما تحت‌تاثیر شرایط تحریم و فشارها و عدم انسجام سرزمین اصلی هستیم.

مناطق آزاد تجاری-صنعتی، مناطقی هستند که با هدف سرمایه‌گذار داخلی و خارجی، توسعه تولید و صنعت و کشاورزی، اشتغال و صادرات در

نقاط بندری یا غیربندری کشورها برای انجام امور و فعالیت‌های تجاری ایجاد می‌شوند و از قوانین مختص به خود برای انجام فرآیندهای تجاری بهره می‌برند. این مناطق مشمول برخی از قوانین خاص گمرکی و... نیستند. کسانی که طرح راهاندازی منطقه آزاد را مطرح و از آن حمایت می‌کردند، بر این اعتقاد بودند که تجارت آزاد بین‌المللی، بازی سودآوری است که برای همه کشورها رفاه به همراه آورد.

از سوی دیگر، در تمام نقاط دنیا ابتدا زیرساخت‌های مناطق آزاد را مهیا کرده‌اند و سپس اقدام به ایجاد مناطق آزاد تخصصی در آن زون‌ها نموده‌اند. دیگر می‌ماند بحث جذب سرمایه‌گذاران، ارائه بسته‌های سرمایه‌گذاری و مشوق‌های لازم و این موضوع زمینه‌ساز رشد و توسعه روزافزون می‌باشد.

ولی در کشور ما ابتدا مناطق را بدون هیچ زیرساختی ایجاد کردند. مناطق آزاد گردانی که می‌بایست از محل درآمد خود برای توسعه و توازن محدوده خود هزینه کنند. بالطبع این تامین زیرساخت‌ها، جاذبه‌های سرمایه‌گذاری گردشگری و... مطالعات و آماده‌سازی آنها بسیار هزینه‌بر و زمان‌بر است. به همین سبب مناطق آزاد کشور با اهداف واقعی خود فاصله دارند.

ما در منطقه آزاد ارس در تلاش هستیم همه اهداف را به طور متوازن جلو ببریم. هرچند هنوز به آن آرمان‌ها و اهداف در نظر گرفته شده نرسیده‌ایم و با آن فاصله داریم، ولی در تکاپو و تلاش برای رسیدن به آن نقطه هستیم.

جنابعالی لازمه رسیدن مناطق آزاد به اهداف تعیین شده را در چه موضوعات و مواردی می‌بینید؟

لازمه بهره‌برداری از ظرفیت مناطق آزاد، ایجاد زیرساخت‌هایی است که به مدیریت صحیح مناطق آزاد کمک می‌کنند و رشد و شکوفایی را در شهرها و بنادر فراهم می‌سازند. مدیریت و برنامه‌ریزی برای بهره‌برداری از مناطق آزاد اهمیت فراوانی در اثرگذاری آنها دارد و البته همراهی و نگاه مثبت بسیاری از مدیران و مسئولان. مناطق آزاد یک قانون بسیار مترقی دارند که متأسفانه بیشتر قوانین آن اجرایی نشده است و براساس همان قانون، تصمیم‌گیر در هر منطقه، مدیرعامل آن منطقه است. می‌بایست قوانین کامل اجرایی شود؛ چنانچه این امکان در مناطق آزاد فراهم شود که قانون خودشان کاملا پیاده شود، تاثیر بسزایی در میزان سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی آن خواهد داشت. مناطق آزاد می‌توانند به عنوان نماینده کشور در تعاملات بین‌المللی، سهم موثری داشته باشند و به همین خاطر صادرات، استاندارد و کیفیت جزو سرلوحه‌های کاری مناطق آزاد می‌باشد.

اگر تحریم و شوک کرونا در کار نبود، اقتصاد منطقه آزاد ارس چه مسیری طی می‌کرد؟

علی‌رغم همه پیشرفت‌هایی که داشتیم، تحریم‌ها و شیوع گسترده ویروس کرونا تاثیر مستقیمی در کاهش رشد اقتصاد ایران داشته است و این عوامل در سه سال اخیر دست به دست هم دادند تا به طرق گوناگون زمینه‌های کاهش سرمایه‌گذاری و افت تولید را در اقتصاد ایران فراهم کنند که طبیعتا منطقه آزاد ارس نیز خارج از آن نبوده است. ما در زمینه جذب سرمایه‌گذار خارجی کاهش چشمگیری در این مدت داشتیم، ولی در کنار آن سعی کردیم با برنامه‌ریزی و همراهی سرمایه‌گذاران موجود و جذب سرمایه‌گذاران جدید در عرصه‌های مختلف بتوانیم گریزی بر این مشکلات زده باشیم.
کویید۱۹ نیز ایران را بسیار بیشتر از همسایگانش تحت‌تاثیر قرار داد. اقتصاد کشور مانند سایر کشورهای نفتی با یک تکانه دوگانه روبه‌رو شد. از یکسو بخش حقیقی اقتصاد ایران مانند سایر کشورها به صورت مستقیم و غیرمستقیم از کرونا آسیب دید. حمل‌ونقل و گردشگری به سرعت و شدت با افت تقاضا روبه‌رو گشت و با مختل شدن روند مبادلات، بسیاری از کسب و کارها نیز به شدت آسیب دید و رکود اقتصادی در بخش‌های مختلف کشور گسترش پیدا کرد. اما تکانه دیگر و بزرگ‌تر، در بخش خارجی بروز کرد. از طرفی سقوط تقاضا و قیمت نفت و کالاهای پایه و از سویی دیگر، محدودیت تردد و حمل‌ونقل در مرزها،

گزارشی از عملکرد جهادی سازمان منطقه آزاد قشم در دولت مردمی:

از تدوین اولین‌ها پس از ۳۰ سال تا تحقق آرزوهای دیرینه مردم جزیره قشم

مهاجرت معکوس در روستاها بوده است. معضلی که همه استان‌ها و شهرهای کشور با آن دست به گریبان هستند؛ اما در قشم به مدد همت جامعه محلی، کمک منطقه آزاد در توسعه زیرساخت‌ها و برخورداری آگاهانه از موهبت‌های طبیعی پروردگار، روستاهای جزیره تبدیل به مراکز ایجاد اشتغال شده است.

آماده‌سازی جزیره قشم برای استقبال از گردشگران نوروزی

طی هفته‌های گذشته سازمان منطقه آزاد قشم با مدیریت افشار فتح‌اللهی با برگزاری جلسات ستاد اجرایی خدمات سفر برای آماده استقبال از گردشگران در نوروز شده است.

در این جلسات بر لزوم راه‌اندازی سامانه پاسخگویی به شکایات در خصوص نحوه خدمت‌رسانی در مبادی ورودی، گران‌فروشی، مشکلات و کمبودهای مدنظر ساکنان و گردشگران تأکید شده است.

همچنین عنوان شده که یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که باید تا پیش از آغاز اقدامات اجرایی ستاد خدمات سفر، طراحی و عملیاتی شود، تخصیص سامانه و شماره تماسی به همین منظور است.

موضوع دیگر، رسیدگی به مسئله خانه‌های استیجاری شخصی و شناسنامه‌دار کردن آنها جهت ارائه خدمات شایسته به گردشگران و همچنین ساماندهی و بازسازی اماکن تفریحی و کمپ‌پارک‌ها و نظارت بر خدمات اماکن اقامتی نیز از اولویت‌های اجرایی و عملیاتی این ستاد بود.

سرپرست سازمان منطقه آزاد قشم در جلسات ستاد اجرایی خدمات سفر منطقه آزاد قشم با اشاره به لزوم برنامه‌ریزی دقیق جهت تکمیل گردشگران و مسافران گفت: روسای کمیته‌ها باید با حضور مستمر در حیطه مسئولیتی خود، به رفع کمبودها و مشکلات در حوزه‌های مرتبط اقدام کنند تا بتوانیم میزبانی شایسته برای مهمانان نوروزی جزیره باشیم.

رفع مشکلات در بنادر لافت و پهل، بازسازی و نوسازی کمپ‌پارک‌ها و سرویس‌های خدماتی، رنگ‌آمیزی و خط‌کشی راه‌های مواصلاتی، نورپردازی فضاهای سبز شهر قشم، تامین روشنایی معابر، نصب المان در ورودی روستاها، گل‌کاری‌های فصلی و نصب نوسازی تابلوهای راهنمای جاده‌ای و چراغ‌های خطر، بخشی از اقداماتی است که تا پیش از این انجام شده است.

جمع‌آوری اطلاعات جامع گردشگری و متمرکز کردن این اطلاعات در پرتال ویژه خدمات سفر، چاپ بروشورهای اطلاع‌رسانی، طراحی برنامه‌های نمایشی و موسیقی برای استقبال از مهمانان نوروزی و فعال‌سازی مرکز تماس سازمان منطقه آزاد قشم نیز قسمتی از فعالیت‌های این ستاد را تشکیل می‌دهد.

سرپرست سازمان منطقه آزاد قشم در جلسات ستاد اجرایی خدمات سفر با تشریح وظایف و مأموریت‌های کمیته‌های ستاد اجرایی خدمات سفر جزیره قشم، بر ارائه بهترین و شایسته‌ترین خدمات به گردشگران نوروزی قشم تأکید کرد و گفت:

مهم‌ترین وظیفه این ستاد و روسای کمیته‌های آن، پیش‌بینی اتفاقات و بحران‌های محتمل در سطح جزیره و ارائه راهکار است تا به این گردشگران عزیز کمترین آسیب‌ها وارد نشود.

افشار فتح‌اللهی با اشاره به اینکه باید با پیش‌بینی درست برای گزینه‌های مختلف احتمالی بحران‌ها آمادگی داشته باشیم، تصریح کرد: این آمادگی‌ها حاصل نخواهد شد مگر اینکه از همین امروز بحث نظارت و سرکشی بر اماکن و سایت‌های گردشگری از جمله مراکز اقامتی شامل هتل‌ها، هتل آپارتمان‌ها، بوم‌گردی‌ها و موارد مشابه به طور جدی در دستور کار کمیته‌ها قرار بگیرد.

سرپرست سازمان منطقه آزاد قشم آمادگی همه‌جانبه برای میزبانی از گردشگران نوروزی قشم به بهترین شکل ممکن را کاری بزرگ و سترگ خواند و خاطرنشان کرد: سازمان منطقه آزاد قشم در این راه بر ضرورت مشارکت و حضور همه دستگاه‌ها و نیروهای مستقر در جزیره تأکید ویژه دارد.

سازمان منطقه آزاد قشم عنوان کرد: جزیره قشم منطقه‌ای است که پس از پایان کرونا می‌تواند مورد استقبال گردشگران خارجی قرار گیرد.

رفع تبعیض در دسترسی به سواحل جزیره قشم

آزادسازی سواحل جزیره قشم در دوره‌های گذشته رویکرد و راهبرد مشخصی نداشته است و خوشبختانه امروز با دستور قاطع رئیس‌جمهوری در این حوزه، چارچوب دقیق برای اجرای این طرح مشخص شد.

آزادسازی سواحل یک مطالبه عمومی و قدیمی در جزیره قشم بود که خوشبختانه پس از دستور رئیس‌جمهوری مبنی بر آزادسازی سواحل؛ سازمان منطقه آزاد قشم طبق زمان‌بندی نسبت به اجرای دقیق آن اقدام کرد.

سرپرست سازمان منطقه آزاد قشم در این زمینه گفته بود که آزادسازی حریم قانونی سواحل جزیره قشم تا استیفای نهایی حقوق مردم ادامه خواهد یافت و در این راه هیچ استثنایی وجود ندارد و اتفاقاً این حرکت با تخریب ساخت و سازهای مراکز دولتی از جمله خود سازمان منطقه آزاد قشم آغاز شد.

به گفته افشار فتح‌اللهی؛ در راستای اجرای دستور رئیس‌جمهور مبنی بر آزادسازی سواحل، در نخستین گام سازه‌های غیرقانونی ایجاد شده توسط نهادهای دولتی در ساحل جنوبی شهر قشم تخریب شد.

دولت با آزادسازی سواحل، درصدد رفع تبعیض بین بخش خصوصی و دولتی با مردم است تا همه از استعدادهای خدادادی مانند سواحل بهره‌مند شوند.

اساس کار در بحث آزادسازی سواحل به دستور ریاست جمهوری آن است که تمام مردم دسترسی کامل به سواحل داشته باشند. خوشبختانه آزادسازی سواحل قشم مورد استقبال جامعه محلی قرار گرفته و بسیاری از ساکنان جزیره نسبت به ایجاد امکان دسترسی آسان به ساحل، ابراز رضایت می‌کنند.

آزادسازی سواحل با توجه به نقش آن در رونق صنعت گردشگری و اقتصاد جامعه محلی، از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و همواره منطبق بر خواسته ریاست جمهوری بر مقوله یکپارچه‌سازی سواحل در جزیره قشم تأکید شده است. همچنین آزادسازی سواحل باعث توسعه ساختاری صنعت گردشگری می‌شود.

گردشگری، برگ برنده منطقه آزاد قشم

ژئوپارک جهانی قشم، برندی بین‌المللی است که ثبت عنوان آن با فراز و فرودهای بسیاری برای منطقه آزاد قشم و کشور همراه شده، هرچند که به نظر می‌رسد با آوازه‌ای که در جهان برای ایران ساخته، ارزش پافشاری برای نگه داشتن آن را داشته است.

ژئوپارک جهانی قشم تنها یک برند نیست، بلکه با خود برندهای دیگری برای جزیره به ارمغان آورده است، از جمله ژئوپارک‌ها و ژئوفودها و البته مهم‌تر از همه آنها، ژئوسایت‌های معروف آن که با سخاوتی که جزیره در پراکندگی آنها در عرض و طول خود داشته، هر کدام روزی‌ساز چندین روستای جزیره قشم شده است.

صنعت گردشگری قشم با داشتن سواحل زیبای خلیج فارس رونقی داشت که بعد از ثبت شدن تنها ژئوپارک جهانی در خاورمیانه در اینجا، قشم، حالا بیش از گذشته در بین مردم ایران و جهان مورد استقبال واقع شد و به جای رسید که اینک روزی‌ساز تعداد زیادی از مردم قشم و به ویژه جامعه محلی و روستایی است. اما مهم‌ترین اثرگذاری این صنعت در جزیره، تحقق

توانمندسازی ساکنان و بومیان جزیره به منظور بهره‌برداری از منابع و مزیت‌های منطقه آزاد جهت ارتقاء سطح رفاه و معیشت، حفظ و بازآفرینی فرهنگ، آداب و رسوم باستانی جزیره قشم و ارتقاء کمی و کیفی صنعت در جزیره برنامه‌ریزی شده است.

اراده جدی جهت تکمیل پل خلیج فارس

تکمیل ابرپروژه خلیج‌فارس شامل احداث پل، شبکه ریلی و توسعه محدوده اسکله کاوه در جزیره قشم یکی از برنامه‌هایی است که مدیران منطقه آزاد طی سال‌های گذشته همیشه در قبال آن سیاست سکوت را در پیش گرفته بودند.

این پروژه از اسفندماه سال ۸۹ آغاز شد و مدتی بعد در سال ۹۱ و شرایطی که تنها ۱۷ درصد پیشرفت فیزیکی داشت، متوقف شد. اهمیت احداث پل خلیج‌فارس و اتصال جزیره قشم به سرزمین اصلی زمانی خود را بیشتر نشان می‌دهد که بدانیم این پروژه نقشی اساسی در تکمیل کریدور شمال-جنوب دارد.

یکی از ویژگی‌های مهمی که در ساخت پل خلیج‌فارس در نظر گرفته شده است، ایجاد دو مسیر برای خودروها و قطارها است؛ موضوعی که نقش مهمی در تسریع حمل مسافر و کالا می‌تواند داشته باشد. همچنین با راه‌اندازی این پل، سرعت انتقال کالا به ایران و از ایران به کشورهای دیگر تا ۴۰ درصد بهبود پیدا می‌کند.

با روی کار آمدن دولت سیزدهم و وعده‌های مکرر مسئولان فعلی منطقه آزاد نسبت به از سرگیری اجرای آن، خیزیابی از شادی که پس از سال‌ها آرزوی دیرینه پیوستن به سرزمین اصلی است با ایجاد این پل محقق خواهد شد.

افشار فتح‌اللهی سرپرست سازمان منطقه آزاد قشم طی ماه‌های گذشته بارها اعلام کرده که احداث پل یکی از اولویت‌های اصلی کاری سازمان متبوع خود است.

وی همچنین گفته است: در صورتی که بتوانیم این پروژه را در ردیف بودجه سال ۱۴۰۱ بگنجانیم، به سرعت می‌توان عملیات اجرایی را آغاز کرد.

دکتر سعید محمد مشاور رئیس‌جمهور و دبیر شورایی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی نیز در سفر به جزیره قشم اعلام کرد: پل خلیج‌فارس می‌تواند زمینه‌ساز شکوفایی، تحول اقتصادی و رشد گردشگری جزیره قشم در عرصه رقابت منطقه‌ای در خلیج‌فارس باشد.

حل مشکل آب روستاهای جزیره قشم با برنامه‌ریزی

مشکل تامین آب در تمام نقاط جزیره قشم یکی از مشکلات قدیمی و چالش‌برانگیز در بزرگترین جزیره خلیج‌فارس است. با این حال سرپرست منطقه آزاد قشم حل مشکل آب روستاهای جزیره را یکی از اولویت‌های اصلی سازمان منطقه آزاد قشم در دوره جدید معرفی کرده است.

سرپرست سازمان منطقه آزاد قشم مدتی قبل در نشست با خبرنگاران با بیان اینکه هم‌اکنون آب شیرین‌کن‌های متعدد خصوصی در قشم فعالیت می‌کنند و می‌توان از ظرفیت آنها برای رفع نیازهای جزیره به صورت موقت استفاده کرد، گفت: در صورت تصویب خرید تضمینی آب به میزان ۲۰ هزار مترمکعب در روز، می‌توان از توانایی کنونی در راستای تامین آب آشامیدنی روستاهای جزیره استفاده کرد.

افشار فتح‌اللهی همچنین بیان کرد: سازمان منطقه آزاد قشم توانایی اجرای شبکه توزیع آب را دارد؛ اما مشکل فعلی تامین ضروری آب است که ایجاد آب شیرین‌کن‌های جدید، زمان‌بر خواهد بود و در کوتاه‌مدت جواب نیازهای مردم غرب جزیره را نخواهد داد.

سرپرست سازمان منطقه آزاد قشم در نشست با خبرنگاران با بیان اینکه هم‌اکنون آب شیرین‌کن‌های متعدد خصوصی در قشم فعالیت می‌کنند و می‌توان از ظرفیت آنها برای رفع نیازهای جزیره به صورت موقت استفاده کرد، گفت: در صورت تصویب خرید تضمینی آب به میزان ۲۰ هزار مترمکعب در روز، می‌توان از توانایی کنونی در راستای تامین آب آشامیدنی روستاهای جزیره استفاده کرد.

افشار فتح‌اللهی بیان کرد: سازمان منطقه آزاد قشم توانایی اجرای شبکه توزیع آب را دارد؛ اما مشکل فعلی تامین ضروری آب است که ایجاد آب شیرین‌کن‌های جدید، زمان‌بر خواهد بود و در کوتاه‌مدت جواب نیازهای مردم غرب جزیره را نخواهد داد.

آغاز تجارت فرامنطقه‌ای جزیره قشم

مدتی قبل سرپرست سازمان منطقه آزاد قشم در نشست اقتصادی با سفیران کشورهای جمهوری کره جنوبی و نیوزیلند، از آمادگی بزرگ‌ترین جزیره خلیج‌فارس برای میزبانی و حضور سرمایه‌گذاران بین‌المللی خبر داد.

افشار فتح‌اللهی در دیدار با سفیر جمهوری کره جنوبی و سفیر نیوزیلند در ایران، ضمن برشمردن ظرفیت‌ها و مزیت‌های طبیعی، گردشگری و اقتصادی جزیره قشم عنوان داشت: فرصت‌های زیادی برای حضور سرمایه‌گذاران بین‌المللی در حوزه‌های مختلف

زیربنایی، صنعتی، هتل‌سازی و گردشگری در قشم وجود دارد که باید معرفی شود.

وی در بخش دیگری از صحبت‌های خود با اشاره به نقش سازنده سفیران کشورها در معرفی فرصت‌های اقتصادی به سرمایه‌گذاران، خاطرنشان کرد: آماده‌ایم تا همایش بین‌المللی فرصت‌های سرمایه‌گذاری قشم با حضور سرمایه‌گذارانی از کشورهای مختلف از جمله کره جنوبی به میزبانی منطقه آزاد قشم برگزار شود.

در این جلسه بود که یون کانگ هیون سفیر جمهوری کره جنوبی در ایران عنوان کرد: قشم به وضوح دارای پتانسیل‌ها و مزیت‌های اقتصادی فراوانی است که متأسفانه برای سرمایه‌گذاران کره جنوبی به خوبی معرفی نشده است.

وی ادامه داد: سفارت کره جنوبی آمادگی دارد تا در سال آینده میلادی با هدف معرفی بهتر مزیت‌های اقتصادی قشم، همراه جمعی از سرمایه‌گذاران بین‌المللی در جزیره حضور پیدا کند.

همچنین مایل وهی میلتونگا والس سفیر نیوزیلند در ایران در نشست صمیمی با افشار فتح‌اللهی سرپرست

است که با کمک کارشناسان، متخصصان و خبرگان دانشگاهی براساس مزیت‌ها و ظرفیت‌های منطقه آزاد قشم و با در نظر گرفتن همه محدودیت‌های مکانی و زمانی طراحی و تنظیم شده است.

خطمشی برنامه راهبردی تا افق ۱۴۰۴

در این برنامه راهبردی، اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری، جذب سرمایه و حمایت از سرمایه‌گذاران واقعی، توسعه دیپلماسی اقتصادی با نگاه به حوزه انرژی و هم‌پیوندی با مناطق آزاد کشورهای همسایه، بهره‌برداری صیانتی از منابع طبیعی موجود در جزیره قشم، توجه ویژه به رونق صنایع و گردشگری در حوزه دریا، تسهیل و تسریع فرآیندهای صادرات و صادرات مجدد در منطقه آزاد قشم، حمایت و توجه به نسبت به حضور و فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور و توسعه فعالیت‌های گردشگری با اتکا به ظرفیت‌های بکر و منحصربه‌فرد موجود در جزیره، بخشی از خطمشی اصلی پیش‌بینی شده در برنامه راهبردی سازمان منطقه آزاد قشم تا

افق ۱۴۰۴ را تشکیل می‌دهد. براساس برنامه راهبردی سازمان منطقه آزاد قشم، توسعه فضاهای متنوع فرهنگی و هنری و احیای سنت‌های بومی و قومیتی، مقابله با تجارت غیررسمی با ملاحظاتی معیشت و فعالیت‌های بومیان جزیره، تسهیل و تسریع فرآیندهای صدور مجوز، مبارزه با فساد و حذف گلوگاه‌ها و شفاف‌سازی فرآیندها، استفاده موثر از فرصت‌های موجود جهت توسعه فعالیت‌های دریامحور، ارتقا پاسخگویی و قابلیت حل مسئله در سازمان، تحول در فرهنگ سازمانی و حرکت به سوی استقرار سازمان یادگیرنده و هوشمند، بخشی از خطوط مشی اعلام شده هستند.

هدفگذاری و راهبردهای توسعه تا افق ۱۴۰۸

کسب جایگاه نخست صادراتی کشور و تبدیل شدن به سکوی اصلی صادرات محصولات پتروشیمی و تبدیل شدن به هاب انرژی خاورمیانه، افزایش قدرت جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی، تبدیل شدن به مرکز انتقال تکنولوژی‌های نوین در بین کشورهای همسایه، تلاش برای تبدیل شدن جزیره قشم به پایگاه اصلی ورزش‌های آبی‌ساحلی و هیجانی، پیوند اقتصاد ملی و اقتصاد جهانی، انتقال وجوه مختلف فرهنگ ملی از جزیره قشم به بیرون مرزها، تبدیل شدن به قطب گردشگری داخلی و خارجی، هدفمند نمودن کلیه فعالیت‌ها جهت تبدیل شدن به جزیره هوشمند تا افق ۱۴۰۸ و مهم‌تر از همه ارتقاء کیفیت زندگی ساکنان جزیره به عنوان هدفگذاری‌های صورت گرفته در برنامه راهبردی موردتوجه قرار گرفته است.

همچنین در بخش مهم‌ترین راهبردهای توسعه سازمان منطقه آزاد قشم برای توسعه و تکمیل زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری جهت تسریع در فرآیند هوشمند شدن جزیره، تمرکز بر تغییر رویکرد و ایجاد و توسعه فعالیت‌های اقتصادی دریامحور مدرن، ایفای نقش فعال و اثرگذار در اقتصاد انرژی و نفت خلیج‌فارس، افزایش سهم صادرات کالاهای تولید داخل از مبدأ منطقه آزاد قشم، جذب سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تولیدی به‌ویژه محصولات صادراتی با ارزش افزوده بالا، تمرکز بر توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور، تغییر رویکرد سازمان منطقه آزاد قشم از محلی‌گرایی به منطقه‌گرایی و فرامنطقه‌ای در حوزه‌های فرهنگی، گردشگری و توسعه و تقویت اقتصاد گردشگری، توسعه ظرفیت‌های ایجاد اشتغال پایدار با محوریت نیروهای بومی ساکن جزیره،

کسب جایگاه نخست صادراتی کشور و تبدیل شدن به سکوی اصلی صادرات محصولات پتروشیمی و تبدیل شدن به هاب انرژی خاورمیانه، افزایش قدرت جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی، تبدیل شدن به مرکز انتقال تکنولوژی‌های نوین در بین کشورهای همسایه، تلاش برای تبدیل شدن جزیره قشم به پایگاه اصلی ورزش‌های آبی‌ساحلی و هیجانی، پیوند اقتصاد ملی و اقتصاد جهانی، انتقال وجوه مختلف فرهنگ ملی از جزیره قشم به بیرون مرزها، تبدیل شدن به قطب گردشگری داخلی و خارجی، هدفمند نمودن کلیه فعالیت‌ها جهت تبدیل شدن به جزیره هوشمند تا افق ۱۴۰۸ و مهم‌تر از همه ارتقاء کیفیت زندگی ساکنان جزیره به عنوان هدفگذاری‌های صورت گرفته در برنامه راهبردی موردتوجه قرار گرفته است.

همچنین در بخش مهم‌ترین راهبردهای توسعه سازمان منطقه آزاد قشم برای توسعه و تکمیل زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری جهت تسریع در فرآیند هوشمند شدن جزیره، تمرکز بر تغییر رویکرد و ایجاد و توسعه فعالیت‌های اقتصادی دریامحور مدرن، ایفای نقش فعال و اثرگذار در اقتصاد انرژی و نفت خلیج‌فارس، افزایش سهم صادرات کالاهای تولید داخل از مبدأ منطقه آزاد قشم، جذب سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تولیدی به‌ویژه محصولات صادراتی با ارزش افزوده بالا، تمرکز بر توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور، تغییر رویکرد سازمان منطقه آزاد قشم از محلی‌گرایی به منطقه‌گرایی و فرامنطقه‌ای در حوزه‌های فرهنگی، گردشگری و توسعه و تقویت اقتصاد گردشگری، توسعه ظرفیت‌های ایجاد اشتغال پایدار با محوریت نیروهای بومی ساکن جزیره،

کسب جایگاه نخست صادراتی کشور و تبدیل شدن به سکوی اصلی صادرات محصولات پتروشیمی و تبدیل شدن به هاب انرژی خاورمیانه، افزایش قدرت جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی، تبدیل شدن به مرکز انتقال تکنولوژی‌های نوین در بین کشورهای همسایه، تلاش برای تبدیل شدن جزیره قشم به پایگاه اصلی ورزش‌های آبی‌ساحلی و هیجانی، پیوند اقتصاد ملی و اقتصاد جهانی، انتقال وجوه مختلف فرهنگ ملی از جزیره قشم به بیرون مرزها، تبدیل شدن به قطب گردشگری داخلی و خارجی، هدفمند نمودن کلیه فعالیت‌ها جهت تبدیل شدن به جزیره هوشمند تا افق ۱۴۰۸ و مهم‌تر از همه ارتقاء کیفیت زندگی ساکنان جزیره به عنوان هدفگذاری‌های صورت گرفته در برنامه راهبردی موردتوجه قرار گرفته است.

همچنین در بخش مهم‌ترین راهبردهای توسعه سازمان منطقه آزاد قشم برای توسعه و تکمیل زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری جهت تسریع در فرآیند هوشمند شدن جزیره، تمرکز بر تغییر رویکرد و ایجاد و توسعه فعالیت‌های اقتصادی دریامحور مدرن، ایفای نقش فعال و اثرگذار در اقتصاد انرژی و نفت خلیج‌فارس، افزایش سهم صادرات کالاهای تولید داخل از مبدأ منطقه آزاد قشم، جذب سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تولیدی به‌ویژه محصولات صادراتی با ارزش افزوده بالا، تمرکز بر توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور، تغییر رویکرد سازمان منطقه آزاد قشم از محلی‌گرایی به منطقه‌گرایی و فرامنطقه‌ای در حوزه‌های فرهنگی، گردشگری و توسعه و تقویت اقتصاد گردشگری، توسعه ظرفیت‌های ایجاد اشتغال پایدار با محوریت نیروهای بومی ساکن جزیره،

کسب جایگاه نخست صادراتی کشور و تبدیل شدن به سکوی اصلی صادرات محصولات پتروشیمی و تبدیل شدن به هاب انرژی خاورمیانه، افزایش قدرت جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی، تبدیل شدن به مرکز انتقال تکنولوژی‌های نوین در بین کشورهای همسایه، تلاش برای تبدیل شدن جزیره قشم به پایگاه اصلی ورزش‌های آبی‌ساحلی و هیجانی، پیوند اقتصاد ملی و اقتصاد جهانی، انتقال وجوه مختلف فرهنگ ملی از جزیره قشم به بیرون مرزها، تبدیل شدن به قطب گردشگری داخلی و خارجی، هدفمند نمودن کلیه فعالیت‌ها جهت تبدیل شدن به جزیره هوشمند تا افق ۱۴۰۸ و مهم‌تر از همه ارتقاء کیفیت زندگی ساکنان جزیره به عنوان هدفگذاری‌های صورت گرفته در برنامه راهبردی موردتوجه قرار گرفته است.

همچنین در بخش مهم‌ترین راهبردهای توسعه سازمان منطقه آزاد قشم برای توسعه و تکمیل زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری جهت تسریع در فرآیند هوشمند شدن جزیره، تمرکز بر تغییر رویکرد و ایجاد و توسعه فعالیت‌های اقتصادی دریامحور مدرن، ایفای نقش فعال و اثرگذار در اقتصاد انرژی و نفت خلیج‌فارس، افزایش سهم صادرات کالاهای تولید داخل از مبدأ منطقه آزاد قشم، جذب سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تولیدی به‌ویژه محصولات صادراتی با ارزش افزوده بالا، تمرکز بر توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور، تغییر رویکرد سازمان منطقه آزاد قشم از محلی‌گرایی به منطقه‌گرایی و فرامنطقه‌ای در حوزه‌های فرهنگی، گردشگری و توسعه و تقویت اقتصاد گردشگری، توسعه ظرفیت‌های ایجاد اشتغال پایدار با محوریت نیروهای بومی ساکن جزیره،

گزارش: روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان منطقه آزاد قشم

جزیره قشم به عنوان یکی از مهم‌ترین مناطق آزاد کشور، دارای ظرفیت‌های بی‌نظیر طبیعی و فرصت‌های اقتصادی فراوان در حوزه‌های نفت و انرژی، بازرگانی، گردشگری و شیلات و... است. این جزیره با توجه به موقعیت جغرافیایی استراتژیک در تنگه هرمز و دسترسی آسان به آب‌های بین‌المللی و بازار کشورهای همسایه می‌تواند نقش مهمی در آینده اقتصاد کشور ایفا نماید.

با استقرار دولت سیزدهم، سیاست‌های توسعه‌ای هرچه بیشتر در مناطق مرزی و محروم پیگیری شده است. قشم نیز از این شرایط مستثنی نیست و برنامه‌های سازمان منطقه آزاد قشم در مدتی که تیم جدید در آن مستقر شده، به خوبی نشان دهنده عزم و اراده جدی جهت رفع محرومیت از جامعه محلی است.

طی سال‌های گذشته موضوع توسعه متوازن و پایدار تمامی بخش‌های اقتصادی، اجتماعی، گردشگری و... قشم نیز از این شرایط مستثنی نیست و برنامه‌های تلاش‌هایی صورت گرفته است. اما نگاهی به موقعیت و شرایط امروز بزرگترین جزیره مسکونی غیرمستقل جهان نشان می‌دهد که توسعه نامتوازن آسیب‌های مختلفی را در قشم ایجاد کرده است.

منطقه آزاد قشم در سال‌های اخیر با استفاده از ظرفیت کارشناسان زبده، به استخراج توانمندی‌های جزیره جهت رقم زدن توسعه‌ای پایدار و متوازن همت گماشت که نتیجه آن حصول تحولاتی گسترده در حوزه زیرساختی، اقتصادی و معیشتی مردم شد.

افزایش میزان مشارکت جامعه محلی در انجام پروژه‌ها و اقدامات سازمان منطقه آزاد قشم یکی از برنامه‌هایی است که طی ماه‌های گذشته از دوران مدیریت افشار فتح‌اللهی سرپرست منطقه آزاد قشم در دستور کار قرار گرفته است. وی در بازدیدهای میدانی که از نقاط مختلف جزیره به عمل آورده، بارها تأکید کرده است که سازمان منطقه آزاد قشم در دوره جدید مدیریت خود در میدان دادن به جامعه محلی برای اداره امور خودشان اراده‌ای جدی دارد و همه اقدامات این سازمان بر مبنای تعامل و همکاری بیشتر با مردم و جامعه محلی صورت خواهد گرفت.

در همین راستا اقدامات مختلفی در نقاط مختلف جزیره قشم صورت گرفته که در گزارش پیش‌روی به برخی از آنها اشاره شده است.

تدوین نخستین برنامه راهبردی برای منطقه آزاد قشم

قریب سه دهه از تشکیل منطقه آزاد قشم می‌گذرد و در این مدت فقدان یک برنامه راهبردی و بلندمدت یکی از موضوعاتی بوده که حوزه‌های مختلف را دچار مشکلاتی کرده است.

با آغاز دوران مدیریت دکتر افشار فتح‌اللهی به عنوان سرپرست سازمان منطقه آزاد قشم، تهیه و تدوین یک برنامه راهبردی در دستور کار قرار گرفت. به این ترتیب برنامه راهبردی سازمان منطقه آزاد قشم تا افق ۱۴۰۴ با ابتکار سرپرست سازمان منطقه آزاد قشم برای نخستین بار از زمان تاسیس این منطقه آزاد، در یک قالب منحصربه‌فرد تدوین و در نشست‌های مختلف با حضور خبرنگاران ارائه شد.

مهم‌ترین ویژگی این برنامه برخلاف سایر برنامه‌های مشابه، قابل اجرا بودن آن در شرایط حال حاضر کشور و منطقه آزاد قشم است. این برنامه در چارچوب اسناد بالادستی و در راستای سیاست‌های دولت و منطبق با مأموریت‌های مناطق آزاد طراحی شده است.

منطقه آزاد قشم همچنین در راستای ایجاد شفافیت، متن کامل این برنامه راهبردی را به منظور آگاهی عمومی در سایت رسمی خود بارگذاری کرده و از جامعه نخبگان، صاحب‌نظران و دانشگاهیان جزیره و کشور جهت بهبود و اصلاح این برنامه دعوت نموده است.

منطقه آزاد قشم همچنین در راستای ایجاد شفافیت، متن کامل این برنامه راهبردی را به منظور آگاهی عمومی در سایت رسمی خود بارگذاری کرده و از جامعه نخبگان، صاحب‌نظران و دانشگاهیان جزیره و کشور جهت بهبود و اصلاح این برنامه دعوت نموده است.

منطقه آزاد قشم همچنین در راستای ایجاد شفافیت، متن کامل این برنامه راهبردی را به منظور آگاهی عمومی در سایت رسمی خود بارگذاری کرده و از جامعه نخبگان، صاحب‌نظران و دانشگاهیان جزیره و کشور جهت بهبود و اصلاح این برنامه دعوت نموده است.

منطقه آزاد قشم همچنین در راستای ایجاد شفافیت، متن کامل این برنامه راهبردی را به منظور آگاهی عمومی در سایت رسمی خود بارگذاری کرده و از جامعه نخبگان، صاحب‌نظران و دانشگاهیان جزیره و کشور جهت بهبود و اصلاح این برنامه دعوت نموده است.

منطقه آزاد قشم همچنین در راستای ایجاد شفافیت، متن کامل این برنامه راهبردی را به منظور آگاهی عمومی در سایت رسمی خود بارگذاری کرده و از جامعه نخبگان، صاحب‌نظران و دانشگاهیان جزیره و کشور جهت بهبود و اصلاح این برنامه دعوت نموده است.

